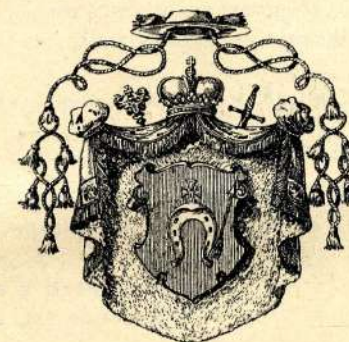

III 21893 PSI
№ 1, 2/3, 4/5, 6/7, 8/9, 10-12 (KK°8)
08

ЛЬВІВСЬКІ АРХІЕПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТІ

РІЧНИК LI

1938

Л Ь В І В

НАКЛАДОМ ГРЕКО-КАТОЛ. МИТРОПОЛИЧОГО ОРДИНАРІАТУ

1938

ЛНБ ім. В. Стефаника
АН України

З М І С Т

Письма Св. Отця, Конгрегацій і Урядів.

	Стр.
Motu proprio „Sancta Dei Ecclesia“	65
Інструкція св. Конгрегації Східн. Церкви про душпастирство східних католиків у польських лат. епархіях	70
Декрет св. Апост. Пенітенціарії про нове видання молитов і побожних діл, збагачених відпустами	75
Осудження расизму св. Конгрегацією Семінарій і Універ- ситетів	105
Слово Апост. Нунція з нагоди побуту у Львові	129

I. Послання й писання Високопреосв. Митрополита.

Спільне послання Єпископату Галицької Церковної Провін- ції з нагоди Ювілею 950-ліття хрещення України	81
Про єдність Церкви	2
Заклик до покаяння у Великий Піст	17
Християнська школа для української молоді	76

II. Закони, розпорядження й поручення.

Апробата — рукописи не будуть звертані	122
Архіви парохіяльні	92
Вінчання — одномісячна делегація при переносенні на нові парохії	131
Добра преса	93
Дяківські справи	46
— автентичність підписів на свідоцтвах кандидатів	93
— поле відступлене дякам	92
Захоронки й дитячі садки	90
Інституції на парохії, устійнення речинця	113
Канцелярії парохіяльні — контролю	106
Кореспонденція урядова	48
Лісовий фонд гр. кат. Львівської Архієпархії	86
Літургії в дні полиелейних Святих	113

Метрики — розпорядження Ординаріату про писання прізвищ в урядових метриках і актах	87
— вписування мертвороджених дітей	48
— скоро полагоджувати	93
— відповідати зараз на закордонні запити	131
Ноша священича — пригадка канонічних приписів	115
Панахиди й парастаси — заборона відправи в неділі і свята	44
Парцеляція ерекціональних ґрунтів — розпорядження про	
викінчення	45, 89, 114
Передконкурсні іспити — ніхто не буде звільнений	80
Резервати у пасхальному часі	48
Св. Отець — у день коронації	1
Служби Божі — таблиці і списи мануальних і фундац. С. Б.	106
— фундаційні, контролю їх при деканальних візитаціях	49
Службові табелі	49
Тиждень молитов за св. Зєдинення	130
Шкільні справи — письма до Консисторії мають бути точно	
уаргументовані	121
Ювілей 950-ліття хрещення	44
Ювілейні богослуження	121
„ молебні підчас свята Христа Царя	113

III. Оголошення, відозви й комунікати.

АЕВідомости за 1937 рік	55
Бохняк Евстахія — комунікат Комісії про явища зв'язані з її	
особою	50
Девотіоналії — державний закон про витворювання їх і тор-	
говлю ними	108
Деканальні номінації — час тривання	50
Заміна парохій	55, 98, 119, 129, 131
Заява поладнання спору	119
Зимова поміч безробітним	118
Зміна віроісповідань, практика адм. влади	108
Зобов'язання поодиноких церков — хто за них відповідає .	124
Католицька Акція — Центральний Уряд Католицької Акції	116
Католицькі видання — кольпортажа	50
Кватири перехідні для війська — не вільно займати на них	
церков і поміщень культурно-освітніх установ	106
Книжки поручені: Короткі катехетичні науки	52
— Мессія з Назарет	52
— Новітнє кріпацтво	52

Книжки поручені: Українське Дошкілля	109
— Фльорентійська Унія	52
— Чувайте	118
— заборонені: молитвослов „Слава во вишних“	121
Комунальні додатки — звільнення Духовенства від плачення їх	122
Конкурс — на кустоса згл. соборного крилошанина Митр.	
Капітули	52
— Тв-а Катихитів	96
— на опорожненні парохії	53, 118
— на дяківські посади	54, 97, 111, 127
— до дяківської бурси	54
— зняття парохій з конкурсу	97, 127
Конкурсний іспит	53, 110
Маєткові права церкви перед судом — хто є представником її	125
Метрики — пошукування метрик	98
Нагана к нонічна	55
Нова парохія — утворення	50
Обезпечення церковних і парохіяльних будинків від огню .	116
Охорона звірят і людяне обходження з ними	107
Ощадність — День Ощадности	116
Похорон мерців	108
Почтові оплати	51
Проща священича до Риму	52
Урядкування в Консисторії — обмеження підчас ферій . . .	97
Харитативний курс для Духовенства	118
Цвинтарі — див. Похорон мерців	
Шематизм і звіт похоронного фонду	98
Шкільні богослуження — винагорода душпастирів учителів	
релігії	51
Шпиталь — дарове місце для 2-ох священиків	96
Ювілей хрещення — комунікат ч. 2. Ділового Комітету . . .	93
Ювілейні таблиці о. Марк. Шашкевича	127

IV. Хроніка.

Рукопокоження отримали	99, 128
Прийняті до зв'язи з клиром АЕпархії	100, 128
Відпущений із зв'язи з клиром АЕпархії	128
Перейшли в стан супочинку	100
Іменування крилошанами Митр. Капітули	128
„ домовим пралатом Його Святости	98
„ радниками Митр. Консисторії	98, 99, 132

Іменування: просинодальних іспитувателів	56
„ просинодальних суддів	56
„ цензорів книг	57
„ членів Мішаної Консерваторської Комісії	57
„ членів АЕпархіяльної Маєткової Ради	57
„ членів Митр. Шкільної Ради	132
„ завідателів деканатів	57, 111, 128
„ містодеканів	58
Відзначення крилошанськими відзнаками	99
„ фіол. колпаком і поясом	98, 132
Душпастирські посади	60, 100, 111, 119, 132
Похвальні грамоти	61, 102, 132
Звільнення від конкурсового іспиту	62, 103, 120, 132
Померли	63, 104, 135

ЛЬВІВСЬКІ АРХІЕПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТІ

РІЧНИК ЛІ.

ЛЬВІВ, СІЧЕНЬ 1938 р.

Ч. І.

У ДЕНЬ КОРОНАЦІЇ СВ. ОЦЦЯ.

В день, у якому наша Церква обходить празник Трьох Святителів, себто 30 січня по ст. ст., а 12 лютого по новому, обходимо щороку річницю коронування Найвищого теперішнього Зверхника Церкви і Христового Намісника, Св. Отця Римського Папи Пія ХІ. Щороку користуємо з цієї нагоди, щоб вірних поучувати про ті превеликі й переважні правди католицької віри, що відносяться до Його примату і до непомильного Його учительства. Так само й цього року поручаємо Всечесному Духовенству при торжественній Службі Божій взяти Ектенію о призначенні помочі Св. Духа в наміренні упрощення для Св. Отця усіх ласк, потрібних до ведення Католицької Церкви. По Службі Божій кожний відправляючий священник відспіває з народом благодарственну пісню „Тебе Бога хвалим“, у подяку Всевишньому за всі благодаті, які через тих 15 літ зливав на Його особу, а через Нього на цілу Церкву. В тиждень наперед Всечесне Духовенство пригадає вірним обов'язок хочби найменшої жертви любови, себто гроша св. Петра на потреби Церкви, і в сам день скажуть проповідь про єдність Церкви, вживаючи до цього, як схотять, одного з наших Слів, печатаних в АЕВідомостях попередніх літ, або й те, що ось тут на цю річницю печатаємо.

Від Митрополичого Ординаріату

+ АНДРЕЙ, Митрополит.

ДО ДУХОВЕНСТВА Й ВІРНИХ ПОСЛАННЯ ПРО ЄДНІСТЬ ЦЕРКВИ.

Кожної майже днини обходить св. Церква пам'ятку різних Святих так, що немає днини в церковному році, в якій не припадала б пам'ятка декількох, а часом й багатьох Божих Угодників. Але це рідкий випадок, щоб обходити празник спільний для кількох Святих. Річ у тому, що при таких звичайних днях, посвячених кільком Святим, призначені кожному окремі молитви, окрема служба, як кажемо про церковні книги. А в випадку спільного празника одна й та сама служба відноситься до всіх Святих, котрих пам'ять празнуємо. Так обходимо пам'ятку двох великих Апостолів Петра й Павла 29 червня ст. ст., так обходимо сьогодні пам'ятку трьох найбільших Святителів і Вчителів Вселенської Церкви, що були Єпископами нашого обряду, Святих: Василія Великого, Йоана Золотоустого і Григорія Богослова. Перший був Архієпископом міста Кесарії в Кападокії, другий і третій Єпископами Константинополя. Цей спільний празник для кількох Святих це символ тієї єдності, яка лучить Святих у небі в благодаті й славі Ісуса Христа, котрому служили й з яким прославлені. Єдність усіх Святих у Христі це велика правда віри, що має безпосередню зв'язь з нашим життям і з нашою надією, бо в благодаті Христа Спасителя ми, хоч ще живемо на цьому світі, вже злучені з ними — Святими в небі. Ми в Божій благодаті з ними творимо одне. Ми разом дітьми одної родини, ми їхніми, а вони нашими братами й сестрами. А коли ми з ними зв'язані св'ятими зв'язями Божої любови й Божої ласки, то й поміж собою й зо собою зв'язані узами як брати, як одної родини. Ця зв'язь далі і глибше сягає, ніж воно може видаватися, бо якщо ми в дійсності брати, то поміж нами усе неначе спільне: спільні добра, спільні терпіння, спільні надії, спільна в будуччині слава. Значить, заслуги Святих, їхні молитви, є й нашими. Ми так заслугами як і молитвами їхніми можемо наче посприяти, щоб і на себе і на своїх найближчих спробувати з неба потрібну нам поміч.

В тій же правді єдності всіх Святих, до якої й ми належимо, важну підставу дає єдність Церкви. А може треба сказати, що та єдність Святих є тим самим, що й єдність св. Церкви. Ми в Символі віри щодня повторюємо ці важні, великі й святі слова: Віримо в єдину, святую соборну й апостольську Церкву. Цими словами визнаємо віру в ті головні, знаменні прикмети Церкви, по яких можемо її пізнати, як правдиву Божу, Христом основану Церкву. Це неначе знамена, прикмети й признаки, по яких пізнаємо Боже

діло, те найважливіше Боже діло для нашого спасення, яким є Христова Церква. Очевидно, не треба пояснювати, що не йде про яку церкву матеріальну, побудовану з цегли чи каміння, а йде про ту духову, надприродну Божу будову, що складається неначе з цеглою чи каменів — із людських душ, зі всіма їх добрими ділами християнського життя.

Ця Христова Церква, зібрання чи злучення в одне всіх Божих дітей, є, як каже Символ віри, передовсім одна, єдина. Немає двох Божих родин, собі чужих; є одна, до якої всі належать, або покликані належати. Є тільки одна Церква, яку Христос оснував, за Його ж словами, на тому камені, яким є Петро (Мат. 16, 18). І не міг Спаситель оснувати двох або більше Церков, коли та Церква Живого Бога є стовпом і утвердженням правди (І Тим. 3, 15); коли її Апостол називає тілом Христовим і повнотою Його (Єфес. 1, 23); коли вона є Божою будовою, у якій угольним каменем сам Ісус Христос (Єфес. 2, 20—21); коли вона ціла на Христі побудована, та на Ньому вся будівля виведена, росте у святую Церкву (там само ст. 21).

Як же могла б бути не одною, одинокою Христова Церква, коли та єдність накладає на християн обов'язок „зберегти єдність духа у зв'язі мира“ (Єфес. 4, 3); коли вона „одне тіло й один дух, як і ви покликані до одної надії вашого покликання; один Господь, одна віра, одне хрещення, один Бог і Отець усіх, що над усіми й через усе й усіх“ (там само 4, 6) ?!

Як же ж могла б бути Церква не одною єдиною, коли вона обручницею Христа; коли „Христос є її головою, як муж голова жінки“; коли вона кориться Христові так, як і жінки своїм мужам у всьому; коли „Христос полюбив Церкву й Себе самого віддав за неї, щоб її освятити, очистивши купіллю води через слово, щоб самому виставити Собі славу Церкву“ (Єфес. 5, 23—27) ?!

Як же ж та Христова обручниця не мала б бути одною єдиною, коли образом чи символом цієї зв'язи Христа й Його Обручниці є святе Таїнство подружжя? „Це ж тайна велика, а я говорю у Христі й у Церкві“ (Єфес. 5, 32). А Таїнство подружжя це символ злуки Христа з Церквою, якраз своєю єдністю: „Буде двоє в одне тіло“ (там само ст. 31). Моногамія це образ єдності в Церкві, себго єдність Церкви це щось таке фундаментальне й таке конечне в Церкві, як моногамія в християнстві.

Коли хто хотів би теорію двох або кількох Церков, а хочби протестанську теорію одної Церкви з різними науками, теорію різних галузів, як її називають, пристосувати до науки св. Павла про Христове тіло, відразу мусить спостерегти, яка сушня й ко-

нечна для св. Павла є єдність самотньої Церкви. Чи то коли Апостол говорить про свою апостольську працю, якою „заручив вас одному мужеві, щоб представити вас Христові чистою дівою“ (II Кор. 11, 2); чи то коли говорить про будівництво Церкви, напр. (I Кор. 14, 12); чи то коли говорить про наслідки Євхаристії, що „ми многі є одним хлібом, одним тілом, що всі причащаємося від одного хліба“ (I Кор. 10, 17); чи то коли картає роздори коринтської Церкви: „Чи розділюся Христос? Чи Павла за вас розп'ято? (I Кор. 1, 13); чи то коли говорить про проповідь Євангелія, яке є проповіданням тільки Ісуса, й то розп'ятого (I Кор. 2, 2). Вкінці скільки разів вертає до своєї науки про Христове тіло, всюди як на долоні ясно, що Павло не бачить, не знає не розуміє Церкви, яка не була б одною і єдиною.

Але та правда віри, що Церква є одна, не є рівнозначна з правдою, що вона є єдиною, себто, що є тільки одна Церква. Бо єдність це прикмета внутрішньої злуки поодиноких частин в одне тіло. Ніхто не скаже, що напр. корець пшениці є тим способом чимсь одним, так само не є одною родина, в якій поодинокі члени взаємно ненавидяться й поборюються, не є одним згуртована тисяча жовнярів, поміж якими іншої зв'язи нема, крім тої одної, що вони є жовнярами. Єдність у цьому значінні може мати різні ступні й доходити до такої сильної зв'язи, злуки, що тіло, яке одним називаємо, можна теж добре назвати суцільною брилою, гейби нараз відлиту з одного й того самого металю. Можна ще говорити й про артистичну єдність, яка є причиною, що різні частини чи різні члени стоять до себе в зв'язку такої гармонії, що всі разом представляються чимсь таким у собі одним і таким відмеженим і відділеним від усього іншого, що на перший погляд в очі бє та прикмета єдності, суцільності, злуки, відокремлення від усього іншого.

Якщо схочемо знайти якийсь матеріальний твір, що міг би нам послужити за приклад, символ чи порівняння того, чим є духовий твір Христа Спасителя, який називаємо св. Його Церквою, то скажемо, що вона в своїй єдності подібна до брили широго золота, в якій кожний атом так залучений з іншими атомами, що від них не легко дається відділити. Але це порівняння треба з багатьох сторін доповнити й поправити, щоб воно послужило бодай здалека до представлення того, чим є Церква. Тому скажимо, що та брила не з земського золота, а з якогось райського, небесного золота, з якоїсь матерії, металю чи дорогого каміння, що його на світі немає. Дальше поправмо своє порівняння в тім, що атоми тієї брили не всі однакові в вартості чи красі, одні від одних від-

мінні й то відмінні в такій кількості й якості без міри й числа, що кожний відрубний атом є дорогим камінням чи металем, іншим від усіх інших, а все ж залучений з іншими нерозривно в одну цілість. Дальше скажимо, що та брила з дорогоцінного якогось неземського матеріалу не є неформеною брилою, але творить мистецький архитвір, такий, що всі покоління світа будуть у тому архитворі находити чимраз більшу красу, чимраз більші прикмети, будуть подивляти його будову, його лінії, його заокруглення, його чар, його велич та не будуть у змозі надивитись на те чудо чудес з усіх мистецьких творів світа. Той архитвір є й чудом природи і, що додає йому незвичайної краси і блиску, ділом людської руки, бо руки самого Спасителя Ісуса Христа. А стиль чи мистецький уклад такий, що безконечну глибину ум людський і людське око находить у кожній частині, в кожному з атомів того пречудесного архитвору. Але порівняння наше треба ще з багатьох сторін доповняти. У тій бронзовій статуї, архитворі найбільшого мистця зпоміж людей, Генія, що перевищає о ціле небо всіх геніїв цілого людства, без кінця таких подробиць, що людина змушена думати, що це не твір людської руки, але просто твір Божої сили. Якщо людська рука чи людський ум і людська душа той твір обдумала і бодай у частині виконала або плян дала, то та людська душа хіба належала до Божої Особи і в Божій Особі була нерозірвано залучена з Божою природою.

В тому творі передовсім у кожній частинці, в кожному атомі є щось людське і щось Боже, або краще сказати — кожний атом є і Божий і людський, щось із Богочоловіка у кожній подробиці. Людська частина буде така безоглядно й така цілковито людська, що буде неначе занурена в багні, болоті, крові й калі, в яких людство живе, а мимо того Божий блиск, Божа достойність, Божа сила, Божа краса кожного атома буде підносити його в простори небес і просвітлювати світлом не з цієї землі.

Але це не досить. Кожний атом того архитвору не є простою матерією. Він є організмом, має своє індивідуальне питоме життя й життя всестороннє, життя ума й волі, волі необмеженої ніякою неволею й ума скріпленого якимись таємними внутрішніми силами. І хоч кожний атом має своє питоме органічне, а навіть і духове життя, вони всі між собою зв'язані з якимсь загальним життям цілого твору. Всі м'язи, нерви, жили й аорти лучать і вяжуть усі атоми так містерно в одну цілість, що в тому великанському організмі видавалося б бути якесь джерело спільного життя, що так могутньо життя впливає в усі члени, що, не абсорбуючи

життя кожної одиниці, надає кожній нового й сильнішого життя від її питомого органічного чи духового життя.

Відай можна б ще приклад нашої статуї з бронзи чи золота доповнювати різними спостереженнями, щоб той матеріальний образ зробити бодай у частині подібним до духового мистецького твору Богочоловіка. Наше порівняння доповнимо хіба розгляненням тієї єдності, якою св. Христова Церква є не тільки одинокою, але й одною. Передовсім дивним представляється той факт, що Церква це „зібрання вірних“, себто видима суспільність, зв'язана в одне чисто духовими зв'язками. Між тими зв'язками немає ані одної, що була б чимсь матеріальним. Церква не має спільної мови, усі бесіди світа нарівні до неї належать. Вона, в різних часах промовляючи до різних людей, уживає різних бесід, а ніодна з них не є її мовою. Вона вправді стоїть на сторожі Богом надхнених книг Старого й Нового Завіту, що записані людською мовою, єврейською і грецькою. Але ні одна ні друга мова не стала мовою Церкви. Вона користується кожною мовою й хоче, щоб ніодна не була такою, що мала б бути зв'язком поміж людьми. Це тим дивніше, що люди, якщо схотять мати якісь товариства сильно злучені в одне, то в першу чергу будуть думати про мову, яку товариство прийме за свою та в міжнародніх зносинах будуть усе шукати одної міжнародньої мови, бо, може вже від часів вавилонської вежі, людям так трудно порозумітися, що до порозуміння просто треба їм одної мови. Того засобу злучи поміж людьми, який признавали б загально всі, що мають поняття про лучність людського роду, Церква для себе не визнає за потрібний. Не має вона й спільної мови в обрядах і в релігійних церемоніях. Такі церемонії може є наймогутнішим засобом зв'язання людей в одне. По національних мовах, що з тіла одного народу роблять компактну масу, брилу даної нації, на другому місці зовнішня форма релігії, її обрядовість становить ту силу, що лучить і вяже зі собою людей в організми, що через віки тривають і знаходять зі всіх суспільних сил наймогутнішу силу в спільному обряді. Такими компактними обрядовими брилами є всі великі релігії сходу: браманізм, буддизм, конфуціанізм і інші. Христова Церква не признає потреби одного обряду й не вяжеться з ніяким обрядом ні з ніякою релігійною формою, уживає багатьох, відповідно до потреб і народів і часів і людей. Чи треба пояснювати, що Католицька Церква стоїть понад обрядами? Ані латинський, ані грецький, ані слов'янський, ані вірменський, ані коптійський, ані сирійський обряд не належить до її суті. Вона всіх уживає, на всі дозволяє, з ніодним з них не вяжеться ніякими постійними зв'язками.

Ще в більшій мірі Церква єдність свою будує й утримує без ніякого примусу. Вона спирається виключно на свободній добрій волі людей, що до неї належать. Тоді, коли всі суспільності людей усякого роду, суспільності політичні, як держави, суспільності більше природні, як народи, нації, суспільності релігійні, суспільності політичних партій, як фашизм, гітлеризм, чи комунізм, суспільності поодиноких суспільних верств як індійські касты — менше більше усі й менше більше в кожній справі спираються на засоби примусу, що в більшій або меншій мірі волю одних накладає другим, хоча б тільки через утримування звичаїв, яких переступлення карають сильною реакцією цілої суспільності.

Для Церкви єдність людей мусить спиратися на духовому переконанні про правду й на волі тій правді коритися та пристосувати її в житті. Якщо в деяких добах Церкви не вона, а церковні люди, що не розуміють її духа, будуть хотіти для її розширення вживати фізичного чи духового примусу, це порушення основного принципу Церкви буде болюче мститися на цілому церковному організмі. Бо з природи речі мусить людину з Церквою вязати тільки її переконання та її воля. Очевидна річ, від волі людини зависить свою постанову скріпляти обітом чи присягою. Церква такі обіти чи таку форму людської волі буде приймає. Може від тієї форми робити зависиму якусь участь у привілеях чи якихсь правах християн, і тоді, очевидно, та участь буде уставати тоді, коли устане та форма, коли людина свою волю, скріплену обітом, схоче змінити.

Також ясне й те, що Церква має цілу систему духових кар, себто, що нормує випадки, в яких християнам відбирає або не дає чогось із своїх духовних дібр, яких людина менше або більше добровільно зреклаєся. Так напр. християнин, що кінчить самогубством, тим самим зрікається християнського похорону, бо, вибираючи нехристиянську смерть, тим самим зрікається всього того, чим Церква благословить християнську смерть. З природи речі самовбивник лише тоді може дістати молитви й обряди християнського похорону, коли самовбивство було цілком несвідоме й недобровільне, коли просто не знав, що робить, і не хотів того робити, що зробив.

Такий самий характер будуть мати й такі церковні кари, як клятва чи еккомуніка. Хто в якійсь справі свідомо відмовляє Церкві того послууху, що їй прирік, справедливо сам себе ставляє неначе поза церковним послуухом, а тим самим поза тими всіми духовними добрими, що їх Церква зливає на послушних її голосові християн. Поза тими духовними засобами Церква не вживає ніколи і з природи речі виключає всякий фізичний примус. Безперечно, бували

часи, коли світські держави немов у користь Церкви вживали примусу, коли напр. в Іспанії жидів змушували до прийняття хрещення, або коли світські суди карали еретиків, якщо їх як таких признали церковні суди. Могили були й люди Церкви, які такий церковний спосіб впливу на людей одобряли, або й робили своїм. Це були надужиття, які не змінюють засади, що Церква спирає свою єдність тільки на свободній волі людей.

З такими умовинами треба було дійсно геніяльної гадки Христа й Божої сили та Божої влади, яку передав Церкві, щоб церковна єдність людей дійсно в одне тіло лучила. Придивімся, як до тієї єдності Церква доходить. Першим завданням Церкви з волі Самого Христа це бути „стовпом і утвердженням правди“ (І Тим. 3, 15). Це відповідало самому заложенню Божого об'явлення й діла спасення. Спасення, яке Христос приніс, було життям, але те життя було й світлом (Йо. 1, 4). Христос приходив на цей світ як світло. „Було правдиве світло, що просвічує кожну людину“ й те світло прийшло на світ (Йо. 1, 9), „Я на те народився, Я на те прийшов на світ, щоб дати свідоцтво правді“ (Йо. 18, 37). Коли таке було завдання Христа, коли таке було Його спасення, то таке саме мусіло бути завдання Церкви й таке саме спасення, яке Він через Церкву давав. Церква мусіла бути „стовпом і утвердженням правди“, мусіла бути свідоцтвом, даваним безнастанно правді. А через те правда, яку Церква голосила, мусіла бути одним із засадничих елементів церковної єдності. Церква мусіла не тільки мати одну правду, одної правди триматися та одної боронити й проповідати, але мусіла й людей у тій правді лучити в одне. Немислимо, щоб правдивою Христовою Церквою була така релігійна суспільність, як усі ті суспільності зроджені з протестанського руху XVI століття, у яких до одного церковного ісповідання належать люди, що не признають Христа Богом, і люди, що заперечують Його Божество. Маємо безнастанно докази того, що церкви зроджені з так зв. реформації хочуть навіть такі суперечності поміж своїми людьми толерувати й мимо всього людей в одну релігію лучити. Вже са е таке поняття виключає правдиву єдність Церкви.

Релігійна суспільність, що лучить у собі суперечні науки в найважливіших і основних науках християнства, не може бути правдивою церквою Христа. Церква Христа мусить лучити всіх своїх вірних у позитивному прийнятті найголовніших правд християнства, мусить в подаванні тих правд бути певною й незмінною та ті правди вважати за найцінніший свій скарб, який має боронити. Щоб так людей у правді лучити, Церква мусить мати від самого свого Основника, від Ісуса Христа, від Його Духа, таку безнастанну поміч, що

не може ніколи зійти на манівці неправди, — вона мусить бути непомилна. Всі, приймаючи з її рук Божу науку об'явлення, мусять бути безпечні, що, слухаючи її, не помиляються, що, слухаючи її, слухають самого Ісуса Христа, за Його словами: „Хто вас слухає, Мене слухає“.

Але люди безнастанно умом працюють, безнастанно шукають чогось нового, тому й наука Церкви, себто Церквою подавана наука Божого об'явлення, мусить розвиватися. Церква мусить незмінні правди, передані їй Христом і Апостолами пристосовувати до потреб часу. Очевидно, не змінюючи тих правд, а тільки розвиваючи їхні об'яснення, приміняючи ті об'яснення до потреб часу. Мусить у руках Церкви, в її науці, передвічна й незмінна Божа правда, що міститься в первісному об'явленні, бути така гнучка, щоб відповідала потребам кожного часу, щоб примінялася до людських умів у кожній добі та щоб, не змінюючи нічого з первісного передання, могла кожної хвилини осуджувати та збивати ті помилки й блуди людського ума, якими людина відступає від Божої правди.

Церква учить передовсім у Вселенських Соборах. В хвилині, коли люди, йдучи за своєю уявою, за своїми думками й вибираючи те, що їм подобається і як їм подобається з св. Письма і передання, сходять на бездоріжжя ересей, мусять Пастирі Церкви — Єпископи зібрані на Вселенських Соборах ту ересь осуджувати як таку. І так, коли в IV-му столітті люди під проводом Арія стали Христа вважати за чоловіка, а не за Бога, Єпископи, зіхавшись на Нікейському Соборі, правду об'явлення, що містилася і в св. Письмі і в переданні перших віків, мусіли означити, пояснити, дефініювати та противну ересь осудити. Тим способом цілу традиційну науку трьох століть вони висказали одним словом, навчаючи людей, що Христос є односущний з Отцем, себто має ту саму Божу природу, що Бог Отець, є так само Богом, як Бог Отець. Тим осудили ересь аріян. Відтак по 60-ох літах наново зіхалися на Вселенський Собор у Царгороді, щоб осудити нову ересь, що Св. Дух не є Богом. Відтак знову сорок кілька літ зіхалися в Халкедоні, щоб означити об'явлену науку, що в Христі обі природи: Божа й людська злучені зі собою в єдинстві Особи. І так далі, скільки разів люди Божої науки не розуміли, але її приймали, або фальшиво представляли, Церква на Вселенських Соборах дефініювала, себто пояснювала і стверджувала науки, що містилися в первісному Божому об'явленні. Природа Церкви дана самим Ісусом Христом, тому вона й не може змінитися та не може бути хвилини, в якій вона перестала б розвиватися й учити так, як досі розвивалася й учила. Немислимо, щоб по VI-му чи VII-му Вселенському Соборі

Церква перестала вчити, перестала Божі правди пояснювати і людям подавати до вірування. Вона все, так як у перших століттях, мусить учить не тільки в поодиноких епархіях урядом поодиноких Єпископів, але й за порозумінням усіх Єпископів — Вселенськими Соборами. До того, щоб вона могла зіздатися на Вселенські Собори, треба тої одної верховної влади, яку Христос Спаситель передав Петрові, а яка з Петра перейшла на його наслідників, Римських Пап.

Церква мусить бути в науці непомильна. Вірні мусять бути певні, що йдучи за нею, не помиляються. Але щоб вона могла непомильно вчити тоді, коли зіздається багато Єпископів, мусять ті ж зізди, ті Собори мати характер вселенськості, себто мусять бути такі, щоб Єпископи не конечно всі до одного, але морально всі, себто зі всіх сторін, зі всіх країн та зі всіх народів, могли так нараджуватися, щоб ясна була й та справа, що той їхній Собор є вселенський. Тому треба привности на Соборі церковного Зверхника й Наслідника св. Петра.

А що бувають часи, в яких завдання скликати і відбувати Вселенські Собори стає занадто важке, з Божої встанови Наслідник св. Петра сам має той дар непомильності, яким Христос наділив Свою Церкву, себто коли він виступає в Божому імені та як учитель християнського світа проголошує Божу правду, ми віримо, що має таку поміч Св. Духа, яка не дає йому за Божу правду голосити якусь людську, або й просто неправдиву, єретичну науку. Та поміч Святого Духа дана цілій Церкві, а зокрема вона дана і Святим Вселенським Архієреям Римським Папам. Ця правда віри могла не бути записана в св. Письмі, як і багато інших об'явлених правд незаписаних у св. Письмі, а збережених в усному переданні церковної науки. Але Христос хотів, щоб вона була записана і в св. Письмі, очевидно не в такій формі, в якій Вселенські Собори Божу науку означають та як суть даних правд у катихизмі ядерно й коротко представляють. Бо, очевидно, інша є бесіда св. Письма й самого Христа Спасителя, а інший спосіб тієї бесіди в Єпископів, апостольських наслідників. Але бесіда Христа в самому Євангелію об'яснена, толкована, задержувана й голошена в усному переданні Церкви є рівно певна і непомильна, як усі інші правди Божого об'явлення, що їх голосить свята Христова Церква.

Слова Ісуса Христа, якими передав св. Петрові непомильну владу пасти, кермувати й управляти Вселенською Церквою, дуже часто при різних нагодах повторював і пояснював. Вони такі важні, що кожний християнин повинен їх знати й пам'ятати, щоб бути свідомим св. католицької віри, до якої маємо щастя належати.

Але не можу залишити цієї нагоди, щоб ще раз не пригадати їх Вам, Дорогі Брати. Це може тим потрібніше, що зближаємося до часів, у яких може бути, що, як уже в багатьох інших краях Європи, люте переслідування поставить нас перед konieczністю своєї віри боронити хочби й з посвятою життя, за святу віру в потребі й кров радо пролити. Перше слово Христа, в якому говорить про верховну владу Римських Архієреїв, таке: Коли на питання Христа за кого люди уважають Його, Христа, суд Апостолів був непевний і хиткий, коли повторяли прерізні думки чи вислови людей, не знаючи самі, що про них говорити, один Петро з Божого надхнення висувається перед інших Апостолів і сміло та виразно визнає Божество Христа Спасителя: „Ти Христос, Син Бога живого“. Петро з Божого надхнення поступив як той, що за всіх відповідає, за всіх говорить і перший у визнанні Божої науки. Тому й Христос, признаючи Петрові те Боже післанництво, проголошує йому Свій намір зробити його, Петра, краеугольним каменем, на котрому побудована буде Його — Христова Церква. „Блаженний ти, Симоне, сину Йони, бо не тіло й кров обявили тобі, а Мій Отець, що на небі. А Я тобі кажу, що ти Петро і на цій скелі збудую мою Церкву, й ворота пекольні не переможуть її. І дам тобі ключі небесного царства та що зв'язеш на землі, буде зв'язане на небі, а що розв'язеш на землі, буде розв'язане в небі“ (Мат. 16, 16—19). Ось слова, якими Христос поставив Петра першим поміж Апостолами, якими передав йому якусь особливішу владу, означену тим словом: „ключі небесного царства“. Ось надання Петрові якогось першенства, якого не можуть не признавати навіть ті, що, не хочучи признавати його влади, від нього відірвалися, розриваючи через те єдність Христової Церкви. Їх самих свідомство, їх самих наука про примат Петра і його наслідників осуджує їх — тих, що спричинили роздори в Церкві, яких століття самі не можуть злікувати.

Але той уступ у Матея не є одиноким висказом Христа, що відзначає й ставляє на першому місці Петра. І знову коротко перед Своєю мукою Ісус Христос запевнив Петра про Свої за нього молитви і поручив йому уряд провідника в речах віри. Бо яке ж інше можуть мати значіння Христові слова: „Симоне, Симоне, це сатана зажадав розсівати вас як пшеницю, та Я молився за тебе, щоб не ослабла твоя віра, а ти, колись на вернувшись, утвердуй своїх братів“ (Лук. 22, 31—32). Утверджувати братів у вірі це ж ніщо інше, як бути їхнім моральним боєм провідником, бути поміж ними першим, якого віра найсильніша і на якому брати будуть опиратися. Він же буде їх утверджувати. Очевидна річ, це не дефініція

Собору, але це такий виразний натяк Христа на завдання повірене Петрові, що трудно вважати за сильніших від нього тих братів, що наперекір словам св. Євангелія утвердження від Петра не тільки не приймають, але його мало що не єретиком і відступником роблять. Як же пояснять обітницю Христа: молитися за Петра, щоб не ослабла його віра, коли, на їхню думку, Петро в своїх наслідниках відступив від Христової Церкви і попав у ересь? Обітниця Христа не могла не дати Петрові якоїсь окремої благодати для утвердження братів, для духовного над ними проводу.

А після воскресення й відречення Петра, яке не було гріхом проти віри, а тільки упадком, спричиненим людською слабкістю і надто великим довірям у свої сили, Христос, прощаючи Петрові його упадок, дає йому новий доказ, що його поміж Апостолами ставляє на першому місці. Коли на березі Тиверіядського озера, по чудесній ловлі риб, Христос, являючись Апостолам і даючи їм рибу і хліб, справляючи неначе простий, а такий щирий і сердешний пир для учеників, коли пообідали, в приявності всіх іще, себто в приявності Томи, Натанаїла, Йоана і Якова Зеведеєвих і інших ще двох, звертаючись до Петра, питає: „Симоне, Йонів, чи любиш Мене більше, ніж ті? Сказав йому: Так, Господи, Ти знаєш, що люблю Тебе. Сказав йому: Паси ягнята Мої. Сказав йому знову вдруге: Симоне Йонів, чи любиш Мене? Сказав йому: Так, Господи, Ти знаєш, що люблю Тебе. Сказав йому: Паси вівці Мої. Сказав йому втретє: Симоне Йонів, чи любив Мене? Засумував Петро, що сказав йому втретє: Чи любиш Мене? і сказав йому: Господи, Ти все знаєш, Ти знаєш, що люблю Тебе. Сказав йому Ісус: Паси вівці Мої“ (Йо. 21, 15—17).

Знову ставляє Ісус Петра на першому місці. Поручає йому якесь особливіше завдання — пасти не тільки вівці, але й ягнята, себто бути пастирем вірних і пастирем пастирів, як пояснюють це слово деякі Отці Церкви. А на кожний спосіб це висунення Петра на перше місце, це те саме, що перше сказав: Даю тобі ключі. Тут дає йому владу пастиря, якої ще іншим Апостолам не дав. Дуже виразний натяк на якесь верховне пастирювання, що мало стати завданням Петра.

Не будемо вже згадувати, як Петро відзначався в цілому житті гарячою любов'ю Учителя і як уже в Євангелію його постать висувається безнастанно на видніше місце. Він готовий по воді ходити, щоб тільки якнайскоріше бути при Христі (Мат. 14, 22—33); він більше від усіх інших переконаний, що Христос посідає слово вічного життя — до кого ж підуть, якщо б від Христа відступили? (Йо. 6, 68); він свідком Христової слави при Переображенні, разом

з Йоаном і Яковом, він свідком Христового конання в Гетсеманському городі; він не хоче навіть чути про можливість мук Христа (Мат. 16, 22); він за Христа і себе податок платить (Мат. 17, 24); він часто різні питання ставляє, скільки разів треба братам простити (Мат. 18, 21), яка нагорода тих чекає, що для Христа все покинули (Мат. 19, 27); він з наказу Христа підготовляє з Йоаном Пасхальну вечерю (Лук. 22, 8); він з любови до Христа не хоче дозволити, щоб йому Христос ноги вмивав (Йо. 13, 6—11); він готов боронити Христа і Мальхові обтинає вухо (Мат. 26, 51), а коли увязнили Христа й завели його перед Каяфу, відрікається свого Учителя й Господа, але зараз оплакує свій упадок; після Воскресення йому з усіх учеників, мабуть першому, являється воскреслий Христос (Лук. 24, 34; I Кор. 15, 5).

Це все вказує, що вже за Христового життя і при Христі мав Петро перед іншими Апостолами якесь першенство, що його Христос багато разів відрізняв, як його відрізняли і Євангелісти, наводячи його ім'я на першому місці перед усіми. Так Лука в Апостольських Діяннях (1, 13) і в Євангелію (6, 14) та й Матей (10, 2). Після Вознесення Петро відразу являється провідником і починає сповняти обов'язки провідника за мовчливою згодою усіх. Він проводить Апостолам і ученикам при виборі Маттія в місце Юди (Дія. 1, 15); після зіслання Св. Духа він перший промовляє (Дія. 2, 14 і д.), він перший відповідає на питання навернених, „що нам робити?“ (Дія. 2, 38); він перший чудо робить, уздоровлюючи в храмі при храмових дверях названих „гарними або красними“ — каліку. (Дія. 3, 1—10; він знову перший до народу промовляє, що коло Апостолів тиснувся (Дія. 3, 12), а промовляє дійсно як „власть імущий“: говорить в імені всіх (Дія. 3, 15), визначає обов'язок слухачів, наводить і пояснює пророків (Дія. 3, 22); він знову перший, „наповнений Духом Святим“ відповідає жидівській Раді, зібраній у Єрусалимі, а відповідає так сміло, що онесмілює цілу Раду, а відповідає в імені не тільки своєму і Йоана, себто в імені обох ув'язнених, але в імені всіх Апостолів (Дія. 4, 20); він вкінці дійсно, як вожд і провідник, висказує Ананії і Сафірі Божий суд, що присуджує їх на смерть (Дія. 5, 1—10); він так висувається на перше місце, що нарід це розумів і „люди виносили недужих і клали на постелях та ліжках, щоб, як переходив Петро, хоч тінь його отінила кого з них“ (Дія. 5, 15). І коли другий раз архієреї казали Апостолів ув'язнити і коли чудесним способом увільнені наново почали проповідати, знову Петро був перший поміж ними і перший, відповідаючи архієреям, ставляє ту головну засаду поступування: треба більше слухати Бога, ніж людей (Дія. 5, 29); він, даліше,

провідник у першій апостольській виправі до Самарії, — провідник, бо Симон, наміряючи купити дар Св. Духа, удається до Петра в цій справі та від Петра дістає належиту відправу, що мала форму церковної клятви: „Твоє срібло нехай буде з тобою на погібаль, бо дар Божий думав ти за гроші набути“ (Дія. 8, 20). І далі, його чуда записує св. Лука: оздоровлення Енея, воскресення Тавити (Дія. 9, 34 і 40). Вкінці знову лише через нього Божий Дух отворює двері Церкви поганам, притягаючи до віри й до хрещення сотника Корнілія (Дія. гл. 10), і Петро сам, повчений з неба, рішає справу допущення Корнілія та його домашніх до св. Хрещення і прийняття Св. Духа. А коли Павло, чудесним способом навернений, приїхав перший раз до Єрусалиму, то на те, щоб Петрові предложити цілу свою науку, безпосередньо одержану з рук Христа: „По трьох літах пішов я в Єрусалим, щоб побачитися з Кифом і замешкав у нього 15 днів“ (Гал. 1, 18). Вкінці Петро проводить першим Апостольським Собором у Єрусалимі (Дія. 15, 6).

Християнське передання зберегло живо в пам'яті той уряд провідника, наданий Христом Апостолові Петрові. Щоб не наводити забагато текстів, наведемо тільки наші церковні книги. В службі св. Петра і Павла на 29 червня ст. ст. св. Петро стало названий: „Каменем і основанієм, Верховним славних Апостолів (на Литії); Предначальником Апостолів (на Господи возвах) і Апостол основаніє (Стиховна Малої Вечерні); ці назви повторюються беззастанно в тій Службі¹⁾).

Дуже багато також можна б навести текстів св. Отців, які доказують, що ціле церковне передання було переповнене тою гадкою, що осередком церковної науки є Петро згл. його наслідники і його престіл. З багатьох наведемо тільки одного, але зате дуже вимовного. Св. Іриней, Єпископ лугдунський (ліонський) у Галії (друга половина II-го ст.), хоч був грек і писав по грецьки, про римську Церкву так висказується: „До тієї Церкви, з причини її могутнього першества, мусить звертатися всяка Церква, або вірні на цілому світі, бо в ній збереглося все апостольське передання“

¹⁾ Це тим характеристичніше, що знаходяться незмінні і в таких виданнях, як московська Мінея. Маю під рукою першу московську Мінею, видану за царя Василія Шуйського, себто в хвилині найзавзятішої реакції проти католицької Церкви, яка здається не лишилася без сліду в коректурі церковних книг, бо наприм. на 7-ій пісні канона (в 2-ім тропарі) усунено назву Петра як першого предсідника Апостолів, заступаючи його словом „первотекшому... являється воскрес от гроба“. Ця зміна не дуже щасливо випала, бо по Євангелію Петро не перший біг до гробу, а випередив його Йоан.

(Ір., Проти єресей 3, 3, 2). Усі Церкви дійсно зверталися до цього престола. До неї звертався Атанасій Великий, Василій Великий, Йоан Золотоустий, між багатьма іншими, бо раз-у-раз приходили часи, де Єпископам поодиноких Церков просто треба було тієї помочі, котрої в Петрі шукали і в Петрі знаходили. Так і досі є, беззастанно приходять випадки непевности, сумнівів, у яких Єпископові, що дбає в совісті сповнити переважний свій уряд, треба порівнювати своє постукування з поступуванням інших Єпископів, а часто науку свою з наукою інших. А це досягають через осередок християнства, в якому всі скупчуються.

І якщо має ціла Христова Церква бути одна в науці і зі собою так вязати й лучити усіх, щоб із розеднаних людей зроб ти компактну масу одного тіла, то не видно змоги існування Церкви без осередка. Якщо Єпископ сам є осередком для своєї єпархії, мусить з часом приходити розеднання, що з компактного одного тіла робить розбиті куски, злучені зі собою накінці самою лише назвою, або самими лише чисто зовнішніми і мало значними зв'язями. Той осередок може до деякої міри й до часу заступити світська влада, влада царгородських василевсів чи російських імператорів. Вони утримують єдність науки, накидуючи, як стільки разів бувало в Византії, єресі цілому тілові Церкви. А вимагаючи в заміну за сумнівну поміч, яку Церкві дають удержуванням єдності, безоглядного й чимраз безогляднішого підчинення монаршій волі, кажуть собі за ту зверхню єдність, яку мають частини нез'єднаної Церкви в поодиноких світських державах, дорого заплатити свободою. А якщо світська держава, дотеперішня підпора Церкви, захищається, або упаде, в короткому часі розбивається та частина Церкви на безліч самостійних церков. Історія нез'єднаної Східної Церкви найкраще показує, як її єдність є просто фікцією, бо поміж тими державними церквами, автокефальними, як кажуть, є тільки та зв'язь, яку поодинокі держави хочуть терпіти, є єдність, що впливає з політичного союзу, або умови держав. Єдність, якої бажав Христос, є очевидно єдністю, яку Церква може й повинна притримувати при цілковитому збереженні своєї свободи. А що така єдність у науці ще сильніша тоді, коли лучиться з єдністю поступування, єдністю влади, то в Христовій Церкві є конечна й центральна влада, центральне пастирювання, той примат юрисдикції, що так добре відповідає традиції перших віків і всіх Вселенських Соборів, признаних і в нез'єднаному Сході та що Церкві таку надає могутню силу. В тій силі, думаю, можна спостерегти й ту Божу прикмету єдності, себто можна спостерегти, що та єдність Церкви є Богом дана й Богом піддержувана, бо без цієї Божої встанови

вона видавалася б неможлива. В часах, коли поодинокі незєдинені Церкви підпадають під правління держав і в яких чимраз то нові групи Єпископів відриваються від своїх церковних зверхників-патріархів, або легально отримуючи на те дозвіл, себто отримуючи від патріярха автономію чи автокефалію, як говорять, або як патріярх відмовляється признати ту автокефалію, підпадають нелегально, зриваючи просто церковну зв'язь із зверхниками, одна лише Католицька Церква в боротьбі або в безнастанних суперечностях з багатьма, або можна сказати й усіма державами, або зі світською владою може зберігати єдність науки і єдність влади, способом без порівняння сильнішим, більше тривалим і більше внутрішнім, ніж та верховна єдність, що її поодиноким групам незєдиненої Церкви дають держави.

З усього того, що сказано, ясно виходить, чим є примат Римських Архієреїв і непомильний їхній учительський уряд для церковної єдності. Так, як в архітектонічній будові баня вяже цілу будову в одне, прикриваючи, обєднуючи, вяжучи в одну цілість — так само влада Римських Архієреїв вяже Церкву в одне, лучить усіх в одне тіло. Папа це з Божої волі видимий голова цілого тіла, заступник чи намісник невидимого Голови Ісуса Христа.

Самим сповнюванням душпастирських обов'язків і самими молитвами за ціле Христове стадо цілої Вселенської Церкви заслугував би Св. Отець на те, щоб усі вірні сини Католицької Церкви йому відплачувалися вдячністю, любов'ю, ширими молитвами і хочби якнайскромнішим датком на гріш св. Петра, що є символом і знаком тих духовних довгів, які маємо супроти його Особи і верховного Римського Престолу, а коли Св. Отець при кожній нагоді висказує найширішу любов для нашого народу, коли дав багато доказів тієї любові, ми повинні відплачуватися любов'ю і молитвою.

Від року майже здоровля Св. Отця захитане, каже нам Богові дякувати, що його досі утримує при здоров'ї та дає сили майже щодня сповнювати обов'язки Вселенського Душпастиря. Тому й у день, коли ціла Церква обходить 15-ліття коронації, щиро заносимо молитви перед престол Всевишнього, щоб нам ще затримав Папу Пія XI в силі й здоров'ї на найдовші літа.

Дано у Львові в день св. Сильвестра Папи Римського
15 січня Р. Б. 1938.

† АНДРЕЙ
Митрополит

ЛЬВІВСЬКІ АРХІЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

РІЧНИК LI.

ЛЬВІВ, ЛЮТЕНЬ — БЕРЕЗЕНЬ 1938 р.

Ч. II—III.

ЗАКЛИК ДО ПОКАЯННЯ У ВЕЛИКИЙ ПІСТ.

Св. Апостол Павло, представляючи в посланні до Римлян потребу Божої благодати, наводить слова царя Давида (Пс. 5, 11; Пс. 139, 4) про грішників: „Їхнє горло це отвертий гріб, зрада на їхніх язиках, гадюча отруя на їхніх устах„ (Рим. 3, 13). Цей страшний образ представляє передовсім тих грішників, що Бога ображають бесідою: проклинають, злословлять, обчорнюють, говорять неправду, хули, погані й нечисті бесіди. Але він представляє теж і загальний стан грішників. І може бути, що сам Ісус Христос мав на думці висказ Псалтирі, коли грішників-фарисеїв представляв як побілені гроби. Зверху виглядають гарно, може навіть прикрашені й миле роблять вражіння, а в середині повні гнилі, зіпсуття й мерзенної зарази. У представленні царя Давида гріб отвертий, себто вже зовнішня прикраса неначе уступає, а люди вглядають у те, що в середині. Бачуть мерзенну гниль життя людини, що зраджує її своєю бесідою.

У представленні св. Апостола Павла наведені уступи Старого Завіта мають представляти, як то сама людська природа зіпсута, як тій природі не приносить ні здоров'я ні життя Старий Завіт, як щойно Божа благодать очищує й освячує упавшу людську природу. Тим то наука св. Павла відноситься до нас усіх, що по християнськи грішниками називаємося та щодня, не з покори, а по справедливості, повторяємо слова Господньої молитви: „Остави нам долги наша“ — відпусти нам наші довги, відпусти нам гріхи.

Ми в часі Великого Посту вже від кількох тижнів звертаємо зір душі на те, що в середині, в совісті, в серці, в душі, там, де людське око не сягає. Бо знаємо добре, що всі ми грішники, знаємо, що коли скажемо, що не маємо гріха, себе самих обмануємо й немає в нас правди (І Йо. 1, 8). Тому, хто хоч тільки трохи по християнськи про себе думає, тому легко в неділю про Митаря й Фарисея з митарем при порозі церкви — зо спущеними очима, не сміючи їх піднести — би-

ЛНБ ім. В. Стефаника
АН України

тись у груди й повторювати: „Боже, милостив буди мені грішному“! Хто тільки знає свою людську природу, той легко не тільки в своїй природі, але й у своєму житті й поступуванні знайде причину сказати собі з блудним сином: „Встану, верну до мого Отця, до батьківської хати“! Тому й лячно, коли в Мясопусну неділю чує на проповіді опис страшного останнього суду, в якому Бог віддає кожному по заслугі: добрим вічну нагороду, а злим вічну кару. А слухаючи з ряду наук св. Церкви, кожному християнинові легко приходить сказати собі, що треба нам покаюння й покути. Легко приходить на думку, що „коли визнаємо наші гріхи, Він вірний і праведний, щоб простив нам наші гріхи й очистив нас од усякої неправди“ (І Йо. 1, 9). До того нас і св. Церква запрошує, коли приказує кожному християнинові в Пасхальному часі, себто по змозі перед св. Пасхою, приступити до Пресвятої Тайни Евхаристії й душу свою накормити Тілом і Кров'ю нашого Спасителя Ісуса Христа. Бо кожний християнин добре знає, що треба бути в совісті певним, що не мається тяжкого гріха, а навпаки, що живеться в надприродній освячуючій Божій благодаті, щоб вільно були до св. Причастя приступити. Церква, запрошуючи до св. Причастя й пригадуючи християнинові безмірну благодать, яка укрита в Найсвятішій Тайні для освячення душі й вічного її спасення, тим самим ззиває, запрошує, просить і приказує кожному християнинові вглядати в свою совість і самого себе питати, чи нема в мені гріха?

А з голосом Церкви й „доброта Божа приводить нас до покаюння“ (Рим. 2, 4). Тому й я, Дорогі Брати й Сестри, в цьому святому часі Великого Посту ззиваю вас до покаюння й запрошую до св. Причастя. Та знаю теж, що те покаюння не таке просте й легке діло, як може декому видається. Знаю, що діло покаюння в серці людини це чудо Божої благодаті, що з болота й багна гріха витягає людську душу до надприродного життя. Тому, ззиваючи до покаюння, мушу й допомогти в тому ділі й навчити, як і що християнинові треба зробити, щоб вернути до батьківської хати, щоб відновити в собі благодать Божого синівства. Тому покажу тобі, Брате й Сестро, що діється в твоїй власній душі, коли ти Божої благодаті не маєш. А покажу це не своїми словами або видумками, а словами самого св. Письма.

I.

НЕЧИСТИЙ ГРІХ.

Стань же, Брате, над тим отвертим гробом і поглянь на те тіло, яке вже може давно в тому гробі лежить і від давна вже може розпадається у гниль, гние, псується. Образ такий мерзенний, задуха така страшна, вигляд такий відразливий, що не легко описувати це словами. Подивись передовсім на красу лиця. Вона була колись для мерця чи найбільшою радістю життя, нею він тішився, нею гордився, задля неї обіщував собі не знати яке щастя на світі. Що з тієї краси лишилося? Запались очі, рожевий вигляд лиця змінився на сіро-зелене якесь болото, від якого мусиш відвернутись з одразою. Де ж ті роскоші, які обіщувала собі людина, що перед нами лежить? Де ж ті роскоші, що їх уживала, що їх іншим уділяла? На те гниюче тепер лице, на ті запалі очі, на ті уста колись зверталися людські пристрасті й людські роскоші ними хотіли кормитися.

1. Нищить Богу благодать
і опоганує тіло

Гниючий труп це дійсно правдивий образ тієї мерзеної пристрасті, що найбільше жертв поміж людьми знаходить і найбільше, може, людей веде у вічну погибель; тієї пристрасті нечистого гріха, що так легко збуджується в людині і так легко звертає її у гріб. Якщо треба нам покаюнням вернути до Божої благодаті, то перша річ подумати, які мерзенні й які гидкі всі ті гріхи, що нищать красу душі й замурзують саме тіло. Бо коли людина іншим гріхом, духовим, Бога ображає, то стягає на себе Божий гнів, але не стягає на тіло тілесного зіпсуття. „Всякий гріх, якого допускається людина, є поза тілом, а хто творить розпусту, грішить проти свого тіла. Чи не знаєте, що ваше тіло є в вас храмом Святого Духа, котрого маєте від Бога“ (І Кор. 6, 18). „Тіло не для розпусти, а для Господа... Чи не знаєте, що ваші тіла це члени Христові? Отже, взявши члени Христові, зроблю їх членами блудниці? Ніколи! Чи не знаєте, що хто пристає з блудницею, є одним тілом, бо будуть, каже, двоє одним тілом“ (І Кор. 6, 15).

Страшний той гріх, гріх нечистий, гріх розпусти, коли через нього нищиться святість того Божого храму, яким є тіло християнина, себто тіло очищене з первородного гріха

через воду св. Хрещення і освячене св. Миром печати Святого Духа. Бо тіло християнина святе, освячене св. Тайнами. Тим то й після смерті ховається його у св. землю серед молитов Церкви, при кропленні свяченою водою, у димі кадил. Ховається його як річ святу. Тому й Церква померших не дозволяє палити, як це роблять люди невіруючі або протестанти, бо тіло святе й тільки свята земля може приймати й зберегти його на день воскресення. Страшний той злочин розпусти, коли Божа наука, Боже об'явлення учить, що „розпусники... царства Божого не досягають“ (I Кор. 6, 9). Страшний той гріх, який відразу вбиває дві душі й два тіла опоганює заразою гріха. Страшний це злочин, коли навіть у св. Тайні Супружества спихає чисту обручницю, образ Божої благодати, в пропасть зіснуття й сорому та робить її блудницею. Блудницею тим гіршою, що не тільки грішить проти Божого закону і св. Тайни, але й грішить проти достоїнства людської природи.

2. Топче Христове
Тайнство Супружества.

Утікайте ж од розпусти (I Кор. 6, 17). Стережіться того мерзенного гріха, що не раз по довгих літах лишає гіркі спомини змарнованого життя. Бо хто ж не знає, як легко через неувагу, необережність, через брак покаяння себе й панування над собою, марнує й найкраща людина, призначена, може, до великих діл, ціле життя. Як часто християнська родина, усе призначена до виконання дуже важливого завдання: виховання святих, марнує ціле щастя, пеє всю красу родинної зв'язи, яка є образом Божої благодати, що лучить Предвічне Слово з людською природою, Христа з Його святою Церквою. „Тайна це велика“ (Єфес. 5, 32). Кожне святотатство, кожне зневаження чи потоптання святої речі заслугує на тяжку кару, „оскільки більше, думаєте, заслугує на тяжку кару той, що Сина Божого потопче й Кров Завіта, котрою він освячений, уважатиме за нечисту й зневажатиме духа ласки?“ (Євр. 10, 29). А хто ж гіршим способом топче Божого Сина і Кров Завіта, як не той, що топче те св. Тайнство Христової віри, яке є святою іконою, святим знаком злуки Божого Сина з Його невістою Церквою через Кров Завіта, себто хто безчестить св. Тайнство Супружества?

Поглянь, Брате чи Сестро, в отвертий гріб, яким є тіло й душа грішника, яким є, може, й твоє тіло та твоя душа,

якщо ти не живеш освячуючою благодаттю Божого Сина. А, може, й од давна Божої благодати в душі не маєш, може від давна ти тяжким гріхом образив Бога та досі ще з того гріха не покався? Може навіть із гріхів сповідався, а той один найгірший, котрого ти найбільше стидався, ти у св. Сповіді закрив, до нього не признався й через те зі самого св. Тайнства Покаяння ти зробив середник, щоб новим тяжким гріхом Бога образити? Бо кожний християнин те знає, що хто в Сповіді, не з забуття, а зо страху чи стиду, затаює чи закриває якийсь тяжкий гріх, той допускається святотатства й не дістає в такій сповіді відпущення ніодного гріха, навіть і тих, із котрих сповідався.

3. Руйнує тіло й спричинює
нещастя.

Поглянь же у той отвертий гріб. Придивися гнилі трупа, діткнися його. Нюхом відчуй той заразливий, гідкий, мерзений воздух, що віє з отвертого гробу, горла грішника. І не кажи, що порівняння Пророка Давида й св. Апостола Павла це тільки образ-метафора, бо добре знаєш, що гріхи нечисті перед усіма іншими такі близькі до дійсної трупячої гнилі, що, може певно не в кожного, але в багатьох, доводять тіло до стану, що цілком подібний до гниючого трупа. Знаєш, як то нечисті гріхи впливають на здоров'я тіла, знаєш, як впливають на ослаблення ума й усіх умових сил людини. Знаєш, яку страшну руїну самого тіла спричиняють ті гріхи, що противні природі. Ти, може, й бачив, або принайменше чув, що в деяких випадках нечисті гріхи доводять людину до такого стану, що сотки й тисячі ран отвираються на цілому тілі і з ран вилазять хроби. Тіло їдять хроби за життя так, що навіть у найкраще встаткованих шпиталях немає іншого місця для такого недужого, як проста дошка, й то з неї треба безнастанно зм'ятати хроби, що множаться й множаться без кінця.

А ось вам передовсім молодим, що не досить уважаєте на нечистий гріх, не досить із нечистими спокусами боретесь, не досить пануєте над собою, я хотів би показати шпиталь божевільних і лікаря запитати, скільки поміж ними таких, що доведені до стану божевілля виключно гріхом нечистим? Одні ідіоти, що людського слова не розуміють, інші сміються, а сміються сміхом таким глупим, таким бездушним і бездумним, що аж ляк збирає той сміх чути. Це ж образ

радості, з якої грішник біжить у своє нещастя. А подивись на його лице, на ті дурноваті очі, на ті уста, що не домикаються, з обох боків губи слина тече й недужий цього не відчуває, а шкіра на лиці така жовта, така опухла, зеленава, дійсно подібна до трупа, що гідко до неї доторкнутись, а коли уста отворяться, такий сопух іде на цілу хату, що треба втікати. Це наслідок нечистого гріха, це наслідок знасилуваної людської природи. І таке може бути й у самому подружстві. І св. Таїнство не помагає, бо св. Таїнство святотатством знехтоване відбивається, мститься на тілі й на душі, неначе, щоб пояснити те жахливе слово Апостола: „Страшна річ впасти в руки живого Бога“. І не думайте діти, щоб та небезпека була від вас далеко. Вона така близька й так кожної днини чигає на вашу душу, що сміло можу до вас сказати: хто не стережеться, хто не втікає перед розпущеною, хто не молиться й не просить Всевишнього, щоб зберіг його перед нечистим гріхом, тому може нога поховзнутися, в хвилині, в котрій найменше того очікує й западеться в пропасть, із котрої нема вже рятунку.

Немає рятунку для тіла й на цьому світі, бо для вічності, для Бога й для душі, усе рятунком є добра, щира Сповідь, хоча б і з цілого життя. Усе рятунком щирі сльози покаяння й молитва й св. Причастя та й не має такого тяжкого, такого страшного гріха, якого св. Христова Церква не могла б простити. Часом у деяких важних випадках не всі священники, що людей сповідають, мають власть розрішати; але навіть тоді, коли священник тієї власті не має, може за неї постаратися, просити свого Єпископа. В деяких випадках і Єпископ не має власті розрішити, тоді він мусить писати до верховного Єпископа Єпископів, Римського Папи. Але все таки це правда, в яку віримо, все таки це правда Богом обявлена, що св. католицька Церква має всяку власть на землі відпускати всі хоч і найстрашніші й найтяжчі гріхи. Ми віримо й визнаємо, що гріх правильно в Сповіді відпущений, відпущений і в небі самим Богом. Ми віримо, що все, що силою Христової влади священники розв'язують на цьому світі, є розв'язане й у небі перед Богом.

II.

ГРІХИ В БЕСІДІ.

Отвертим гробом цар Давид і Апостол Павло називують тіло й того грішника, що ображав Бога тяжкими гріхами в самій бесіді. Бо хто ж не знає, що не треба вчинку до тяжкого гріха: бесіда, і гадка сама, і погляд може бути тяжким гріхом, себто гріхом, що заслугує на вічну кару в пеклі. А бесідою можна теж легко согрішити і гріхи бесіди теж із людини роблять неначе ходячого трупа, а уста її бесіда робить подібні до отвертого гробу; бесіда, що Бога ображує, пердовсім така, що противиться любові ближнього. Тому в Псалмі про того грішника говориться, що на устах його гадюча їд. У грісі проти любови буває гадюча злоба. Тому правильно на устах такого грішника гадюча їд. Чи та бесіда є тяжкою клеветою, себто видуманим неправдивим злом, сказаним про ближнього, чи вона тільки тяжкою обмовою, себто відслоненням, хоч правдивим, а тяжким злом, про яке ніхто не знав, а яке своєю бесідою, бідний грішнику, виявляєш. Чи те слово є тяжким проклоном, яким зі серця ближньому злого бажаєш, смерті, недуги чи біди, чи те слово є хулою на Всевишнього Бога, чи висказом, що противиться правдам св. віри. Кожне слово, яке є тяжким гріхом, доводить людську душу до смерті, а може й ближньому завдавати смерть. Скільки ж то разів буває, що бесіда ближнього до гріха, до злого веде. Вона може й видаватися сердечною, приятельською, а веде в нечистий гріх. А може бути й диявольською радою, коли учить грішити, коли напр. учить красти, шахрувати в картах, учить неправду говорити, дурити родичів, учителя, зраджувати свою Церкву, зраджувати батьківщину. Така бесіда, хоч вона й супокійна й тиха, але гірше ножа завдає смерть душі, бо гріх це смерть душі. Кожний тяжкий гріх це смерть душі.

1. Гріх
проти віри.

Особливішим способом кожна бесіда тоді є тяжким гріхом, коли вона противна св. вірі, коли або заперечує правду віри, або коли твердить те, що противиться тому, що Бог обявив, а св. Церква до вірування подає. Така бесіда є одним із тяжких гріхів, бо є гріхом проти віри, себто є гріхом, яким людина тратить той цінний і неоцінений Божий дар, яким є чеснота віри. І не тільки просто заперечувати правди віри,

але висказувати виразний сумнів щодо правд віри є теж гріхом проти віри й причиною страчення чесноти віри. Тому то й Церква так дуже й дуже дбає про те, щоб християни не читали заборонених книжок, а заборонені всі недобрі, лихі книжки. А коли яка книжка писана проти віри, себто побоює правди віри й доказує ересі противні вірі, тоді книжка заборонена так, що її читання вже й каране карою екскомуніки. Себто, хто в тій речі не послухає приказу Церкви, той тим самим від Церкви відлучений, неначе перестає бути її членом, а на кожний спосіб перестає діставати ті духові добра, які Церква роздає поміж людей у св. Таїнствах, у церковних відправах-богослуженнях. Ті недобрі книжки ще й тим небезпечні, що поволі ведуть до того, що людину роблять просто ворогом Церкви, ворогом Ісуса Христа. Є такі книжки й часописи, в яких навіть знайдеться добра наука для людей чи то про господарство, чи то про здоров'я, чи про торгівлю. Таких наук послуhati можна, та й добре так робити. Але попри добрі й мудрі науки в такім безбожнім часопису буває вмішана їд чи безбожності, чи ереси противної вірі, чи рад й напимнень, що відводять од віри й поволі вводять ненависть до Церкви й Ісуса Христа.

2. Большевицька пропаганда.

З послання еспанського Єпископату, яке вам недавно ваші Духовні Отці читали, знаєте, до чого довела Еспанію пропаганда російського большевизму. Довела до громадянської такої страшної війни, що найгірші війни досі Еспанії не завдали таких глибоких і таких страшних ран, як ця остання. Ви з того письма довідалися і про те, як багато поміж еспанцями було людей доброї волі, що дали себе тільки здурити й збаламутити та пішли під прапор ворожий Церкві, під прапор ворожий християнству, під прапор безбожництва й комунізму тільки з незнання, з неспостереження. Приклад Еспанії яскравіший і виразніший, ніж приклад Росії й Радянської України, бо там, над Дніпром, не багато бувало по селах людей збаламучених і зведених большевицькою пропагандою на бездоріжжя. Все наше селянство на Великій Україні відразу зрозуміло, що комунізм мусить бути ворогом селянства, та якщо підносить прапор селянських рад, то тільки на те, щоб людей дурити. Вони хотіли на селі людей дурити й літами працювали над тим, щоб селянський стан підпер большевицький режим.

Збурили й перевернули село до гори ногами. Дуже багато, сотки й тисячі людей невинно вони вигублювали, а все таки їм не повелось українському селянству піддати фальшиву гадку, що комунізм це рятунок для села. Українські селяни від першої хвилини розуміли, що комунізм з природи речі мусить ворожо ставитись до кожного хлібороба й до кожного продуцента, а тому й до кожного селянина. Ми досі не знаємо ще як слід усього, що большевики робили, щоб знищити й до нужди довести українське село, але те, що до нас доходить, таке яскраве й виразне, що хто без упередження буде якийсь час дивитися на роботу большевиків на селі, той мусить дійти до переконання, що вони противні селянству, що вони його нищать і хотять нищити, хотять довести до руїни. Бо хотять мати тільки пролетарів, себто людей, що нічого не мають, а селянина ціла сила, ціле щастя, ціла майбутність у тому, щоб мав якнайбільше доброї землі, щоб мав запевнений хліб для себе й дітей. Хотіли, як це вже й зробили большевики, селян переробити на пролетарів. До того треба селянам землю відібрати й зробити з них наймитів, що за всю тяжку працю коло землі навіть не дістають стільки, скільки їм конечно до життя. До того ж ідуть усі ті колхози й збірні господарки, накинені большевицьким урядом. Буває вправді, що знад Дніпра пише хто з наших, що звідсіля там пішов, і тоді, буває, пише про большевицькі порядки, як про якийсь рай. Але ж ми мали сотки й тисячі прикладів на те, що такі листи фальшиві. Большевики до таких листів змушують, а може часом за зраду платять. І тоді проти власного переконання й проти ясної як білий день правди пише бідний селянин похвали на большевицький режим і описи багатства, якого ніби то там уживає кожний. Тільки таким листам у нас ніхто не вірить. Бо, по правді сказати, не то вбогим і простим, але найбільшим провідникам, вождям, генералам, міністрам, якщо добре ведеться, то тільки коротко, так довго, як можуть з інших шкіру здирати, але неодмінно на кожного, навіть не знати якого, вождя приходиться час, де й він стає „під стенкою“.

Але большевики мають сотки способів на те, щоб бідних людей дурити, і мають окремі школи на те, щоб молодих хлопців і дівчат навчити, як то людей дуриться. Тому дуже важно пам'ятати на ту церковну заповідь й зберігати її — не читати лихих книжок. Лиха книжка це така зараза, що може вистачити одну лиху книжку перечитати, щоб не тільки

стратити Божу благодать, але й стратити віру й християнську обичайність. Бувають книжки такі плюгаві й такі мерзенні, що дай таку книжку перечитати найчистішій дівичій душі, якої не сплямив ще ніякий гріх, а трутина так перейде її, що самим перечитанням книжки стає замараною шматкою. Ви батьки, що стоїте на сторожі виховання ваших дітей, не дозволяйте їм лихих книжок читати й бороніть їх перед тим згіршенням, яке може вам дитину відібрати.

III.

СУСПІЛЬНІ ГРІХИ.

Само собою розуміється, що говоримо тільки про деякі гріхи й деякі небезпеки. Про всі говорити можна б хіба в великій книжці, і то ще не перейшлося б усіх способів, якими люди можуть ображувати Бога. Як неправильно й нерозумно судив би каяльник, що йому не треба обвинувачуватись із гріха, про який сповідник не питав, так ще більше неправильно й нерозумно думав би той, хто не вважав би чогось за гріх, бо не чув про те в ніякій проповіді, ані не читав у ніякій книжці чи молитвослові. Є проповідник, що кожний гріх пригадає людині, — її совість, Божа доброта, що глибоко в душі до людини промовляє й кличе її до покаяння, як каже св. Апостол Павло.

1. Суспільна єдність людей.

Усі гріхи, які ми в цьому писанні пригадали, відносяться до людини як одиниці, осібняка. Важніші всі ті гріхи, що відносяться до людини, як члена людського суспільства. Бо людство й поодинокі частини людства не є подібні до купи піску, в якій кожне зеренце саме для себе існує й незв'язане нічим з іншими. Воно радше подібне до організму, себто дерева чи рослини чи живого єства, в якому кожна клітина не про себе й для себе існує, але зв'язана органічними зв'язками, які роблять, що щойно всі разом становлять те єство, котре Всевишній Бог, як Сотворитель людства, наміряв. Та єдність людства, яка була наміром Сотворителя, пропала через гріх: гріх розбив і розбиває ту єдність. Через гріх увійшло в людський рід самолюбство, а самолюбство до того йде, щоб кожна одиниця тільки свого шукала, а відрікалася всіх обов'язків супроти інших. По закону самолюбства кожна

людина хоче з іншими остільки бути зв'язана, щоб їх використовувати і з них жити, бути неначе галапасом поміж людьми.

Первісно намірену єдність відновляє Ісус Христос. Його наука і Його благодать ідуть до того, щоб людину навчити успішно поборювати самолюбство й жити не для себе й не свого тільки шукати, а того, що ближній й добра ближніх, добра цілості. Тому то й обов'язки супроти цілості, суспільні обов'язки християнина є, можна б сказати, перші, бо відповідають найсушнішому, основному намірові Христа.

І в ділі покаяння дуже важливо звертати увагу на ту цілість, на органічну зв'язь людей поміж собою, бо хоч кожний християнин зокрема не може відповідати за цілість, все таки має супроти цілості обов'язки, і та органічна його зв'язь із ближніми є й мірою його вартості. Від сповнення тих обов'язків залежить у великій мірі теж і те, чи кожна одиниця зокрема морально здорова, чи ні. Так само як у людському тілі не вистачає лікувати кожний член тіла зокрема й не дійдеться до здоров'я поодиноких членів зокрема іншою дорогою, як тільки працею й старанням про здоров'я цілого тіла. Цілком подібний спосіб, коли йде про моральне здоров'я людей, себто про їхні гріхи й про покаяння з тих гріхів: не вистачить дивитися на кожного осібняка зокрема, неначе на кожне зеренце, а треба дивитись і на те, яке є здоров'я цілості, здоров'я організму. А в покаянні людини мусить людина над тим застановитись, чи не согрешила проти того загального здоров'я, чи між її гріхами немає яких суспільних гріхів, що відносяться не до неї самої, а до організму, до якого належить.

Очевидно, не можу мріяти про те, щоб у короткому писанні на Великий Піст перейти всі ті обов'язки й представити як слід усе те моральне здоров'я цілостей. Бо є не один, а більше різних організмів, до яких належить кожний християнин і супроти яких має обов'язки. Перша така більша органічна клітина, що скупчує й зо собою вяже людські одиниці в одну цілість, це родина, а далі клітини це громада, єпархія, нарід, Церква й християнська держава та різні братства чи товариства, в яких людина зв'язана з ближнім. Всі ті дрібні й чимраз вищі клітини вяжуться вкінці в один великий організм, в одне велике тіло: Христову Церкву, чи, як її називає св. Апостол Павло, — Христове тіло. Те Христове тіло Церкву, називаємо звичайно містичним, духовим тілом Христа,

щоб відрізати від того Тіла, яке було розп'яте на хресті. Темістичне тіло Христа Спасителя це те зовнішнє товариство, організм, що вяже й лучить душі християн в одну цілість, а вяже їх зв'язями внутрішніми й зовнішніми. Внутрішні зв'язі це Божа благодать, і чесноти надприродні, і любов ближніх і Бога, і спільна надія вічного спасення, і спільна правда, котру кожний визнає, якої кожний тримається. А зовнішні зв'язі, що всі клітини й усі одиниці вяжуть в одну цілість, це зовнішня організація Церкви, її закони, її встанови й інституції, її влада, а передовсім верховна влада Св. Отця, Римського Папи, Христового Намісника й Наслідника св. Петра.

2. Християнські обов'язки в родині.

Щоб уняти коротко гріхи, які можуть бути поміж християнами супроти тих суспільних обов'язків, треба нам передовсім звернути увагу на моральне здоров'я родини, парохії, громади й різних установ та інституцій, які в тих одиницях містяться. Якщо хочемо бачити, який християнський лад є в житті кожного християнина, пригляньмося християнському ладові, який є в його родині, в якій батьки по християнськи живуть, по християнськи себе взаємно люблять і люблять дітей, діти по християнськи виховані й не тільки як одиниці, але й як родина виконують свої обов'язки супроти Бога й людей. У такій родині легко кожному зокрема бути добрим християнином, та й не тільки легко, але мило, щасливо живеться улагодній християнській родині. Подивись на родину й будеш знати, які люди до неї належать. Так само подивись на хату й відразу будеш знати, які люди в ній живуть, і будеш знати, яке їхнє господарство, й будеш знати, яка їхня доля. Не кажу багатства, бо й найкраща християнська родина може терпіти і вбогість і злидні, але й та убогість, ті злидні по християнськи брані спричинюють, що християнська родина мимо всього є щаслива, оскільки можна бути щасливим на цьому світі зо всіми його нуждами, недугами, боротьбами й смутками та з тим, перед чим не втікне: з недугою і смертю.

З того для каянників Великого Посту важне питання: чи ти, Брате — Сестро, сповняєш як слід свої обов'язки супроти своєї такої родини, супроти батька й матери, братів і сестер, жінки чи чоловіка й дітей? Про поодинокі обов'язки й гріхи не треба багато говорити. Вони самі себе пригадують, болюче відбиваючись на цілому житті. Не треба говорити, бо

вони всі починаються й кінчаються на обов'язку любови. Бо обов'язок любови замикає в собі всі обов'язки справедливости. Як хто кого любить, то не тільки сповнить усі свої обов'язки, не тільки віддасть тому, кого любить, усе, що йому належить, але дасть і більше. Про обов'язки справедливости чоловіка супроти жінки, батьків супроти дітей і дітей супроти батьків приходить говорити тільки тоді, коли любови немає. І тоді та бесіда трудна, а ще більше трудне її виконання. Бо як у родинному співжитті немає любови, то саме співжиття стає таке прикре, таке нераз невиносиме, що людина в своїм засліпленні, при роздразненні самолюбства й усіх пристрастей, тратить почуття того, що належить, й буває несправедлива, не знаючи про те, — що ж тоді гріхи, які страх трудно поправити? Бо як довго знаєш про гріх, розумієш, що щось є гріхом, то від твоєї тільки волі за Божою благодаттю зависить, чи покаєшся й поправишся, чи ні. Але коли гріх такий укритий, що ти його не видиш, — а такі бувають усі гріхи несправедливости там, де в суспільному співжитті родини немає любови, — коли людина не знає нічого про гріх, коли глибоко переконана, що в нічому ніколи жінки, чоловіка, дітей чи батьків не скривдила. Коли про гріх нічого не знаєш, очевидно не маєш обов'язку з нього обвинувачувати себе, але не дивуйся, що рана лишиться раною. І лікар не дасть тобі ліку на те, й ти сам ту рану будеш поглиблювати і заогнювати, а будеш думати, що ти здоровий.

Тому, Дорогі, дам вам загальне правило. Думаю, що коли те правило пристосуєте в житті, багато поправите з тих гріхів, що їх несвідомо людина сповняє проти власної родини. Якщо можеш собі сказати, що поміж вами немає тієї любови, яка повинна бути по Божому закону й по св. Євангелію, то ти собі наперед скажи, що й ти винен, хоч досі ти завсіди вину спихав на інших. Спробуй раз і побачиш, що стан здоров'я недужого трохи поправиться, а недужий не ти сам, а цілий той великий чоловік, яким є родина. Так можна правильно говорити, бо якщо громада великий чоловік, то й родина великий чоловік, а та родина може бути, буває і є хвора на не одну недугу, якої може й не знає. Скажи собі, що й ти винен. Передовсім тому, що коли любови немає, то й напевно немає й справедливости. Як ти жінки, чоловіка, дітей, батьків не любиш, то ти певно був супроти них несправедливий, може тільки в судах, у бесідах, у ділах, може ти про-

пустив якийсь важний річевий обов'язок супроти них, може не перестеріг, коли треба було перестерегти, може дав лихий приклад, може необережно зло похвалив, може допустив читати недобру книжку. Досить, пошукай у собі причини, а напевно знайдеш. Зрештою, в кожних непорозуміннях, сварнях і роздорах причини все по обох боках, хіба в дуже виїмкових випадках одна сторона всьому винна, а друга нічого.

З усіх тих прикладів і напівнень дуже важна наука для вас молодих, що хочете щойно вступати в подружний стан і закладати родинне гніздо. В тій справі більше, ніж у інших, поступайте по Божому. Кожна помилка, а що ж тоді крок, що впливав би із самолюбства чи якоїнебудь пристрасти, страшним способом мститися на ціле життя. Від Божого благословення й чистого християнського наміру Божої справи все зависить у будучому християнському житті твоєї родини. Тому, заки рішишся, молись і проси в Бога світла й Божої ласки. Порадьтеся старших і розумних людей, що потраплять по Божому дати добру раду, а передовсім бережись як огня усякого гріха. Якщо б ти мав зачати родинне життя гріхом проти Божого закону, краще не зачинати, бо не може бути добре тобі, коли важне діло починається від гріха.

У християн є святий, важний звичай, щоб усяке діло зачинати молитвою або бодай знаком хреста. Хрестимось перед їдою, перед сном, перед кожною навіть не дуже важною справою в житті. Так поступаємо, може, й тому, щоб сповняти приказ св. Павла: „Чи їсте, чи пете, чи що інше робите, все робіть на Божу славу“ (I Кор. 10, 31). Як же нерозумно поступав би християнин, що хрестився б перед їдою, щоб на славу Божу те діло зробити, а не тямив би, що перед таким важним ділом, від якого зависить ціла майбутність не тільки твоя, але, скажимо просто, може дуже багатьох людей, себто жінки, дітей, онуків, правнуків, щоб у такому ділі цілком не дбати про те, щоб у вашій родині від самого початку „прославлявся Бог через Ісуса Христа, котрому слава й сила во віки вічні. Амінь“.

А якщо про християнську родину говорю, то в першу чергу питаю, чи у вас, Сестро — Брате, є той християнський звичай, щоб щодня бодай раз спільно й наголос відмовляти усі християнські молитви? Від того звичаю в великій мірі зависить сповнювання всіх християнських обов'язків у родині. Родина, що спільно, свято й добре молиться, буде мати

благословення з неба, буде мати взаємну любов та легко буде поборювати всі труднощі й непорозуміння, які могли би псувати життя родини.

3. Християнські обов'язки супроти Церкви.

В середині села стоїть церква. Всі люди сходяться на богослуження, щоб сповняти третю Божу заповідь. Церква об'єднує всіх християн, збираючи їх на спільну молитву. Тим самим вона вже вчить їх найважливіших правд віри, себто, що Богові Всевишньому належить всяка слава, честь і поклон, як найвищому, безконечному, предоброму, всюдисутньому, милосердному й справедливому Єству, Сотворителеві неба й землі, Отцеві й Спасителю нашому, що Один у трьох Особах відбирає від Ангелів і Святих безперервне славослов'я, а на землі приймає від людей, зібраних на спільну молитву, їхнє богочитання, їхні подяки та їхні прохання.

Церква скупчує людей у науці, бо в церкві проповідують священники слово Божого явлення. Церква скупчує людей і приймає св. Тайн, а передовсім спільною жертвою Пресвятої Евхаристії. У Церкві їмо той пресвятий Евхаристійний Хліб, котрий спричинює, що одним тілом стаємо всі, що їмо з одного хліба. „Бо ми многі є одним хлібом, одним тілом, бо всі причащаємося від одного хліба“ (I Кор. 10, 17).

Вкінці Церква єднає всіх людей тим, що всі християни, що живуть у парохії, підлягають церковній владі пароха, а через нього Єпископам, а через них Зверхникові Церкви, Св. Отцеві Римському Папі. В усіх тих напрямках церква в селі є образом, іконою тієї Божої Церкви, що побудована самим Господом Ісусом Христом на скелі, якою є Апостол Петро, себто Апостол, а після його смерті всі його наслідники, Римські Єпископи. Та Церква побудована руками Христа, Церква Бога живого, що є стовпом і утвердженням правди (I Тим. 3, 15) і, подібно як та церква в селі, вона з'єднує всіх християн цілого світа й прикликає до єдності всіх людей. А єднає всіх спільною Божою наукою, яку проповідає, св. Таїнствами, які роздає, святими молитвами, до яких зиває, св. жертвами, що їх приносить і, вкінці, верховною владою, що її Христос передав Петрові і св. Апостолам і що з Петра й Апостолів перейшла на їхніх наслідників. Тим способом церква в селі сама собою, своїми мурами, дахом і дзвонами проповідає людям про ту Церкву, що розсіяна по всьому

світу. І християнам пригадує обов'язки їхні супроти тієї Христової Церкви. Бо ясно, що кожний християнин має такі обов'язки супроти Христової Церкви, які в пристосуванні відносяться також до тієї церкви в селі. Християнин має обов'язок передовсім Церкви триматися, не зривати зв'язи, яка його з Церквою лучить. У нас має обов'язок триматися свого обряду, бо такий закон церковний, така Божа воля. Християнин обов'язаний з вірою приймати науку, що її Церква голосить. Бо „...хто увірить і охреститься, буде спасений, а хто не увірить, буде осуджений“ (Мар. 16, 16). Кожний християнин обов'язаний приймати з рук Церкви св. Таїнства. Вкінці кожний християнин обов'язаний піддаватися церковній владі, себто тієї влади слухати й сповняти церковні заповіді.

Тому при тому покаянню, що до нього Церква взиває в часі Великого Посту, перша річ й найважливіша рахуватись із своєю совістю, чим хто міг согрішити проти своїх обов'язків супроти Церкви. Не буду пригадувати поодиноких випадків, кожний при іспиті совісти сам повинен на них прийти, а скажу тільки загально, що християнин, який побожно своєї Церкви і свого обряду тримається, до церкви ходить і св. Таїнства приймає, себто бодай кілька разів у рік сповідається й приступає до св. Причастя, той ледве чи буде мати тяжкі гріхи в тому напрямі. Церква не вимагає великих речей, а що вже вимагає, то вимагає для нашого добра, бо наше добро, навіть треба сказати, наша потреба така: Богові за всіма молитись і разом приносити жертву Служби Божої та кормити свою душу ангельським кормом, Тілом і Кров'ю Спасителя. Це ж наше добро від часу до часу сповідатись, наше добро іти за проводом Церкви, тому, навіть якщо б Церква не вимагала нашої прияви на Службі Божій, Пасхального Причастя, слухання проповідей, тощо, ми для власного добра й для власної потреби все те самі повинні б робити.

Але наші обов'язки супроти Церкви, мов те проміння сонця, розходяться на ціле наше життя, бо добрий християнин буває звичайно членом братства і, як член братства, різними способами Церкві служить та різними способами Церкві й своїм ближнім допомагає. Є братства, що до них люди записуються тільки на те, щоб лише якимись окремими молитвами чи богослуженнями підтримувати в собі релігійне життя. Таке є Братство Пресвятої Евхаристії, таке Братство Апостольства Молитви, Пресвятої Богородиці Неустаючої По-

мочі, тощо, й кожне братство накладає якісь бодай дрібні обов'язки на християн, звичайно якісь молитви або сповіді від часу до часу, або якісь спільні відправи, або якісь спільні добрі діла. Статути братств не обов'язують під гріхом, значить, хоч християнин забуде сповнити свій обов'язок у братстві, не грішить, а все ж це добре й треба сповняти прийняті на себе обов'язки, чи то супроти братства, чи то супроти якоїсь іншої установи чи товариства. Тому покаяння Великого Посту повинно нам пригадати ті обов'язки й поправити нас, якщо ми їх совісно не сповняємо.

Але крім тих усіх братств, що їх ціллю є якась форма богочитання, є братства й товариства незвичайної ваги, яких ціль підтримувати християнське, релігійне, католицьке життя в собі самих і в ближніх. Певно ще не всюди зорганізовані такі товариства, але дай Боже, щоб вони в найкоротшому часі були зорганізовані й приносили те добро, яке можуть і повинні приносити. Тому користаю з нагоди цього мого нинішнього письма, щоб вам дуже поручити такі товариства, як Український Католицький Союз, „Орли“, переважно товариство для молоді.

А вже найважливіше, що організується всюди в наших селах Католицька Акція, яка має на цілі світських християн заохотити й зорганізувати до душпастирської праці, себто до помочі Душпастирям у їхній праці. І немає сумніву, що й без усіх тих товариств і організацій добрий християнин розуміє, що саме Євангеліє накладає на нього обов'язок помагати в праці своєму Душпастиреві для добра людей і сама совість каже людині, що буде добрим християнським ділом і правдивою поміччю для Душпастиря, якщо хто з доброї волі донесе йому про тяжку недугу котрого з своїх сусідів, про якесь згіршення, що його можна б усунути, про вдовизю, котрій треба б допомогти спільними силами як уже не цілої громади, то бодай кількох чи кільканадцятьох людей, про сироту-дитину, якою ніхто не опікується й для якої можна б, може, зробити не одне важне, як напр. рятувати те, що батьки дитині лишили, а що, може, якийсь несовісний опікун готов розграбити несовісною господаркою. Кожний бачить, що треба Духовному Отцеві допомогти, коли є в селі люди, що до церкви не ходять, а яких одне слово сусіда може намовити чи переконати. Треба Духовному Отцеві допомогти, коли йде про розпродажу в селі добрих книжок, і без кінця буде таких

добрих діл, якими вірний християнин може мати заслугу апостольства, душпастирства. А вже ж не до священників і не про самих священників говорить св. Апостол Яків, коли каже, що „хто наверне грішника від його блудної дороги, спасе його душу від смерті й покрийе множество гріхів“ (Як. 5, 20).

А скільки ж то ще таких обов'язків, про які той же св. Яків говорить! „Моліться один за одного, щоб ви спаслися, бо багато може ревна молитва праведника“. Скільки ж таких обов'язків може мати християнин супроти таких людей, що то цілком від віри відпали та пристали до якоїсь секти, супроти таких, що в небезпеці, в спокусі таке зробити, а яке ж прегарне діло християнського життя — відвідати, потішити хворого, позичити йому добру книжку, як не вміє читати — наголос йому добру книжку перечитати, яке гарне діло для молоді — недужому розраду принести якусь, коли спільно заспівають щось недужому, або з поля чи з ліса цвіти йому принесуть, або зеленню прикрасять його хату на Зелені Свята, а що ж тоді сказати про важніші добрі діла для недужих вдовиць та сиріт, коли хто може допомогти їм у праці, або цілу якусь працю на себе взяти, коли може сироту за дигину свою прийняти та без відплати викормити й виховати? Одним словом, перед Пасхальною Сповіддю запитай себе, Брате — Сестро, чи сповняєш свої обов'язки супроти Церкви, бо знаєш, що Церква це не тільки священники й Єпископи, Церква це весь християнський нарід!

4. Громадянські обов'язки християнина.

Можна б сказати, що всі обов'язки супроти громади це також обов'язки супроти Церкви. Але тому, що супроти громади, а відтак повіту чи держави християнин має обов'язки, які світські закони приписують, то й про ті громадянські обов'язки треба окремо говорити. А передовсім треба сказати дещо про школу. Передовсім треба вам знати, що про виховання дітей у першу чергу рішають батьки: вони мають право, вони мають обов'язок та й по правді й справедливості повинен бути всюди такий лад, щоб батьки рішали про школу, про вчителя, про науку, про віроісповідання того вчителя й тієї школи. Щойно на другому місці працю над вихованням дітей має Церква, а держава приходить аж на третьому місці. Цивільні закони не все достаточо узгоджують права батьків і права Церкви. Але треба нам спільно й солідарно

до того йти, щоб ми добилися всюди нашої школи в повному значінні того слова, себто в наших школах повинні діти вчитись по нашому, по українськи, у тих школах повинен бути учитель людиною нашої народності й нашого релігійного ісповідання, себто нашого обряду. Ми повинні витривало й солідарно впоминатись, щоб мати школу конфесійну, себто школу християнську для християн та нашого обряду для дітей нашого обряду. У школі для наших дітей не може бути ніколи наука така, що противиться науці Ісуса Христа або св. Церкві. Не може бути й не повинно бути в школі ніщо таке, щоб нашим дітям відбирало їхню національність, щоб винародовлювало дітей, себто школа повинна виховувати їх по волі батьків на таких, яких батьки хочуть.

Але є й інші обов'язки супроти громади. Передовсім треба пригадати тим, що мають участь в управі громадою, що це обов'язок дуже важний і дуже великий та що з нього будуть вираховуватись перед Богом. Члени громадської ради, солтиси й війти мають якусь частинку влади і з нею святий обов'язок ту владу вживати для добра громади чи громад. Вони більше ніж усі громадяни мусять поводитись усе по справедливості й не свого шукати, як каже Апостол, а шукати того, що є добром ближніх. Вони обов'язані давати всім громадянам добрий приклад, тому й перед іншими обов'язані дбати про церкву, про релігію, про добрі обичаї в громаді та самі в приватному своєму житті бути прикладом для всіх. Св. Апостол вимагає від християн, щоб корилися і слухали усякої влади, бо, як каже, „кожна влада від Бога“. Це значить, що такий має бути всюди Божий лад на світі, щоб одні займалися загальними справами всіх, а всі їх у тих загальних справах слухали. Не може бути поміж людьми так, щоб ніколи ніхто не слухав. Бо в такому стані, що називається анархією, приходиться найбільше терпіти убогим і слабим, і з таким ладом, чи радше з таким безладдям, люди до нічого не можуть дійти та й не можуть сповняти найсвятіших своїх обов'язків. А коли вже влада від Бога, то ті, що її мають, мусять уважати, щоб її вживати по Божому, по Божій волі, по Божому закону. „Кожний, каже Апостол, нехай кориться вищим властям, бо немає власти тільки від Бога, а ті, що є, є встановлені Богом. Отже хто противиться власті, Божому повелінню противиться, а ті, що противляться, стягають на себе кару“ (Рим. 13, 1—2).

Само собою розуміється, що ніяка влада не може нічого жадати, що незгідне з Божою волею. А якщо хто з тих, що мають власть, жадає сповнення вчинку, котрого не дозволяє совість і Божий закон, християнин не сміє такого приказу послухати, бо треба Бога більше слухати, ніж людей. Так і Апостоли не послухали приказу архієреїв: не проповідати про Христа, і просто в очі сказали цілому зібраному архієрейському судові: „Чи справедливо перед Богом слухати вас більше, ніж Бога, судить; бо ми не можемо того не говорити, що бачили й чули“ (Дія. 4, 19—20).

Такий самий і той послух, що належиться батькам у родині, або й слугам супроти працедавців. Усюди Апостол відкликається до Божої волі, що такий на світі має бути лад. „Слуги, слухайте панів по тілу зо страхом і трепетом у простоті вашого серця, як Христа, не про око служачи, щоб подобатися людям, але як слуги Христові, сповняючи волю Божу, від серця, служачи з доброю волею як Господу, а не людям, знаючи, що кожний, щонебудь зробить добре, прийме те від Господа“ (Єфес. 6, 5—8).

Окрему увагу треба звернути на обов'язок тих, що при якихнебудь виборах голосують, напр. на членів громадської ради, тощо. Повинні той обов'язок сповняти совісно й по Божому, бо в частині від сповнення того обов'язку залежить добро цілої громади.

Трохи добро громади зависить також від совісного сповнення того обов'язку, яким є молитви за владу. Так Апостол Павло казав молитися за римського імператора, а в тих часах імператором був Нерон, лютий гонитель християнства. Молитви і за нього, видно, були християнській громаді потрібні. Апостол каже: „Отже прошу передовсім відправляти благання, молитви, просьби, подяки за всіх людей, за царів і всіх, що при владі, щоб вели тихе й спокійне життя в усякій побожності й чистоті, бо це добре й миле перед нашим Спасителем Богом, котрий хоче, щоб усі люди спаслися й прийшли до пізнання правди“ (I Тим. 2, 1—4). З того апостольського поручення вийшов і церковний закон, що приписує священикам молитися за найвищих представників влади у кожній державі. І в нас мають і сповняють цей обов'язок священики при кожному богослуженні в неділі й свята й у державні свята 3-ма, а з доброї волі додають ще 11 листопада й 19 березня. Такий церковний закон об'язує священиків, але дух того закона

й поручення св. Павла відноситься до кожного вірного зокрема. Тому при Пасхальній Сповіді і з того обов'язку треба порахуватися.

Є ще один обов'язок: спільні молитви. Як у церкві молиться ціла громада разом, так у хаті повинна молитись ціла родина разом. Це обов'язок цілої тієї суспільності, тієї клітини, якою є родина. Від сповнення того обов'язку зависть і благословенство Боже, що відноситься до цілої родини. Бо ж є такі добра, такі благословенства Божі, що не є добром одиниць, а добром цілості. Скажимо, добре виховання дітей: їх солідарність поміж собою, зв'язь любови, що їх лучить навіть по смерті батьків, спільні релігійні переконання цілої родини. Все те Божі дари, спільні для всіх у родині. Треба ж про ті добра пам'ятати і за них просити так, як пам'ятати треба й про загальні добра цілого народу і за них часто й дуже Бога просити. При цій нагоді дуже поручаю вам молитву, що окремою книжечкою видрукувана: „Присвята Українського Народу Божому Серцю Ісуса Христа“.

IV.

НАЙСТРАШНІШІ ЗЛОЧИНИ.

1. Самовбивство.

Усі гріхи, про які ми досі говорили, це такі гріхи, яких багато може бути поміж людьми навіть добрими й побожними. Про великі злочини ми не згадували, а не згадували хоча б тому, що це писмо має бути неначе приготуванням чи запрошенням до того покаяння, до якого кожний християнин об'язаний з нагоди Пасхальної Сповіді й Пасхального Причастя. Але чи ж не треба прилучити до того рахунку совісті, хоч він і так неповний, ще ті великі, виїмкові, страшні злочини, що лиш рідко трапляються в християнській громаді, що на згадку про них дриж грози потрясає кожним християнином? Нажаль вони стають для людей неначе чимсь недалеком і майже буденним, рідко випадками, що трапляються в селі, а часто випадками, які бувають взагалі у світі й про які оповідають усі часописи. Може через те, а може й через зіпсуття людей дійшло до того, що безнастанно чуємо про великі й страшні злочини сповнюванні немов у білий день, безсоломно, з цілковитим забуттям совісті й Божого закону.

Передовсім множаться поміж людьми випадки самовбив-

ства. Нераз із марної причини християнин рішається на той страшний злочин, а рішається так, неначе б він цього за злочин навіть не вважав. А тимчасом самовбивство це страшний злочин, бо людина не має права над своїм життям, не є паном свого життя. Життя людини належить до Ісуса Христа, належить до Бога. Це тим страшніший злочин, що сповнений у хвилині, від якої дійсно спасення зависить. Вправді милосерний Бог може спасти чудом Свого милосердя й доброті також і нещасного самовбивника, але з людської сторони, мабуть, не можна дальше йти в легковаженні вічного спасення, як це робить самовбивник. Св. Церква правильно приписує, що йому не належить християнський похорон, ані похорон у посвяченій землі на цвинтарі. Ховають його поза цвинтарем у непосвяченій землі й ховають без участі священника, без молитов, без хреста.

Гріх самовбивства це виразний доказ повного браку мужества чи відваги. Це знак людини боязкої, що етікає перед труднощами життя. Крім того самовбивник тяжко кривдить усіх людей, супроти яких має якінебудь зобов'язання. Кривдить передовсім батьківщину, яку обов'язаний любити, якій має жертвенно служити, кривдить батьків, що його виховали й мають право від нього домагатися потіхи й підтримки на старості літ, кривдить у даному випадку жінку й дітей, позбавляючи їх підпори, яку обов'язаний їм дати, й виставляючи їх на злидні, з яких сам увільняється. Благородна людина не покидає найближчих у тяжкій хвилині. Це знак хамства й брудного самолюбства втікати перед труднощами, в які падається ближнього, в нещастя, тим більше, коли той ближній є чоловікові найближчий, а часто його добродієм, нераз слабим і старим.

2. Чоловіковбивство.

Другий подібний страшний злочин, що чимраз то частіше трапляється поміж людьми, це загалом чоловіковбивство, гріх Каїна, бо люди всі собі братами й убивство людини це все братовбивство, хоч не в найближчому й найстрогішому значінні. Пролиття людської крові це страшна річ. Відібрання людині всього, бо все тратить людина, коли тратить життя. Нараження її на смерть без покаяння, а тому, може, й на вічну кару. Ось що робить чоловіковбивство найбільше нелюдям гріхом зо всіх злочинів. Людина неначе перестає бути людиною, піддаючись диким інстинктам зві-

рини. Тому то добровільне чоловіковбивство це один із тих чотирьох жадлих і наймерзенніших злочинів, про які св. Письмо говорить, що вони кличуть до неба о пімсту. Про чоловіковбивство св. Письмо каже: „Голос крові твого брата кричить до мене (до Бога) від землі, й сьогодні ти проклятий на землі... будеш стогнати й трястися на землі... і поклав Бог знамя на Каїна“ (Бит. 4, 10—15). А що самогубство щодо злоби рівне чоловіковбивству, то й його треба зачислити до чотирьох страшних гріхів: разом із нечистим гріхом противним природі (Бит. 18, 20), переслідуванням убогих (Ісх. 22, 23, 27 і Второз. 24, 15) і задержанням нагороди належної робітникам (Як. 5, 4). Тут хіба треба додати, що цей останній гріх є навіть при малій матерії тяжким гріхом, бо заплата одної днини для робітника рівнозначна, хоча повинна бути більша, ніж його коженденна потреба, а робітника треба вважати за вбогого, коли заробляє своєю працею. Страх подумати, який мерзенний і страшний буде той гріх, що є в одному ділі гріхом, що кричить о пімсту, святотатством проти великого Таїнства, мерзенним згіршенням супроти особи, котрій людина зобов'язана до любови.

V.

ЖАЛЬ ЗА ГРІХИ.

Не pomoже пізнати, чим чоловік Бога образив, якщо грішник не випросить собі з неба гарячих сліз покаяння. Кажу — випросить собі з неба, бо не в силах людини змінити своє розположення й інший напрям дати своїй волі. Через смертний гріх людина неначе за собою замикає двері до Божого милосердя і вже не в її силі ті двері отворити. Тому й молитвами просимо Пречисту Діву Марію: Милосердя двері отвори нам, Препоблагословенна Пречиста Діво Богородице, випроси нам із неба ту ласку, без якої немає покаяння й поправи, а котра є даром із неба, якого не можна заслужити, який нікому ніколи не належить. Тому, представивши бодай коротко деякі найголовніші гріхи, треба нам перейти до самого діла покаяння й на самому вступі сказати, що треба його в гарячих і покірних молитвах у душі виробити, випросити з неба й покірно прийняти діянням власної волі. Хто перед Сповіддю не молиться довго й щиро, хто не просить із неба ласки поправи, того Сповідь ледве чи буде

добра. Хоч і до всього признається, не закриє ніякого гріха, оповість усе, що тямить, і щиро відповість на всяке питання сповідника, може ще не дістати розрешення перед небом, якщо не буде мати щирого, сердечного, надприродного, загального жалю за гріхи. Йому мусить минути грішне життя стати мерзенне, мусить відвернутись від гріхів, заперечити гріхи, відкликати їх, зненавидіти й на себе самого, передовсім перед Богом, а відтак перед священиком говорити так, як Давид: я зле зробив, я не розумно поступив, я согрішив і тягар тих моїх гріхів пригнітає мене. А те мусить сказати не по формі тільки, так, немов би читав із книжки, або повторяв слова священика, а по щирості, з душі, а це тому, бо в душі чує глибокий біль з причини гріха, його серце болить, що так нерозумно стратив цінний дар Божої благодати.

Грішник мусить розуміти, що кожний гріх заслуговує на кару, що Божя кара є страшна, бо є вічним відкиненням від спасення, від щастя, від добра, яке Бог дає тим, що Його люблять. Мусить огидити собі всі гріхи, зо страху перед тим найбільшим злом, яким є кара Божа. Такий жаль, хоч несовіршений, вистачає для відпущення гріха в Сповіді через розрешення священика, але є несовіршений, недосконалий такий жаль, як і недосконале було б розположення душі блудного сина, якщо б вертав до батьківської хати тому, бо мав би в ній кращу їду, ніж на тій службі, в яку попався. Хто ж не бачить, що без порівняння кращий буде жаль блудного сина, коли серце його болить тому, бо образив доброго Батька; краще зробить, коли з любови буде до Батька вертати, не тільки тому, бо йому було зле в тій чужій службі, і не тільки тому, щоб йому краще було в родинній хаті, але тому, бо памятає доброту Батька, на яку забув, і задля тієї доброти доброго Батька хоче собі зеднати, хоче Його перепросити, що хату покинув і Батькові спричинив таку велику прикрість.

Несовіршений той жаль, що походить із страху. Такий жаль є надприродний і загальний і над усе, але він незвершений, неповний, недосконалий. Досконалий стає жаль тоді, коли до нього долучується любов до Бога, себто розумне переконання, що Бог це дорогий, найліпший Батько, що варта, що треба Його любити, що треба якслід оцінювати ту Його батьківську любов і все, ще та любов нам дає. Кажемо оцінювати ту любов, себто розумом її розуміти й волею хотіти її задоволити. Не конче почуванням, бо почування не в нашій

силі; не можемо, коли хочемо, плакати й не можемо так боліти над учиненими гріхами, як боліє мати над смертю любшої дитини. Вона і день і ніч про дитину думає, і день і ніч плаче, сумує і тужить за дитиною. Так жалувати за гріх, себто почуванням відчувати біль, що Бога образилося, це велика ласка, про яку можна й треба просити, але це ласка, без якої можна щиро сповідатися, бо можна без такого жалю мати жаль совършений, себто жаль такий, що випливає з розумного оцінювання Божої доброти й мерзенности Божої образи. Але можна й треба старатися про те, щоб бодай трохи, бодай у часті серце заболіло задля гріха, щоб людина так огидила собі гріх, щоб і страх і зогидження і жаль і смуток і любов були бодай трохи також почуваннями чи бажаннями і жадами душі. Коли людина погляне на гниючого в гробі трупа, цілим еством її стрясє огида й порушує її так, що рада б утікати, рада б не бачити й усі внутренності в ній порушуються. Тому, може, й не трудно було б людині таку відразу почути до гріха, якщо б якслід розуміла, який мерзенний гріх так, як треба, як оцінює все на світі. Бо коли лікар ствердить, що хворий має тяжку й невилічиму недугу, коли йому просто таке скаже, то кожного чоловіка дриж стрясє й нехотючи стане думати про ту смерть, що вже наближається.

Коли сповідники чи проповідники хочуть грішника побудити до такого жалю, пригадують йому смерть, пригадують, що не знати, скільки кому ще прийдеться на цьому світі жити, може до року, може скоріше, може навіть до кількох місяців умре той, що собі обіщав найдовше життя, а навіть безпечно й сміло можна й треба сказати, що з людей, які в цьому році до кінця стануть перед Божий суд, ніхто, але просто ні один про те не знає, всі думають, що безпечно будуть ще святкувати і Христове Різдво і Пасху на другий рік. А тимчасом може бути, а для деяких напевно так буде, що коли прийде Різдво, давно вже місяць або й більше тіло його буде зложено в гробі під землею, а на св. Пасху з того тіла вже може й ніщо не лишиться, ціле зогниє, станеться кормом хробаків. Справедливо наперед думати про те, де душа піде, коли відлучиться від тіла. Справедливо часом піти на цвинтар, помолитися за душі тих наших близьких, що то може в чистилищі терплять ще кари за не досить спокутувані гріхи та за гріхи навіть прощені в св. Сповіді, а відтак пошукати на тому

цвинтарі місце, в котрому будуть у землю складати й домини з нашим тілом помершим, і запитати себе, коли та хвилина прийде, чи не цього року ще, а може й цього місяця, цієї весни чи цього літа? Таке роздумування помагає людині огидити собі свої гріхи й осудити їх як слід у Сповіді та жалувати бодай трохи під вражінням смерті й похорону та всіх тих жалібних молитов, що їх над покійниками співаємо. Така гадка про смерть наведе людині гадку й про огонь у чистилищі і про ту страшнішу другу смерть, як її св. Письмо називає, а друга смерть це та смерть душі, по якій уже світлого воскресення немає, це та смерть душі, що є цілковитим відкиненням від Господа Бога на вічні віки.

Тому, Дорогі мої Брати й Сестри, не йдіть до Сповіді нагло, без молитви, а перед Сповіддю в хаті ще старайтесь добре приготувитися до неї. Через кілька днів, оскільки можете, всі разом у хаті моліться, разом з якого молитвослова перечитайте приготування до Сповіді, перечитайте які уступи св. Письма, перечитайте яку побожну книжку про добру Сповідь, про вічні правди, про поправу життя й щойно тоді, коли будете мати моральну певність, що ви приготувані, ідіть до Сповіді. На кожний спосіб тямте, що коли йдете до церкви й хочете приступити до Сповіді, то не можете йти з порожніми руками, а в тих руках треба мати не то грейцар „на Боже“ чи для дяка, але треба мати воду, сіль і оливу. Розумієте, що та вода і сіль і олива не такі, яких до страв уживаємо, а духові якісь прикмети, які тим способом описуємо. Треба мати воду, себто щирі сльози покаяння, з якими прийдеться нам самих себе обвинювати за всіх гріхів, яких ми допустилися від останньої доброї Сповіді, хоч би ту останню добру Сповідь ми зробили й перед літами. Сіль, яку треба до Сповіді брати, це щира воля поправи, бо як сіль стереже перед зіпсуттям, так і та щира воля поправи, що радо приймає покуту й радо постановляє, хоче вжити всіх засобів, щоб поправитися, дає людині запевнення, що до своїх гріхів уже не верне. Крім води й соли треба принести ще й оливу, себто те духове помазання Божої любови, з яким блудний син вертає до Батька, щоб любовю відплатитися за літа, в котрих образив Батька. Коли те все маєте, можете безпечно сповідатися й безпечно починати нове життя.

Ми згадали про грейцар „на Боже“, який дехто до Сповіді зі собою бере. Очевидно, хто з доброї волі хоче на

Боже чи на тетрапод чи на тацу зложити свою офіру, той добре робить, але нехай знає, що ми, священники, обов'язані, і то під тяжким гріхом, св. Таїнства безкорисно людям давати,—не вільно нам ніяким способом за Таїнства якихнебудь датків жадати, так як не вільно християнам грішми купувати св. Таїнства. Купувати чи продавати святу річ за гроші це страшний гріх святокупства-симонії. Через те, що на Пасці не можна вимагати ніякої оплати за Сповідь, відпадає в деяких околицях звичай з нагоди Пасхальної Сповіді стягати з людей роківщину для дяка. Але ж треба знати, що та роківщина ніяким способом не є знесена і що це обов'язок християнина роківщину дякові совісно виплачувати чи давати при якійнебудь нагоді. Одного тільки не вільно: жадати її при Пасхальній Сповіді, не вільно ані священникові ані дякові казати християнинові: „Як не заплатиш не можеш іти до Сповіді й до Причастя“, бо це могло б мати знамя святокупства-симонії. Християнин міг би думати, що платить за Сповідь і Причастя.

На кінці пригадую вам, мої Дорогі Брати й Сестри, науку св. Павла про покаяння, що описує в посланні до Римлян той чудесний перехід від смерті до життя й від гріха до християнської праведности. Через покаяння, так само як через Хрещення, чоловік змінює неначе службу. Служив і слухав закону гріха, а тепер піддається, приймає Божий закон християнської праведности. „Чи ви не знаєте, що кому віддаєте себе в услуги, на послух, то ви слугами того, кого слухаєте, або гріха на смерть, або послуху на праведність? Та дякувати Богу, що ви були слугами гріха і слухали від серця приписів тієї науки, котрій і піддавалися. А визволившись од гріха, ви стали слугами праведности. По людськи говорю, задля немочі вашого тіла, бо як ви віддавали ваші члени в службу нечистоті й беззаконно на беззаконня, так тепер віддайте ваші члени в службу правді на освячення“ (Рим. 6, 16 — 19).

Ось нове життя: служити Богові, служити правді, служити християнській праведності в любові Бога й ближніх та християнським сповнюванням своїх обов'язків освячувати себе й множити вічну нагороду й так ревно Богові служити, так ревно сновняти свої Божі обов'язки, як ревно ми давно як грішники сповняли службу лютого пана, котрого з блудним сином покидаємо, щоб раз на все до Батька, до хати вернути і Його вже не покидати по вік.

У Львові в день 40 св. Мучеників Р. Б. 1938.

† АНДРЕЙ, Митрополит.

Ч. 14/Орд.

Ювілей 950-ліття Хрещення

(торжества з тієї нагоди)

Преосвящений Єпископат Галицької Церковної Провінції, зібраний на Конференції у Львові дня 23 грудня 1937 року, рішив торжественно святкувати 950-літній Ювілей Хрещення наших предків у 1938 році та видати з тієї нагоди спільне Пастирське Послання.

Заки Послання буде написане й одобрено Єпископами, Митрополичий Ординаріат подає до відома Всечесному Духовенству й Вірним те рішення Єпископів. У зв'язку з тим утворився у Львові Комітет під головуванням Президента Генерального Інституту Католицької Акції п. Дра Маркіяна Дзеровича. Комітет доложить усякого старання, щоб торжества такого світлого й рідкого Ювілею принесли народові якнайбільший хосен.

Поручаючи Духовенству й Вірним праці Комітету, Митрополичий Ординаріат взиває так підготувати ювілейні торжества, щоб у них якнайглибше передати народові свідомість великої Божої благодати, якою є належати до Христової Католицької Церкви, в якій наші предки охрестились, та свідомість усіх правд віри, що відносяться до тієї Церкви й до св. діла помирнення Церков, або як кажуть, зєдинення — унії, завершеної на Фльорентійському Соборі й відновленої у нас Берестейським Собором.

Митрополитий Ординаріат дуже поручає Всечесному Духовенству в усіх Службах Божих випрошувати з неба потрібні для цілого народу ласки для утвердження його у св. вірі, збереження його у св. Божій благодаті й духовного поступу в християнському католицькому житті.

Від Митрополичого Ординаріату

Львів, дня 1 березня 1938.

† *АНДРЕЙ, Митрополит.*

Ч. 13/Орд.

Заборона відправи панахид і парастасів у неділі й свята.

Митрополичий Ординаріат пригадує Всечесному Духовенству, що Львівський Провінційальний Синод із 1891 року заборонив торжественні Служби Божі (тит. XII, гл. I, § I) й панахиди та парастаси „в усі неділі й нарочиті празники та через три дні смерті Христа“.

Синод вправді дозволяє в важніших, себто виїмкових випадках співати Службу Божу за усопших і правити панахиду й парастас у неділю й три празники: св. Димитрія, св. Стефана й Трьох Святителів, але не означає докладніше, що він розуміє під „важнішими випадками“. Митрополичий Ординаріат пояснює те рішення Синоду так, що за „важніший випадок“ можна вважати тільки замовлення Служби Божої, парастаса чи панахиди в день похорону там, „де є більше, ніж один священник“ та в 3, 9 і 40-ий день після смерті й річницю смерті. (При відправі в таку випадкову Синод приказує уживати не чорних риз.) В усіх інших випадках слід строго притримуватись поручення Синоду й відправу перенести на день перед або день по неділі чи празнику.

Митрополичий Ординаріат забороняє далше йдучу інтерпретацію того синодального рішення й поручає це його рішення подати до відома вірних, а в містах оголосити на таблиці в захристії.

Від Митрополичого Ординаріату

Львів, дня 1 березня 1938.

† *АНДРЕЙ, Митрополит.*

Ч. 2058/РЕ.

Парцеляція ерекціональних ґрунтів

(розпорядження в справі викінчення її)

В наслідок попередніх розпоряджень Митрополичого Ординаріату (АЕВ 1937 ч. IX, ст. 140 і ч. X, ст. 149) дуже багато Парохіяльних Урядів подбало або про цілковите зліквідування довгів або принайменше про дійсне упорядкування задовження набувців. Все ж таки цілий ряд Парохіяльних Урядів не виконав досі якслід вище згаданих заряджень. Багато Парохіяльних Урядів звертається раз-у-раз за виясненнями, на які попередні комунікати дають ясну відповідь, або надсилає тут такі пропозиції полагоди справи, які загалом не можна брати під увагу. Тому доручується:

1. Парохіяльним Урядам, що ще досі не виконали зарядження Митрополичого Ординаріату з 1 липня 1937 (АЕВ 1937, ч. IX, ст. 140), виконати його до кінця квітня 1938.

2. Всім Парохіяльним Урядам перевірити, чи всі довжники, які, чи то згідно з осудом Роземного Уряду, чи на основі добровільної угоди, мали платити в осені 1937 року якінебудь рати або відсотки, — вже вирівняли ті належитості. Довжників, що не заплатили таких уже платних квот, слід упізнати й завізвати до заплати

протягом 14-ох днів, а коли не заплатять, в імені парохії записувати до Суду.

Про виконання цього зарядження складають звіт Митрополитчому Ординаріятowi Уряди тільки тих парохій, де довжники не вплачували всіх належитостей платних по день 1 березня 1938.

3. Всім Парохіяльним Урядам старатися зліквідувати в цілості довги з парцеляції на основі попередніх заряджень (заплата готівкою цілого капіталу, без відсотків проволочки за весь час), зг., в виїмкових випадках, на умовах, окремо затверджених Митрополитчим Ординаріятom.

4. Всім Парохіяльним Урядам передавати згл. пересилати негайно всі заінкасовані квоти до каси Митрополитчої Консисторії, при точному заподаванні усіх тих, що вплачують. Брак такого виказу є часто причиною зайвих підозрінь у набувців, що особисто тут перевірюють висоту такого довгу, а Рахунковий Відділ не може, з браку поіменного виказу, узгляднити dokonаних влат.

Від Митрополитчого Ординаріяту

Львів, дня 25 лютого 1938.

† *АНДРЕЙ, Митрополит.*

Ч. 1360/Дя.

Дяківські справи.

На предложення Комісії, призначеної Митрополитчим Ординаріятom до розгляду меморіалу т-ва „Взаїмна Поміч Дяків у Львові“, предложеного в 1937 році, Митрополитчий Ординаріят заряджує:

1. Дяківська прагматика, видана Митрополитчим Ординаріятom 1. IV. 1925 р. до Ч. 9/Орд. (АЕВ 1925, ч. II, ст. 15), є законом, а тим самим обов'язує безоглядно і дяків і священників Архієпархії.

2. Священник при інституції, а дяки при іспитах (кваліфікаційнім, конкурсним) мають виказатися знанням згаданого закону.

3. Дяки, що в своїм часі старались про стабілізацію (ціла низка невідобраних грамот находиться в т-ві „Взаїмна Поміч Дяків у Львові“), в речинці до трьох місяців від видання отсього зарядження мають виказатись оригінальним документом перед своїм Парохіяльним Урядом. Оскільки це зарядження не буде виконане, грамоти, що находиться у „Взаїмній Помочі Дяків у Львові“ будуть звернені до Митрополитчої Консисторії й там анульовані, а дана посада буде вважатись за обсаджену провізорично.

4. Дяки, що остають на своїх місцях ще зперед 1925 року й переступили межу 60-ох років, а не мають стабілізації, — вне-

суть до Митрополитчої Консисторії прохання о надання стабілізаційної грамоти, долучуючи чековий відтинок на суму 2-ох зл. на запомоговий фонд для зубожілих дяків Архієпархії. Отримавши грамоту, такі дяки складуть приписану прагматикою службову присягу.

5. Спосіб полагоджування конкурсів на дяківські посади, поданий у Архієпархіяльних Відомостях (АЕВ 1933, ч. IX, ст. 147), обов'язує й надалі. Про евентуальні надужиття слід повідомити Митрополитчу Консисторію, а Духовна Влада буде інтервеніювати.

6. Вимога паламарських прислуг від дяка в випаку конечности не колідує з прагматикою (пор. § 56, т. з). Уживання дяка до особистих прислуг буде вважане за надужиття й у випадку ствердження буде трактоване дисциплінарно.

7. Обезпечення дяків має бути переведене згідно з минулою інструкцією (АЕВ 1937, ч. V, ст. 78). Поголовне обезпечення всіх дяків наразі неактуальне; не передбачує цього й закон про обезпечення умових працівників.

8. Зарядження Митрополитчого Ординаріяту щодо письменно умови з новоприйнятими дяками (АЕВ 1935, ч. IV, ст. 122, і 1937, ч. III, ст. 31) затримує надалі свою силу — з тим доповненням, що один примірник тієї умови має бути пересланий до т-ва „Взаїмна Поміч Дяків у Львові“. Коди до місяця від переслання умови не надійде ніякий оправданий спротив від згаданого Товариства, умова дістане затвердження Митрополитчого Ординаріяту.

9. Кожна парохія має призначити деяку кількість поля, закупленого з парцеляції надміру ерекції, для дяка даної місцевости відповідно до норм, оголошених у Архієпархіяльних Відомостях (1932, ч. I, ст. 3). Зовсім убогі церкви в виїмкових випадках можуть дістати якнайдаліше йдучу знижку цін купна. Священникові, що відпускає поле дякові, не належить того поля вчислювати при вимірі його службових поборів. Податок за поле платить ужитковець поля, в даному випадкові — дяк.

10. Для обнови духовного життя дяків, щоб здійснити в часті ідею, що дяк має бути одним із головних діячів Католицької Акції, слід улажувати щороку духовні вправи (реколекції) для дяків деканату. Час і місце дяківських духовних вправ назначає Декан рівночасно з речинцем і в місці деканального соборника. Призначений о. Деканом духовник виголосить відповідну науку для дяків. По науці відбувають дяки спільну св. Сповідь і приймають св. Причастя. По короткій перерві — друга наука. Пополудні відбувається реферат для дяків, що порушував би станові справи дяків,

або справи організації Католицької Акції. Реколекції дяків відбуваються в салі якоїсь установи, якої не забракне в даній місцевості. Кошти прохарчування покривають дяки, учасники такого зїзду з власних фондів кооперативним способом.

Від Митрополичого Ординаріату

Львів, дня 26 лютого 1938.

† АНДРЕЙ, Митрополит.

Ч. 3628/РД.

Резервати у Пасхальному часі.

Митрополичий Ординаріат подає до відома Всеч. Духовенству, що розпорядження ч. 24/Орд. з 1936 року (див. АЕВ 1936, ч. V, стор. 53), яким дається власть розрішати каянників у Пасхальній Сповіді від задержаних гріхів, обов'язує аж до відкликання (29. III. 1938).

Ч. 1234/М.

Вписування в метрики мертвороджених дітей.

ОО. Парохи й Завідателі пригадають оголошенням у церкві після проповіді вірним обов'язок зголошувати Парохіяльним Урядам випадки мертвороджених дітей, щоб вписати їх до метрикальних книг так народжених, як і смерті. Вписувати мертвороджених в книги це обов'язок церковних і державних приписів, яких занедбання може наразити батьків такого мертвородка на різну тягину й неприємності. Оскільки в якій парохії траплялися б частіше такі випадки, що батьки мертвородка потайки ховають та не зголошують у Парохіяльному Уряді до впису, слід частіше це вірним повторювати, аж до викорінення невмісної звички (15. III. 1938).

Ч. 187/К.

Урядова кореспонденція.

Митрополичий Ординаріат пригадує ОО. Деканам, Парохам, і Завідателям парохій, що всі урядові письма слід пересилати до Митрополичого Ординаріату чи Консисторії, а ніколи до референтів, як це не раз діється, що декани чи парохи звертаються до Лісового Референта, Рахункового Відділу, Церковного Суду, ба навіть поіменно до осіб (напр. до о. Яримовича, о. Дра Левицького, Дра Заяця). Письма незвернені просто до Ординаріату чи Консисторії й не по обов'язковій формі (з поданням на горі змісту справи

та для кожної справи окреме письмо) не будуть розглядані. Також не вільно присилати грошей на руки згаданих референтів, коли вони належать до Консисторії або злучені з такими справами (5. I. 1938).

Ч. 13124/К.

Справа службових табель.

I. Митрополичий Ординаріат поручає Деканальним Урядам поступати при виповнюванні службових табель дуже совісно й то під загрозою покриття даним О. Деканом усіх матеріальних страт, на які зза несовісного виповнення табелі була б наражена опорожнена парохія. Щоб улегшити ОО. Деканам і Завідателям деканатів виконання цього обов'язку, Митрополичий Ординаріат дозволяє предкладати службові табелі в одному примірнику, хоч би кандидат подавався й на більше парохій, тільки на табелі треба зазначити ті парохії, на які кандидат вніс прохання. (17. XII. 1937).

II. Митрополичий Ординаріат завважив, що ОО. Декани й Завідателі деканатів подають на службових табелях і в звітах деканальних візитацій, що священники пренумерують „Ниву“, „Мету“ чи „Христос Наша Сила“, а тимчасом Адміністрації згаданих видавництв жадаються на священників, що не платять пренумерати не раз цілими роками. Щоб на майбутнє не вводити в помилку Духовну Владу, ОО. Декани й Завідателі деканатів будуть наперед перевірювати, чи пренумерата дійсно заплачена, й щойно тоді це впишуть у службову табель. Неплачення пренумерати вважатиметься за брак кваліфікації до поміщення в терно на парохію, про яку кандидат старається. Предложений виказ довжників згаданих видавництв буде доказом недбалості й занедбання виконання обов'язку. (Ч. 1724/ВР з 4. III. 1938).

Ч. 1633/ФЛ.

Контроля фундаційних Служб Божих при деканальних візитаціях.

Митрополичий Ординаріат поручає ОО. Деканам і Завідателям деканатів перевірювати при деканальних візитаціях також і книгу фундаційних Служб Божих та загалом записник відправлених у кожному році Служб Божих. 12 Служб Божих, які мають щороку відправити всі священники АЕпархії в наміренні фундаторів і невідправлених Служб Божих помершими священниками (АЕВ 1934, ч. II, ст. 34), мають бути теж вписані до книги фундаційних Служб Божих, так, що кожний із парохіяльного Духовенства в такій книзі

впише дати відправлення кожної Служби та своє ім'я й прізвище. Явище, що в звітах подається, що священник не правив фундаційних Служб Божих кілька літ, не смів існувати. (4. III. 1938).

ОГОЛОШЕННЯ, ВІДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ.

Ч. 1087/РП.

Утворення нової парохії.

Митрополичий Ординаріат вилучив громаду Ставки із зв'язи з парохією Страдч янівського деканату та присілок Заїзд із зв'язи з парохією Вересиця того ж деканату та утворив із них нову самостійну парохію II ряду Ставки з осідком у Ставках (рішення з дня 26 лютого 1938).

Ч. 2/Орд.

Час тривання цього річних деканальних номінацій.

Митрополичий Ординаріят подає до відома Всеч. Духовенству, що щорічні іменування Завідателів деканатів важні тільки на 3 (три) роки, з особливішим порученням відбутися кожного року візитацію й приписані законом соборчики, що є першим і найважливішим обов'язком Декана, у якому одначе може заступитися Містодеканом (1. II. 1938).

Ч. 3540/К.

Кольпортажа католицьких видань.

В травні минулого року Генеральний Інститут Католицької Акції звернувся до всіх Парохіяльних Урядів Галицької Церковної Провінції в проханням поручити йому в своїй парохії чесного кольпортера, що за відповідною провізією зайнявся б продажем католицьких видань. Частина Духовенства зараз відгукнулася на той заклик і поручені кольпортери гарно вивязуються з прийнятих на себе обов'язків. У Львівській АЕпархії виповнило прохання Інституту тільки 142 душпастирів. Митрополичий Ординаріат поручає всім Парохіяльним Урядам наладнати в парохіях кольпортажу католицьких видань у порозумінні з Генеральним Інститутом Католицької Акції (Львів, вул. Новий Світ 22).

У. 3613/К.

Справа явищ в Евстахії Бохняк.

Митрополичий Ординаріят подає до відома,⁷ що Надзвичайна Ординаріатська⁸ Комісія для дослідження стигматизації Евстахії⁹ Бохняк,

по тримісячних дослідях явищ зв'язаних із її особою, не найшла в тих явищах нічого чудесного.

Ч. 2550/К.

Справа почтових оплат.

Буває, що до Митрополичої Консисторії звертаються ОО. Декани й Парохи з вимогою звернути їм кошти за кореспонденцію. Митрополича Консисторія подає до відома, що даток, який згідно з залучником А до Конкордату Міністерство Віроісповідань присилає до Консисторії, такий малий, що ледве вистачає на оплату пошти, яку висилає Консисторія, бо Міністерство присилає тільки те, що лишається із передбаченої Конкордатом суми на цю ціль після відтягнення всіх оплат за урядову кореспонденцію Парохіяльних Урядів у метрикальних справах із державними й самоврядними установами. Звертається увагу, щоб ОО. Парохи й Завідателі використовували міністерські приписи щодо безплатного надсилання до державних і самоврядних урядів та Головного Статистичного Уряду урядових письм (на куверті слід зазначити: на *wezwanie urzędowe* або *w wykonaniu ustawowego obowiązku*) й не обтяжували себе зайвими витратами. Урядова кореспонденція Парохіяльних Урядів з Консисторією звичайно мала, так що можна її покрити із канцелярійного ричалту або, як іде про приватні справи, вимагати від сторін зложення відповідної оплати на пошту. Митрополича Консисторія оплачує всякі письма, навіть приватні, й це рідкість, щоб чи Уряди чи приватні особи присилали оплату на пошту. Деканальним Урядам, які ведуть живішу кореспонденцію з парохіями в виконанні доручень Консисторії чи посередничать між парохіями і Консисторією в окремих важних випадках може бути уділена тільки допомога.

У. 847/IIIк.

Винагорода для душпастирів учителів релігії за шкільні богослуження.

Митрополичий Ординаріат подає Духовенству до відома, що Міністерство Віроісповідань і Освіти видало дня 14. І. 1938 ч. ВР. 28312/37 таке розпорядження: Міністерство В. Р. і О. П. комунікує, що душпастирським учителям релігії, що вчать не в повному вимірі годин і дістають винагороду за дійсно відбуту кількість годин, належить винагорода за шкільні богослуження відправлявані в ті дні, в яких мала відбутися наука релігії, про що Кураторію Львівської Шкільної Округи повідомлено письмом з дня 20 листопада 1937 ч. ВР. 24456/37. (10. ІІ. 1938).

Ч. 1629/К.

„Фльорентійська Унія“ еп. Пшездзецького.

Подається до відома, що з цим числом АЕВідомостей висилається до всіх Парохіяльних Урядів брошуру реферату Епископа Д-ра Генрика Пшездзецького п. з. „Unia Florencka“, виголошеного на останній Унійній Конференції в Пинську, з нагоди п'ятсотліття Собору.

Ч. 382/К.

Поручення книжок.

1. „Короткі катехитичні науки“ о. Станисл. Гарасовського т. I, накл. ОО. Василяня, ціна 4'50 зл. Це підручник для душпастирів, опрацьований на основі німецького оригіналу Йог. Єв. Цольнера. I том містить матеріал від початку катихизму до V Божої заповіді. Кожна проповідь поділена на частини й точки для кращого перегляду й обчислена на 15—20 хвилин. Замовлення: ОО. Василяни, Жовква.

2. „Мессія з Назарету“ о. Петра Дзедзика. Книжку можна використати як підручник до проповідей та гарну й корисну лектуру для світської інтелігенції.

3. „Новітнє кріпацтво“ Осипа Луквицького вид. Ген. Інституту Кат. Акції про большевицькі колективні господарства. Книжечку популярно написану (56 стор., 32^о, ц. 30 гр.) спеціально поручається Духовенству до масового поширення серед вірних-селян з уваги на її конструктивну ідеологічну вартість.

Ч. 2537/К.

Священича проща до Риму

відбудеться між 11 і 27 квітня 1938. Ближчі інформації: Związek Kapłanów „Unitas“, Poznań, al. Marcinkowskiego 22.

Ч. 9/Орд.

Конкурс на кустоса згл. соборного крилошанина Митрополічної Капітули.

Митрополічий Ординаріат розписує отсим конкурс на опорожнене місце крилошанина пралата-кустоса Митрополічної Капітули згл. соборного крилошанина. Подання до Митрополічного Ординаріату до 31 березня 1938.

Ч. 3375/К.

Конкурсний іспит у весняному речинці.

Повідомляється Всеч. Духовенство, що устний конкурсний іспит щодо наук відбудеться в вівторок 10 травня ц. р. в 9-ій годині ранку в спосіб звичайно у нас практикований (Сл. Божа в наміренні Ексц. Митрополита, пропозиція в 8-ій годині свідомств передконкурсних іспитів і прочитаних книжок богословського змісту). Письменні праці на нижче подані теми слід прислати до канцелярії Консисторії до 5 травня.

Теми праць.

Свщ. Писання: Чотири Євангелисти (подати коротку біографію кожного, причину й час написання Євангелія).

Догматика: 1) Вилжити й доказати науку про Божу волю відносно спасення всіх людей. 2) Доказати вічність пекольних мук.

Моральна: Клепсири заповіли богослуження по Тарасові Шевченкові й запрошують до участі все українське громадянство. У богослуженні у православній церкві взяли участь греко-католики представники громадянства й у хорі співали теж греко-католики. 1) Подати засади співучасті в богослуженнях некатоліків. 2) На цій основі дати розв'язку й оцінку вчинку учасників у згаданому богослуженні.

Пасторальна: Опіка душпастиря над молоддю в перед-і післяшкільному віці.

Право: Важніші приписи часного права Львівської Архієпархії.

Катихитика: Як уявляю собі ідеального священика-катихита?

Обряди: Повечеря велике: а) коли відправляється згл. відчитується; б) як ділиться під оглядом змісту; в) приписи устава про його змінні частини; г) спосіб відчитування при правилі.

Ч. 3637/Л.

Конкурс на опорожнені парохії.

Отсим розписується конкурс на опорожнені парохії з речинцем до кінця травня 1938:

1. Банюнин милятинського деканату
2. Батьків залозецького деканату
3. Білявці брідського деканату
4. Верчани-Підгірці стрийського деканату
5. Ганівці галицького деканату

6. Голдовичі стрілицького деканату
7. Дмитровичі винницького деканату
8. Журів бурштинського деканату
9. Зарудці яричівського деканату
10. Ігровиця тернопільського деканату
11. Козівка козлівського деканату
12. Красне грималівського деканату
13. Курники янівського деканату
14. Лдзіне рожнітівського деканату
15. Ляцьке Велике золочівського деканату
16. Мозолівка зарваницького деканату
17. Мшана озірнянського деканату
18. Незнанів струмило-камінецького деканату
19. Острів буського деканату
20. Перегінсько перегінського деканату
21. Перегноїв глинянського деканату
22. Перепельники олійського деканату
23. Пійло калуського деканату
24. Плетеничі перемишлянського деканату
25. Покрівці жидачівського деканату
26. Станиславчик лопатинського деканату
27. Суходіл перегінського деканату
28. Славна зборівського деканату
29. Убині милятинського деканату
30. Фирліїв нараївського деканату
31. Фрага стрілицького деканату.

Ч. 2747/Дя.

Конкурс на дяківську посаду.

Оголошується конкурс на посаду дяка в Галичі галицького деканату з речинцем до кінця червня 1938. Вимоги: Гарний голос із кваліфікаціями вищого ступня. Дотація: $2\frac{3}{4}$ поля, треби й святочна збірка. Зголошення до Парохіяльного Уряду в Галичі.

Ч. 3095/К.

Конкурс на прийняття кандидатів до дяківської бурси.

Отсим розписується конкурс на чотири стипендійні й чотири платні місця в дяківській бурсі при Архикатедральному Храмі св. Юрія у Львові на таких умовах:

1. Кандидат, греко-католик, мусить мати голос уже усталений, по мутації, й добрий слух.

2. Кандидат мусить мати покінчену 7-класову, а вже найменше 4-класову народню школу з добрим успіхом, якої свідоцтво залучити до подання.

3. До подання треба долучити теж свідоцтво хрещення й моральности, виставлене своїм Парохіяльним Урядом, та свідоцтво здоровля.

4. Кандидат мусить мати свою одіж (на зиму достаточну теплу), білля, подушку, простирала, покривала й сінник.

5. Речинець вношення подань минає 10 травня 1938.

6. Дня 20 травня 1939 в год. 10-тій рано всі кандидати піддадуться вступному іспитові з катихизму, читання, писання і співу для ствердження слуху, роду, сили й краски голосу.

7. Прийняті кандидати замешкають у дяківській бурсі й підлягатимуть її регулямінові.

8. Наука триває повні два роки.

9. Оплата для прийнятих поза стипендією 30 зл. у місяць.

10. Прохання вносити до Архикатедрального Парохіяльного Уряду св. Юрія у Львові, пл. Юра 5.

Ч. 15/Орд.

Канонічна нагана.

Митрополичий Ординаріят уділяє канонічну нагану о. Іванові Новосадові, радників Митрополичої Консисторії, за заборонену церковним правом участь у похороні, та о. Євгенові Дудкевичеві, парохів церкви св. Ап. Петра й Павла у Львові за недозволене канонічним правом допущення до християнського похорону (15. III. 1938).

Парохії до заміни.

1. Боршів перемишлянського деканату. Церква відновлена, хата й майже всі будинки відреставровані. Зголошення до пароха в Боршеві поч. Перемишляни.

2. Орява скільського деканату. Мешкальний дім і інші будинки в добрім стані. Заміна до осені ц. р. за рівнорядну. Зголошення до пароха в Оряві поч. Козьова.

3. Підліски Великі яричівського деканату. Зголошення до пароха в Підлісках Великих поч. Яричів Новий.

Ціна за АЕВідомости за 1937 рік і спосіб її реалізації.

Подається до відома, що ціна за АЕВідомости за 1937 рік виносить 4,50 зл. Її із додатком 1 зл. за Енцикліку про Католицьке Свя-

13. миколаївський... Киндій Микола, парох Розвадова
14. микулинецький... Кароль Євген, парох Микулинець
15. нараївський... Вергун Микола, парох Нараєва
16. новосільський... Хома Максим, парох Гнилиць Великих
17. озірнянський... Івахів Петро, парох Зарудя
18. олеський... Пришляк Василь, парох Підгорець
19. перемишлянський... Каспрук Іван, парох Станимира
20. радехівський... Гарух Петро, парох Сушна
21. рогатинський... Кудрик Теодосій, парох Рогатина
22. рожнітівський... Костюк Василь, парох Рожнітова
23. скалатський... Цурковський Богдан, парох Камянок
24. скільський... Смачило Степан, завідатель Гребенова
25. стрийський... Охримович Богдан, парох Завадова
26. тернопільський... Ратич Володимир, парох Ступок
27. тухлянський... Чайковський Роман, парох Плава
28. хodorівський... Мельничин Микола, парох Молотова
29. яричівський... Мармаш Володимир, парох Зашкова

Містодеканами:

(1. II. 1938 ч. 2/Орд. на 3 роки)

1. бобрєцький... Гураль Іван, парох Водник
2. болехівський... Олійник Михайло, завідатель Розточок
3. брідський... Рудкевич Юліан, парох Лешнева
4. бурштинський... Паламар Степан, парох Куропатник
5. буський... Калиневич Сильвестер, парох Буська
6. винницький... Качоровський Михайло, парох Миколаєва
7. войнилівський... Івантишин Софрон, парох Дубовиці
8. галицький... Вергун Іван, завідатель Яблонова
9. городецький... Цегельський Ігнатій, Др., завідатель Любіня Великого
10. грималівський... Цегельський Микола, завідатель Сороки
11. долиньський... Чорнега Михайло, парох Долини
12. жидачівський... Серкез Степан, завідатель Межиріча
13. журавенський... Левицький Володимир, парох Володимирець
14. залозецький... Ковальський Микола Богдан, парох Маркополя
15. зарваницький... Головінський Василь, сотрудник у Зарваниці
15. зборівський... Савчук Павло, парох Присовець
17. калуський... Юркевич Маріян, парох Хотіня
18. лопатинський... Данилюк Микола, парох Миколаєва

19. микулинецький... Курилас Василь, парох Буцнева
20. милятинський... Ковальський Володимир, завідатель Желехова Великого
21. нараївський... Танчак Василь, парох Янчина
22. новосільський... Чепіль Семен, парох Шил
23. озірнянський... Гулей Микола, парох Сервир
24. олеський... Давидович Євген, парох Ожидова
25. олівський... Хабурський Степан, парох Кудиновець
26. перегінський... Чикета Іван, парох Янівки
28. перемишлянський... Ляхович Гавриїл, парох Утіхович
28. радехівський... Бородайко Евстахій, парох Дмитрова
29. рогатинський... Скасків Григорій, парох Дібринова
30. рожнітівський... Галькевич Тадей, парох Ціневи
31. скалатський... Цимбала Іван, парох Колодівки
32. скільський... Воскрес Григорій, парох Корчина
33. стрілицький... Мащак Іван, парох Баковець
34. струмило-камінецький... Пашковський Володимир, парох Добротвора
35. теребовельський... Цегельський Євген, парох Янова
36. тернопільський... Весна Константин, парох Драганівки
37. тухлянський... Левицький Петро Антін, парох Рожанки Вижньої
38. унівський... Гуглевич Аркадій, парох Якторова
39. хodorівський... Долгий Яків, парох Ходорова
40. щирецький... Коверко Максиміліян, парох Брідків
41. яричівський... Землинський Микола, завідатель Яричева Старого

Титул вислуженого декана дістали:

1. Винярський Володимир, парох Іванівки і скалатський декан
2. Гірняк Григорій, парох Винник і винницький декан
3. Дякон Григорій, парох Голиня й калуський декан
4. Йосифович Дмитро, парох Хітара й тухлянський декан
5. Копистянський Теофіл, парох Клебанівки й новосільський декан
6. Кушнір Василь, парох Вербова й нараївський декан
7. Левицький Олександр, парох Олеська й олеський декан
8. Мосора Михайло, парох Скольного й скільський декан
9. Сендецький Іван, парох Золотник і зарваницький декан
10. Шанковський Петро, парох Оброшина й миколаївський декан
11. Яворський Йосиф, парох Лучинець і рогатинський декан.

ДУШПАСТИРСЬКІ ПОСАДИ.

Канонічну інституцію на парохів отримали:

1. Гаврилишин Ілля, завідатель Стрия, на Стрий (Ч. 2527/Л).
2. Добрянський Михайло, парох Підяркова бобрецького деканату, на Суходіл того ж деканату (Ч. 2454/Л).
3. Додик Василь, душпастир для переселенців у Антонівці на Вол., на Озірну озірнянського деканату (Ч. 2603/Л).
4. Коник Василь, сотрудник у Мостищу калуського деканату, на Долин долиньського деканату (Ч. 1986/Л).
5. Кміцикевич Йосиф, парох Мозолівки зарваницького деканату, в Полюхові Великім глинянського деканату (Ч. 2923/Л).
6. Кремінецький Степан, завідатель Путятинець рогатинського деканату, на Побук любінецького деканату (Ч. 2528/Л).
7. Мулярчук Микола, завідатель Вересиці янівського деканату, на Помоняту ходорівського деканату (Ч. 2625/Л).

Завідательства отримали:

1. Буць Олександр, сотрудник у Зарудцях яричівського деканату, в Зарудцях (Ч. 2756/Л).
2. Грицай Володимир, б. завідатель Буцик грималівського деканату, в Ігровиці тернопільського деканату (Ч. 1637/Л).
3. Гуглевич Орест, завідатель Лозини янівського декан., в Подусові нараївського деканату (Ч. 1636/Л).
4. Горчинський Ростислав, завідатель Лонів унівського деканату, в Фирлєві нараївського деканату (Ч. 344/Л).
5. Дурдела Омелян, сотрудник у Ляцькім Великім золочівського деканату, в Ляцькім Великім (Ч. 1370/Л).
6. Заячківський Володимир, завідатель Подусова нараївського деканату, в Плетеничах перемишлянського декан. (Ч. 2501/Л).
7. Кочут Ярослав, після прийняття до зв'язи з клиром АЕпархії з Чину Найсв. Ізб., в Суходолі перегінського дек. (Ч. 229/Л).
8. Левицький Богдан, після повороту з відпуски в Станиславівській Епархії, в Убнях милятинського деканату (Ч. 2348/Л).
8. Левицький Володимир, сотрудник у Перегноєві глинянського деканату, в Перегноєві (Ч. 2453/Л).
9. Манишевський Михайло, парох Плетенич перемишлянського деканату, в Залавю теребовельського деканату (Ч. 2501/Л).
10. Маркевич Олександр, сотрудник у Мшані озірнянського деканату, у Мшані (Ч. 2196/Л).
11. Панасюк Максим, парох Ушконич перемишлянського деканату, в Шнирові брідського деканату (Ч. 7167/Л).

12. Розумний Іван, сотрудник у Липиці Горішній рогатинського деканату, в Банюніні милятинського деканату (Ч. 520/Л).
13. Сахно Емануїл, завідатель Хильчич золочівського деканату, в Лонях унівського деканату (Ч. 1549/Л).
14. Синяк Іван, сотрудник у Голині калуського деканату, в Ганівцях галицького деканату (Ч. 350/Л).
15. Скульський Йосиф, завідатель Помоняти ходорівського деканату, в Чижикові винницького деканату (Ч. 2869/Л).
16. Соколовський Богдан, сотрудник у Пійлі калуського деканату, в Пійлі (Ч. 222/Л).
17. Трач Андрій, завідатель Полюхова Великого глинянського деканату, в Мозолівці зарваницького деканату (Ч. 2887/Л).
18. Шкварок Петро, сотрудник у Тухлі тухлянського деканату, в Камені рожнітівського деканату (Ч. 13398/Л).

Доїзджаючим завідателем назначений

Процишин Володимир, сотрудник у Кокошинцях грималівського деканату, в Краснім того ж деканату (Ч. 2124/Л).

Сотрудником назначений

Гункевич Ігнатій, завідатель Каменя рожнітівського деканату, в Мостищу калуського деканату (Ч. 1550/Л).

Похвальні грамоти отримали:

Бандура Анна, парох. Підвисокого береж. дек.
 Бобак Макарій, парох. Вульки береж. дек.
 Бордун Григорій, пар. Тучного перем. дек.
 Брездень Андрій, с. Григорія, пар. Підборець ярич. дек.
 Винницький Іван, церк. пров. у Тучнім перем. дек.
 Галапа Іван, церк. пров. у Липівці перем. дек.
 Гурська Евдокія, пар. Тучного перем. дек.
 Іжиковські Анна й Станислав, пар. Кривого в Городниці скал. дек.
 Качмарик Михайло, пар. Підвисокого береж. дек.
 Ковальський Теофан, пар. Курян береж. дек.
 Кожушко Юлія, пар. Скоморох микул. дек.
 Купецькі Анастасія й Олексій, пар. Кривого в Городниці скал. дек.
 Лалак Ксеня зі Сльозовських, пар. Золотник зарв. дек.
 Легка Марія, пар. Вульки береж. дек.
 Лосик Варвара, пар. Курян береж. дек.
 Малюта Анна, пар. Тучного перем. дек.

Мельник Іван, пар. Підборець ярин. дек.
 Микитюк Олена, ж. Андрія, пар. Балучина в Русилів глин. дек.
 Москва Василь і Анна, пар. Ожидова олеск. дек.
 Нарепеха Дмитро й Катерина, пар. Сухоріча ярин. дек.
 Наумик Катерина, пар. Скоморох микул. дек.
 Снітинські Анна, Йосиф і Катерина, пар. Скоморох микул. дек.
 Чубата Бронислава, пар. Юнашкова буршт. дек.
 Чудяк Кирило, церк. пров. у Кожичах янів. дек.
 Щербатий Антін, пар. Утіхович у Жидовичах перем. дек.
 Ямнюк Яків, пар. Суходолів підкам. дек.
 Янишин Микола, пар. Різдян гал. дек.
 Янків Іван, церк. пров. у Домажирі янів. дек.
 Януш Марія, пар. Балучина в Русилів глин. дек.
 Ярема Анна, д. Данила, пар. Плотиц козл. дек. та такі парохіян
 Боршева перемишлянського деканату: Бойчук Іван, Мичка Лука,
 Романів Жовток Татіяна ж. Степана й Стасишин Юлія ж. Михайла;
 Залозець Старих залозецького деканату: Вуйцік Дмитро,
 Карпо Андрій, Ланова Юліянна, Мишка Анна, Ништа Анна, Новак
 Климентина й Петро, Рибак Климентина й Марія, Скоробогаті Іван
 і Йосиф, Стахів Олександр, Топорницькі Катерина й Онуфрій,
 Федорович Йосиф і Шевчук Гонората.

Звільнені від конкурсних іспитів:

1. Дубицькай Андрій, парох Лавочного тухлянського деканату, на 6 літ (Ч. 2128/Л)
2. Дякон Роман, парох Будилова козлівського деканату, на 1 рік (Ч. 2602/Л)
3. Куницький Корнело, парох Букачевець бурштинського деканату, на 6 літ (Ч. 1060/Л)
4. Познаківський Володимир, парох Біковець озірнянського деканату, на 1 рік (Ч. 1844/Л).
5. Салій Микола, парох Івачева Горішнього тернопільського деканату, на 1 рік (Ч. 2395/Л)
6. Слободян Прокіп, парох Рожиськ скалатського деканату, на 1 рік (Ч. 2202/Л)
7. Соловій Василь, парох Пукова рогатинського деканату, на 6 літ (Ч. 2456/Л)
8. Целевич Іван, завідаєль Брязи болехівського деканату, на 3 роки (Ч. 1266/Л)

ПОМЕРЛИ

ВИСОЧАНСЬКИЙ Степан, ювілят, довголітній парох Перегноєва глинянського деканату й член посмертного фонду, помер 27 лютого на 79-му році життя і 54-му священства.
 ВОЙНАРОВСЬКИЙ Тит, ювілят, апостольський протонотарій і домовий пралат Його Святости, кустос Митрополичої Капітули, помер 22 лютого на 83-му році життя й 57-му священства.
 ГОРЧИНСЬКИЙ Михайло, радник Митр. Консисторії, парох Фирлеєва нараївського деканату й член посмертного фонду, помер 6 січня на 65-му році життя й 40-му священства.
 ЛОПАТИНСЬКИЙ Степан, парох Ляцького Великого золочівського деканату й член посмертного фонду, помер 1 лютого на 46-му році життя й 20-му священства.
 ЛУКАШЕВИЧ Євген, завідаєль Красного грималівського деканату й член посмертного фонду, помер 9 лютого на 43-му році життя й 10-му священства.
 СТРИЛЬБИЦЬКИЙ Микола, парох Зарудець яринівського деканату й член посмертного фонду, помер 19 березня на 67-му році життя й 37-му священства.
 ТАРНАВСЬКИЙ Захарій, ювілят, довголітній парох Мшани озірнянського деканату, помер 10 лютого на 96-му році життя й 67-му священства.
 Їх душі поручається молитвам Духовенства Архієпархії.

ЛЬВІВСЬКІ АРХІЕПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТІ

РІЧНИК LI.

ЛЬВІВ, КВІТЕНЬ — ТРАВЕНЬ 1938 р.

Ч. IV—V.

MOTU PROPRIO ПАПИ ПІЯ ХІ „SANCTA DEI ECCLESIA“

з дня 25 березня 1938 року про юрисдикцію свщ. Конгрегації для Східньої Церкви.

Св. Божа Церква, хоч уже від початку існування християнського імени складалася з вірних Сходу й Заходу, була вповні одна. Тому то й Римські Папи, як наслідники Князя Апостолів св. Петра, якому Христос Господь повірив душпастирську власть над усім Своім Стадом, все виявляли найвищу дбайливість теж і про християн східніх, щоб вони зберегли ненарушну віру, належну карність, цвітучу побожність і богопочитання та щоб через те щоденно придбували щораз більшу успішність і велич.

Коли з ходом часу ересі, роздори та дуже часті й довготривалі наїзди невірних і їхнє панування так винищили й майже зовсім зруйнували народи Східньої Церкви, то треба дивуватись, що християнські звичаї, хоч доведені до остаточности, все ж таки досі збереглися. Так само, коли деякі, керовані надмірною любов'ю єдності і згоди, а не досить знаючи справи й характер Східніх, намагалися або їхні священні обряди порушити або їх самих привести до латинського обряду, то все ж Наші Попередники, Римські Папи, по змозі протиставилися тим посяганням та не щадили ніяких зусиль. Вони старалися теж приборкати зухвалість еретиків і роздорників, підпомагали всякими способами відважних боеків за віру і єдність, підтримували непевних і хиткого духа, а відлучених братів і синів безнастанно взивали до одного Стада Ісуса Христа, так безпосередньо самі, як через висланців і місіонарів. Так нічого не занедбали, щоб усіма силами усмирити й усунути шкідливі замішання, розповсюднені з недбальства тих, що при кермі держав, або незгоду.

Коли ж Папи довідались, що є такі, що ведуть до того, щоб відвести Східніх або від їхнього обряду, або в ньому поробити більші зміни, нап'ятували ті не дуже щасливі спроби й бажали зберегти східні обряди в цілковитій ненарушальності. Бо Папи такої думки, що літургична різnorodність, що повстала з питомених уздібнень народів і їхніх характерів, не тільки несуперечна з єдністю

віри й богопочитання, але радше їх притягаюче й похвально прикрашує. Бо з того легко виснувати, що є одна й та сама католицька віра, яка знаменито відповідає природі і звичаям усіх і різних народів та що видає дуже рясні й різні в своїй красі овочі. До того слід додати, що книги поодиноких літургій, завдяки своєму незіпсутому старовинному походженню, незбито й знаменито свідчать про давню віру в таїнства й св. Тайни, які сьогодні завзято й ворожо поборюють новатори, а які давні християни приймали й побожно почитали.

Такі журби мали Папи в тій ділянці перед св. Триденським Собором. Пізніше ж, щоб справніше й легше полагоджувати справи, встановили відповідні Конгрегації. І так Наш Попередник Григорій XIII, у другому році свого Архієрейства, щоб зберегти літургічні обряди в ненарушальності й привернути їм відповідно до умовин давню їхню красу та й щоб помножити при тій нагоді кількість вірних, що в тих обрядах Бога почитають, покликав до життя окрему Конгрегацію для Грецьких Справ, яку Климентій VIII замінив на Конгрегацію для Справ Католицької Віри й Релігії, доручаючи їй не тільки журбу над Східньою Церквою, але й обов'язок ширення віри теж і серед народів на Заході, що нахилились до новаторських помилок, та і в інших країнах, які щойно тоді відкрито. І хоч ішло там про окрему Конгрегацію, яку пізніше справедливо названо Конгрегацією для Поширення Віри, то все ж вона мала і той доручений їй обов'язок, який Григорій XV доручив Генеральній Конгрегації, встановленій для тієї самої мети, а саме „кермування всіми місіями голошення й проповідання Євангелія й католицької науки“, й тому зілялася з новою Конгрегацією, встановленою тим же Григорієм XV.

Від того часу згадана Конгрегація стала одним і єдиним папським урядом для підтримки місій. Та зважавши окремі правні умовини східних католиків, що були під турецьким володінням, та немаву різноманітність їхніх літургій і дисципліни, легко вкоротці після того виявилась konieczність доручення тих справ, головню трудніших, що торкались тих народів, окремим Конгрегаціям, що ввійшли в обсяг генеральної Конгрегації Поширення Віри. Тому Урбан VIII заложив Конгрегацію для Вирішування Сумнівних Справ Сходу і другу — для Поправи Грецького Требника. Подібно поступали теж Папи аж до Нашого Попередника Пій IX, що хотів докінчити поправку Требника й переглянути всі літургічні книги Сходу й покликав до життя окрему Конгрегацію для Поправи Книг Східньої Церкви, як постійну організацію, окрему від Св. Конгрегації для Поширення Віри.

Далі, Наш Попередник, згаданий Пій IX, кермований тим, що деякі справи, що вимагають довшого часу й досвіду, повинні бути триваліше й краще впорядковані, заложив нову Конгрегацію, окрему від Конгрегації для Поширення Віри. Нове те свщ. Зібрання, назване Конгрегацією Поширення Віри для Справ Східнього Обряду, мало доручені своїй опіці „всі справи східніх християн, також і мішані, себто такі, що річево й особово торкаються латинян“. А та Конгрегація, хоч мала власного секретаря і власний секретаріат, то все ж підлягала тому самому префектові, що Конгрегація для Поширення Віри, й тому його завдання було вести справи обох Конгрегацій, як справи торкалися тієї самої території. А тому, що вона підлягала свщ. Конгрегації для Поширення Віри й затримала її назву, видавалося деяким, хоч і неслухно, що вона є якимсь її додатком і що східні католики підлягають латинянам, неначе б прирівняні до невірних і єретиків Заходу. Тому Наш Попередник Венедикт XV, бажаючи, щоб і тіни не лишилось із того образливого підозріння, Апостольським Листом „*Dei Providentis*“ (A. A. S. IX, р. 529), виданим *motu proprio* дня 1 травня 1917 р., встановив свщ. Конгрегацію для Східньої Церкви, зовсім незалежну від свщ. Конгрегації для Поширення Віри. Він хотів, щоб на чолі нової Конгрегації стояв сам Папа, хочаби тим показати східнім християнам спеціальну прихильність і дбайливість. Він признав їй усі компетенції, „які прислужують іншим Конгрегаціям Церков латинського обряду, зі збереженням тільки обсягу ділання Конгрегації Св. Уряду“. А ті компетенції обмежив „до справ, що торкаються осіб, дисципліни і обрядів Східніх Церков та й мішаних справ, себто таких, що річево або особово торкаються вірних латинського обряду“. Але латиняни, що перебувають у країнах християнського Сходу, надалі залишилися піддані свщ. Конгрегації для Поширення Віри.

Коли ж існувала подвійна така юрисдикція, було дуже трудно досягнути конечну однастайність в управлінні й належну адміністративну справність, а воно абсолютно потрібне так для негайного усування розбіжностей і непорозумінь, що легко повстають між вірними різних обрядів і різної дисципліни, як і до апостольства й милосердя, і головню ж коли йде про Католицьку Акцію, щоб її успішніше вести й підтримувати та всі католицькі сили єднати і зміцнювати, як це без сумніву топерішні умовини не тільки дораджують, але й цього вимагають. То й Ми, гаряче бажаючи, щоб те велике добро, яке пливе з повної єдності й природи однастайної управи, стало участю улюблених Церков Сходу,

до чого по силах змагаємо, розваживши справу довго й докладно, по Наших покірних молитвах до Бога, *Motu Proprio*, в повні свідомості й повноті Апостольської власти, постановляємо й заряджуємо все те, що слідує:

I. Свщ. Конгрегація для Східньої Церкви, якою проводить сам Папа, має повну й виключну юрисдикцію на таких територіях: Єгипет із Синайським півостровом, Еритрея, північна Етіопія, південна Альбанія, Болгарія, Кипр, Греція, Додеканез, Ірак, Іран, Ливан, Палестина, Сирія, Трансйорданія, азійська Туреччина й турецька Тракія.

II. Тому теж свщ. Конгрегація має на тих територіях повну владу не тільки над вірними східнього обряду, але й над вірними латинського обряду, над їхньою єрархією, діяльністю й інституціями, побожними зібраннями, — таку, як (мають) інші Конгрегації над вірними латинського обряду поза згаданими територіями, але зберігаючи компетенцію Конгрегації Св. Уряду та ті ділянки, що їх уже застережено свщ. Конгрегаціям Тайн, Обрядів, Семинарій і Університетських Студій та свщ. Пенітенціарії.

III. Щодо вірних східнього обряду, що перебувають поза згаданими країнами, то остає в силі давня компетенція Конгрегації для Східньої Церкви. Тому надаліше їй застережені всі справи того рода, що торкаються осіб, дисципліни або східніх обрядів, хоч би вони й були мішані, себто річево і особово торкалися б вірних латинського обряду. Отже їй у відношенні до тих вірних прислугують усі компетенції, які мають інші Конгрегації над вірними латинського обряду, за виїмком завіси прав Конгрегації Св. Уряду і застережених досі прав св. Конгрегації Семинарій і Університетських Студій та свщ. Пенітенціарії.

IV. Та свщ. Конгрегація вирішує спірні точки дисциплінарною дорогою, а ті, що мають бути розв'язані на судовій дорозі, відішле до трибуналу, який сама Конгрегація визначить.

V. Вичислені території Християнського Сходу перейдуть під виключну юрисдикцію Конгрегації для Східньої Церкви поступинно, по такому плану:

- а) 1 червня 1938: Палестина, Трансйорданія, Єгипет зо Синайським півостровом і Кипр;
- б) 1 січня 1939: Греція, Додеканез, південна Альбанія, Болгарія, азійська Туреччина й турецька Тракія;
- в) 1 червня 1939: Сирія, Ливан, Ірак і Іран.

VI. Від дня оголошення цього Апостольського Листа *Motu Proprio* до часу переходу вичислених країн під виключну юриди-

кцію свщ. Східньої Конгрегації, не зможе повстати ніяке діло й ніяка інституція ані не довершиться ніяка зміна без попередньої отриманої згоди свщ. Конгрегації для Східньої Церкви.

VII. Коли країни Християнського Сходу перейдуть під виключну юрисдикцію свщ. Конгрегації Східньої Церкви, документи, що їх торкаються і є в переховку свщ. Конгрегації Поширення Віри, мають бути передані Архівові свщ. Східньої Конгрегації, по змозі за обоюстороннім порозумінням керівників обох Урядів.

VIII. Свщ. Конгрегація для Поширення Віри передасть Східній Конгрегації всі грошові суми, які визначає на діла й інституції в країнах, що переходять під її виключну юрисдикцію. Коли ж немає таких окремих грошових засобів, свщ. Конгрегація для Поширення Віри визначить із власної каси дотації рівні загальній сумі звичайних і надзвичайних підмог, які та свщ. Конгрегація звичайно щороку висилала до тих країн на поодинокі діла й інституції. А надзвичайні підмоги слід зазначити в висоті грошових сум, висланих до тих країн в останньому трьохлітті, себто в рр. 1935, 1936 і 1937.

IX. Папське Діло Поширення Віри щорічно вплатить свщ. Конгрегації Східньої Церкви з загальних впливів, зібраних в останньому трьохлітті, як вище сказано, незмінну й пропорціональну кількість грошей, яка була виплачувана на біжучі потреби, звичайні і надзвичайні, східніх і латинських католиків замешкалих на тих територіях.

X. Папське Діло св. Апостола Петра для Тубильчого Клиру передасть щорічно свщ. Конгрегації для Східньої Церкви 2% усіх доходів і своїх впливів.

XI. Делегатам свщ. Східньої Конгрегації з права прислугує участь у Начальній Раді Папських Діл Поширення Віри й св. Апостола Петра.

Що тепер Ми постановили, наказуємо й хочемо, щоб було на все важне й правосильне, без уваги на якінебудь інші огляди, хоч би й найбільше гідні уваги.

Дано в Римі у св. Петра дня 25 березня в день Благовіщення ПДМ, року 1938, Нашого Архієрейства сімнадцятого.

ПІЙ ХІ ПАПА.

ІНСТРУКЦІЯ СВ. КОНГРЕГАЦІЇ ДЛЯ СХІД. ЦЕРКВИ

Про душпастирство східних католиків у виленській архієпархії та сідлецькій, луцькій, пинській і люблинській єпархіях, або інших польських єпархіях поза Галичиною.

Відповідно до гарячого бажання, з яким Апостольський Престіл усе старався про поворот відлучених східних братів до католицької Церкви, започатковуючи й підтримуючи якнайривніше все, що до тієї мети веде, видав перед вісьмома літами через отсю свящ. Конгрегацію окрему інструкцію *Laudabile sane*, щоб Унію в виленській архієпархії та в сідлецькій, луцькій, пинській і люблинській єпархіях та й у інших польських єпархіях поза Галичиною згідно з певними засадами якнайбільше наперед посунути і щасливо її довершити. А той документ, видно, не завів надії, коли за Божою поміччю приніс небуденні овочі.

Та коли умовини досить значно змінилися і з тієї причини домаганося від Апостольського Престолу видання нової інструкції, що більше відповідала б теперішнім умовинам тих районів, то ж ця Конгрегація, виповнюючи бажання Їх Екссцеленцій Єпископів Ординаріїв, у надії на могутніший розріст святої унійної справи, видав і постановляє отсю нову Інструкцію для душпастирства східних християн.

I. Християни византійсько-слов'янського обряду, що знаходяться на терені згаданих єпархій, підлягають — чи вже належать до католицької Церкви, чи до неї з православ'я навертаються, заки повстане на тій території якась єпархічна влада притаманна тому східньому обряду — юрисдикції місцевих Ординаріїв латинського обряду, згідно з приписом церковного права й конкордату, заключеного Апостольським Престолом з Річипосполитою дня 10 лютого 1925 року.

А вже, хоч ті Ординарії латинського обряду вивінувані в правдиву владу Ординаріїв супроти східних вірних своєї території, нехай згідно з постійним звичаєм Церкви уникають, без попередньої наради з Апостольським Престолом, якунебудь зміну в обряді або дисципліні східнього життя.

II. Нехай Ординарії зо своїм духовенством усяку журбу звернуть на придбання для єдноти віри східних християн, відлучених від правдивої християнської Церкви.

Тому нехай доложать старань, щоб поширювано й удоступнювано книжки, брошури й летючки, в яких викладається й ясно борониться католицьку науку проти помилок і упереджень, що кру-

жляють серед народу. Крім цього нехай стараються за поміччю християнської добродійности зеднати собі серця незєдинених, нехай не занедбують, поскільки це допукає розсудність, підтримувати довірочні взаємини з відлученим духовенством.

Якщо ціла громада, або більша частина мешканців якоїсь місцевості просить прийняти її до католицької Церкви, повинні Ординарії справу поважно прослідити, та якщо переконаються про щирий намір прохачів, післати до них відповідного священика, що повчив би їх про католицьку віру, та якщо б була обоснована надія їхнього витривання в тій же вірі, допустив до формального визнання віри. Однак слід, як це буде виложено нижче, постаратися якнайскоріше про постійну духовну опіку для таким способом прийнятих.

III. Для скорішої й успішнішої полагоди справ східних католиків слід конечно при всіх Єпископських Консисторіях установити спеціального генерального Вікарія або урядників, що самі були б східнього обряду. Бо в той спосіб зарадиться в найвідповідніший спосіб одностайній карності вірних і потребам східнього духовенства.

IV. В тих місцевостях, де проживає більша кількість східних католиків (більше ніж сто), повинен Ординарій утворити канонічно східні парохії, вилучені з латинських парохій, та по змозі надати їм пароха їхнього ж обряду й національності, обзнайомленого з душпастирством і передовсім гаряче дбаючого про спасення душ. Такі східні парохії мусять мати власну церкву.

В тих же місцевостях, де східних католиків небагато, а відлучені творять більшість мешканців або численніші, повинен Ординарій постаратися про установлення бодай якоїсь стації східнього обряду, яку доручив би душпастирству відповідного священика. Для сталої стації слід у поодиноких місцевостях призначити власну каплицю або бодай власний вівтар у якійсь церкві латинського обряду, де Ординарієм уповажені священики могли б з належною красою відправляти богослуження в обряді народу, який має бути навернений.

Якщо не можна роздобути постійних священиків для розвою стації, повинен Ординарій установити кількох священиків, що то тут то там удавалися б, щоб давати впродовж кількох днів східнім католикам поміч чи то через літургію і проповіді, чи уділювання Тайн, чи теж через відповідні відвідини й гутірки.

В місцевостях, де досі немає канонічно утворених парохій або постійних стацій, повинні Ординарії і латинські парохі старатися,

щоб для уділювання Тайн і інших свщ. обрядів для вірних східнього обряду, головно ж коли йде про хрещення, або про благословення подружжя, або про похорон, — покликати звідки інде священика того самого обряду, якому в тому випадкові слід радо уділити відповідних властей.

V. Ординарії повинні потреби утримання східніх священиків і потреби богопочитання по батьківськи й великодушною окружити любовю. Маючи на увазі потреби такого пастирства й убогість вірних східнього обряду, повинні старатися про літургічну знадіб для заложених парохій і стацій, чи то дорогою збірок у цілій епархії, чи то через заохоту родин, щоб культові східнього обряду прийшли зо щедрою братньою поміччю. Бо брак відповідної літургійної охайности спричинює погорду самої католицької Церкви і робить трудною справу розвитку Унії.

VI. Ординарії повинні в змаганнях і журбі про розвиток Унії пильно чувати, щоб латинське духовенство, головно ж ті, що займають вищі становища, цінити красу й велич східнього обряду. А вже ніяк не можна терпіти, щоб якийнебудь священик латинського обряду словом чи ділом противився апостольству у відлучених і його легковажив. Зате Ординарії повинні ревню старатися про те, щоб завсіди й усюди вдаряло в очі, що те апостольство має тільки те на меті: не, щоб східні християни покидали свій обряд і звертались до латинського, але щоб стали правдивими й ретельними католиками й ними залишились.

VII. Для виобразування достаточного і справді відповідного духовенства східнього обряду утворено для всіх згаданих епархій Папську Східню Семинарію в місті Дубні. А Ординарії повинні з усяким можливим зусиллям і дбайливістю розбуджувати й підтримувати священичє покликання серед молоді словянського обряду, а навіть і серед усіх інших, що будуть готові прийняти той обряд.

А устрій і управу тієї Папської Східньої Семинарії означає після видання теперішніх або майбутніх статутів Святий Престол, вислухавши думки заінтересованих чинників.

VIII. Монахів, якщо метою їхньою існування є посвята підтримці унійної справи, можна, коли це дораджують обставини, покликати до такої помочі, хоч би вони були іншого походження й мови, щоб тільки вповні пристосувались до византійсько-словянського обряду, згідно з вказівками Єпископів.

Всі вони залежні підчас виконання того завдання від місцевого Ординарія, без порушення залежності від власного наставника в тих справах, що торкаються монашої карности.

Понадто, коли бракує священиків східнього обряду, Ординарії можуть доручити душпастирство східніх теж латинським священикам, які добровільно й радо віддадуться справі Унії. Але таке доручення (душпастирства) потягає за собою бодай на довший час правдивий перехід на східній обряд. Якщо б конечність вимагала подвійного обряду (біритуалізму), слід звернутися до Святого Престолу.

IX. Поручається Ординаріям, щоб радо дозволяли на працю монашого духовенства, бо ж воно найчастіше з більшою легкістю може безпереривно віддатися тій послузі. Також і східнє монашество звичайно багато помагає ділу св. Унії, тому і його слід гаряче підтримувати. В браку східнього монашества Ординарій повинен завітати інші монаші чини латинського обряду, щоб у парохіях і стаціях для східніх католиків радо і з повною любовю розпочали свою працю.

X. Ординарії повинні поступати дуже обережно, коли йде про виречення й визнання віри незєдиненого духовенства; в тій справі слід триматися вказівок, поданих в окремій Інструкції Апостольського Престолу з дня 26 серпня 1929.

Крім того повинні старатися, щоб свіжо навернені священики бодай упродовж чотирьох місяців відбули побожні практики або „курс для перероблення й поучення наверненого з православ'я духовенства“, уладжений у Луцьку. Підчас того курсу повинні Ординарії — оскільки воно можливо — постаратися про засоби для утримання до часу і самих священиків і для допомоги їхнім родинам.

Ординарії повинні поступати якнайобережніше, коли наміряють довірити душпастирство недавно з православ'я наверненим священикам. Вони повинні їх основно повчити й випробувати та щойно тоді, коли будуть упевнені в їхній щирій у вірі постійності, в їхній священикам потрібній науці, побожності, в їхніх добрих обичаях та, вкінці, в придатності до душпастирської праці, виконуваної в правдиво католицькій думці і душі, можуть їх прийняти до тієї праці.

XI. Тому, що католицький священик повинен статись „усім для всіх“, то й треба, щоб у проповідях і катихизах, які слід пристосувати до рівня вірних, промовляв у тій мові, якої вживають загально поучувані, як того вимагає добро душ. А в цій справі, як і в усіх інших, повинні всі, що працюють для справи Унії, старанно уникати всього того, що дхнуло б національними й політичними сварками.

ХІІ. Щоб честь Унії з католицькою Церквою росла в душах свіжо навернених та щоб приносила якнайбільші духовні користі, помагають такі засоби:

1. Культ Пресв. Евхаристії, який слід якнайгарячіше поручати й підтримувати, але зі збереженням властивих східних обрядів.

2. Набоженство до Найсв. Христового Серця, так широко сьогодні розповсюджене в Церкві, яке з усіх сил належить ширити, з застереженням, що зовнішня форма того набоженства відповідатиме вповні вродженій властивості й засадам питомим східньому обрядові.

3. Братства Найсв. Тайн, Християнської Науки, Матери Божої Неуст. Помочі, або інші, які правильно будуть закладані там, де того буде потрібно, тим самим будуть агреговані до Архібратств тогож імені, zaloжених у Вічному Місті.

4. Синівське привязання до св. Престолу, яке всіми силами слід розбуджувати й плекати в душах східніх католиків. Звідсіля нехай свіжо навернені мають почуття різниці між собою і відлученими братами, мимо тотожності обрядів, та почуття приналежності до іншої Церкви.

5. Між свіжо наверненими слід, як це вже ми зазначили в справі незєдинених, ширити книжки, брошури й пресу, яких метою вияснення, оборона й розширення католицької науки, але відповідно уложені і в рідній мові та з тою думкою, щоб дійшли навіть до ума простолюда.

ХІІІ. Щоб думка про єдність Віри й Церкви в різних обрядах запустила глибше коріння в душах східніх і латинських католиків і справа Унії посунулася наперед, повинні Ординарії старатися про те, щоб і в латинських церквах виголошувалося проповіді про ту святую справу і її добродійства та вияснювалося східній обряд; щоб у католицькій пресі видавалося часописи, ще плекають те апостольство; щоб творено товариства і духовенства і також світських людей для досліду, оборони й помочі справи Унії; вкінці, щоб для тієї самої справи скликувалося часто конгреси. Поручається теж підтримування якнайтісніших взаємин між священиками обох обрядів, напр. через участь у торжествах, церковних процесіях другого обряду, через запрошування духовенства обох обрядів на духовні розправи чи душпастирські конференції, через часте взивання народу до молитви до милосердного Бога, щоб „було одне стадо й один пастир“.

ХІV. Щоб справа Унії розвивалася в усіх єпархіях в одностайний і згідний спосіб та приносила щораз ясніші плоди, багато причи-

ниться те, якщо Ординарії раз у рік відбудуть у Апостольській Нунціятурі конференцію, щоб нарадитися над засобами, які таку акцію підняли б, та над перешкодами, які слід би усунути. В такій конференції візьме участь теж Апостольський Візитатор візантійсько-слов'янського обряду для Польщі. А про все, що в такій великій і святій справі діється у згадних єпархіях, Ординарії пришлють цій свят. Конгрегації щорічно звіт через варшавського Апостольського Нунція.

Повищі вказівки Його Святість з Божого Провидіння Папа Пій ХІ зволив підчас авдієнції в дні 1 травня 1937 року признати й затвердити нижче підписаному Кардиналові Секретареві.

Давно в Римі, в осідку свщ. Конгрегації для Східньої Церкви, дня 27. травня 1937 року.

Евген кард. Тіссеран, секретар

Йосиф Чезаріні, асесор.

СВ. АПОСТОЛЬСЬКА ПЕНІТЕНЦІЯРІЯ.

Декрет про нове видання молитов і побожних діл збагачених відпущами (А. А. S. т. XXX, ст. 110).

Тому, що книжка видана 1898 р. Св. Конгрегацією Відпустів і Реліквій від багатьох літ уже вичерпана, з другого ж боку до збірки того самого роду, виданої в 1929 р., прийшли загальні надання відпустів, головню в році Ювілею Відкуплення, багато вірних та священиків і Єпископів просило Апостольський Престіл видати нову, теж автентичну книжку, що містила б у одній цілості ласки дані Папами й була б таким чином безпечною нормою для загальної побожності.

Повідомлений про те Св. Отець доручив нижче підписаному Кардиналові Великому Пенітенціарієві зайнятися тією справою, даючи йому особисто деякі загальні вказівки й принципи. А саме вказівки Св. Отця зміряли до того, щоб молитви й побожні діла, збагачені відпущами, були не тільки зібрані в одну цілість, але радше щоб у відповідній формі був виданий покажчик, що містив би всі ласки надані в останніх часах Папами та щоб відповідав новим приписам Св. Пенітенціарії, які видала Найвища Влада для унормування в сьогоднішніх часах знайомости й помноження відпустів.

Тому св. Апостольська Пенітенціярія, щоб пристосуватись до доручень св. Отця, після довгого досліду й пильної праці, зібрала в одну цілість і видала молитви й добрі вчинки збагачені Папами аж до сьогоднішнього дня відпущами, а саме тими, яких уділено всім вірним, і тими, які надано тільки деяким організаціям;

все те виконала св. Пенітенціярія, вносячи зміни згідно з вказівками Найвищої Церковної Влади.

А на авдієнції, даній нижче підписаному Кардиналові Великому Пенітенціярієві дня 11 грудня ц. р., Св. Отець Пій XI затвердив цю збірку, видруковану в ватиканській друкарні, та, анулюючи загальні надання відпустів необняті в цій збірці, доручив тільки цю збірку вважати за автентичну, без огляду на якінебудь противні зарядження.

Дано в Римі в осідку св. Апостольської Пенітенціярії дня 31 грудня 1937 року.

В. Кардинал Лаврі
Вел. Пенітенціярій, в. р.

ХРИСТІАНСЬКА ШКОЛА ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Наближається хвилина, в якій прийдеться мені здати справу з мого довголітнього душпастирювання. Думаючи про ту хвилину, мені раз-у-раз приходить гадка, що лишається мені до сповнення одне переважне, може найважливіше завдання. Заки вмуру, мушу Вам, Дорогі Брати й Сестри, передати християнську й українську школу для нашої дітвори.

Йде мені про дійсну інституцію, яка б усім, хоч би найбільше досі занедбанам, дітям дала добре виховання й конечно в житті освіту. По моїй думці така інституція просто конечно потрібна та незвичайно важна. Якщо б удалося нам таку інституцію сотворити, ми запевнили б нашої Церкві й нашому Народові будучину навіть у хвилинах найтяжчого й найлютішого буревію. Справа однак важна і можна б думати, що такої інституції не можна сотворити без якихсь незвичайно великих фондів, а тимчасом на сотворення тієї інституції досить фондів не маю, або радше починаю працю над тією інституцією тими грішми, що коштують наклад цього мого письма.

Школа по наших селах не в наших руках, а вплив батьків і Церкви, себто тих, що перші мають найважливіше право впливати на виховання дітей, маліє з кожним днем. Приходиться нам передбачувати хвилину, де батьки не будуть мати просто ніякого впливу на школу, до якої будуть обов'язані посилати свої діти. Боїмося, що вплив священника в школі, вже й тепер незначний, зовсім зникне. Уже тепер до багатьох шкіл священник-душпастир недопущений, у багатьох школах, де треба б катихитів, катихита нема. В багатьох школах, де є посада катихита, вона літами необсаджена,

а діти лишаються без науки катихизму. В інших школах, де посада катихита обсаджена, години релігії так лучать і так зменшують, що мимо найревнішої праці священника діти кінчать школу без знання своєї релігії й без достаточного привязання до своєї св. віри і свого св. обряду. Такий стан не може тривати. При такому стані можна б дійсно побоюватись, що наші вірні, йдучи за намовою ворогів нашої Церкви й нашого обряду та за приманчивими обітницями посад чи дарів чи життєвих вигід, стануть покидати свою Церкву й обряд батьків.

Парохіяльне Духовенство заступає науку в школі наукою катихизму в церкві, по вечірні, але та, хоча б і повна година науки, не заступить обов'язкових годин науки релігії в школі та не дійде до багатьох дитячих душ. У кожному селі бувають діти, що й до школи не ходять і на катихизм до церкви не ходять. Є діти, що рік або два вчаться в школі, а відтак науку переривають та є, на жаль, і села, а вже певно багато присілків, у яких діти ані читати ані писати не вчаться та про науку релігії й поняття не не мають. Це мій обов'язок, як душпастиря, такому положенню зарадити й подбати про встановлення інституції, про яку я згадав. Приступаючи до неї, мушу передовсім пояснити Всечесному Духовенству й Вам, Дорогі Брати й Сестри, як ту свою інституцію розумію, та цим моїм сьогоднішнім письмом заохотити Вас усіх до тієї помочі, без якої мені важко щонебудь учинити, а з якою, за Божою благодаттю, зможу довершити діло, яке для прийняття на себе виразного обов'язку повторяю, — школи, у якій би кожна дитина нашого обряду, хоча б сирота досі не знала яка занедбана, дістала добре родинне виховання і те знання, яке кожному чоловікові в житті конечно потрібне.

Само собою розуміється, що не легко й не скоро дійдемо до цієї наміченої мети. Але не зашкодить зробити спробу, а напевно вже не зашкодить Бога просити про те, що видається понад наші слабі людські сили. А передовсім, думаю, треба, щоб молодь, почавши від наймолодших дітей, зачала Бога просити про те, що є передовсім її добром, її потребою. Тому, заки приступаю до представлення в подробицях дороги, якою я бажав би йти, дуже прошу всіх священників, а передовсім усіх катихитів у всіх школах, щоб у моєму імені поручили дітям і старшій молоді в тому наміренні молитися та, по змозі, в тому наміренні й св. Причастя приймати. Діти зрозуміють, що це для них важна річ, як тільки Всч. Отці трохи над тим попрацюють, себто не тільки раз згадають, але, раз-у-раз вертаючи до того, будуть дітям моє прохання передавати

й повторювати. Діти допоможуть. Щодо себе, то не сумніваюся ані хвилини, що молитва невинних і чистих дітей більше значить у Бога, ніж молитва нас старших, що в житті мали нещастя Бога образити. Невинні діти, освячені Божою благодаттю, такі беззастережно й усеціло Божі діти, що мають отвертий приступ до неба й до Бога. Тому й можуть із неба випросити такі небесні дари, на які наші молитви заслабі.

Це моє прохання, звернене до дітей за поміччю ОО. Катихитів і Душпастирів, це був би, на мою думку, перший крок, який треба зробити, але такий перший крок, який треба нераз і повторювати й нераз до нього вертати. Я бажав би випросити собі й іншу поміч, крім помочі Вас, Духовних Отців. За тією поміччю, звертаюся до вас, трохи старших, що краще можете розуміти справу, про яку йде. Ви хлопці й ви дівчата, що вже пробуджуєтесь до життя, що вже навколо себе розглядаєтесь та починаєте розуміти власні потреби, потреби родичів й потреби ближніх а ще, за Божою ласкою, ви чисті від смертного гріха, до вас тепер моє слово. Отці Катихити й Отці Душпастирі, будь ласка, це моє слово передавайте не раз, а кількакратно тій трохи старшій молоді. А моє слово таке :

Бачите, яка тяжка й трудна річ добре виховати й добре навчити дитину, хлопчика чи дівчинку. Певно бачите також, як легко молодий сходить на бездоріжжя й пропадає, бо нема сумніву, Дорогі Діти: пропадає молодець чи дівчина, що перший раз тяжким гріхом Бога образив. Пропадає може, не на віки, — ще можна його рятувати, — але пропадає для того чистого й ясного життя, що просто змагає в велику будучність. Дякую за вас Всевишньому Богу й заохочую вас Богові дякувати за те, що вас досі встеріг від гріха. Те, що ваші душі ще несплямлені гріхом, спричинює, що бесіду Церкви й бесіду Отців Духовних: Катихитів чи Парохів легше й краще розумієте, ніж ті нещасні, що вже не мають чистої невинної душі. Легше зрозумієте й те, що переважна справа для вас, для ваших родичів, для ваших братчиків і сестричок маленьких, щоб Бог допоміг так над вами й над ними працювати, щоб кожна дитина діставала добре виховання й кожна дитина щоб доходила до того знання, якого в житті треба.

Того я, Діти, бажаю, а що справа трудна й далека, починаю свою роботу від того, що вас прошу про ваші молитви, й не тільки про молитви, але й про ту поміч, яку можете мені дати, коли це моє прохання передасте меншим від себе, хоча б цілком малим дітям. Передовсім, Дорогі Діти, ви з цього мого прохання, з цієї

моєї бесіди зрозумієте одне: що християнська молитва це великий, могутній середник до осягнення багатьох дібр із неба, яких не можна осягнути без молитви. Зрозумійте одне, що молитва, це велика річ, велике добро, великий обов'язок і великий спосіб випросити собі те, чого треба. А крім того навчитися другої речі, важної й дуже важної: навчитися для молодших дітей працювати, навчитися їх виховувати. Коли напр. в тебе, дитино, є молодший братчик чи сестричка, чи ти подумала, скільки можеш для тієї маленької дитинки зробити, коли її лише бодай трохи наставиш на добру дорогу?! Бо бачиш, душа людини така, як та не записана картка паперу. Як довго вона незаписана, можна на ній написати і гарні й добрі речі. Але можна написати й погані, гидкі. А коли картка паперу записана, то вже трудніше письмо на ній змінити і заступити погане письмо якимсь гарним і добрим. Така то душа малої дитини. Мало чи не в першому чи другому році життя, вже тоді, коли ті оченята починають по світі розглядатися, починають на білій картці душі записуватися вражіння, що вчасти до смерти лишуться. Якщо ті перші вражіння будуть добрі, святі, чисті, ясні й світлі, то вони поведуть душу дорогами ясними, чистими й світлими, а коли ті перші вражіння гидкі, мерзенні й брудні, то вони можуть сплямити душу в першій хвилині, коли та душа до життя пробуджується. Тому дуже важна річ для вас, трохи старших дітей, так із молодшими обходитися, щоб наклонювати до доброго й учити добра, а перестерігати перед злом. Тому уважайте, діти, ніколи перед молодшими не робіть нічого такого, щоб ви стидалися зробити перед родичами. Ніколи перед молодшим не скажіть прикрого слова, ніколи проклону, а якщо можете, то так говоріть при дітях і для дітей, щоб ту молоденьку душу пробудити до добра, до благородности, до краси, пробудити до Бога. Хто з вас потрапить свою сестричку чи братчика навчити ще далеко перед школою робити знак хреста на собі, себто хреститися й відмовити хоч би тільки Отченаш чи Богородице Діво, той зробить дуже велике й дуже гарне діло та буде мати велику заслугу в небі. А якщо вдасться котрому з вас піти хочби маленький крок наперед та малій дитині піддати бодай щось із тої думки, що Отченаш до Тата говоримо, що в небі мешкає, то таке діло буде ще краще й ще повніше. А при тій цілій праці для молодших дітей скористає кожний із вас і кожна з вас тим, що самі навчитесь трохи краще розуміти те, що будете старатися молодшому пояснити. Немає кращої школи, як інших учити. Хто з вас молодих запалиться тою гадкою, щоб бодай трохи, бодай чогось доброго

навчити молодших, той сам для себе навчиться більше, ніж сам думає. Тому, Дорогі, спробуйте ось меншим від себе дітям пояснити і передати те моє прохання, яке вам передають ОО. Катихити й Душпастирі. Попросіть маленьких, менших від вас, щоб вони помолилися і раз і другий раз у тому наміренні, щоб для всіх дітей наших по всіх селах, по всіх присілках, по всіх хуторах, по всіх містах ми мали такі християнські своєрідні школи, щоб кожній українській дитині ми могли дати добре виховання і бодай ту науку, що кожній людині потрібна в житті.

На жаль, Всечесні Отці, не вмію до дітей промовляти, так, як слід. Тому і прошу Вашої помочі. Нехай моє прохання, перейшовши через Ваші руки й через руки трохи старших дітей, дійде до наймолодших. Ті наймолодші поміж нами найліпші, бо найневинніші, тому про їх молитви більше дбаю, ніж про всіх інших і дуже Вас, Всч. Отців, прошу: допоможіть! будьте добрі і своїми молитвами поперти мою справу перед Богом. Жертвуйте Служби Божі бодай у другому наміренні на ту, ціль і пригадайте її у ваших проповідях досить часто. Пригадайте це моє намірення, важне для цілого народу, на тих молитвах, що їх у неділю й у свята разом з цілим народом відмовляєте, або які доручаєте відмовляти дякові, якщо Ви по Службі Божій занадто перемучені та пригадайте ту християнську школу й на проповідях поручайте її християнським родинам як предмет спільних щоденних молитов. А й самі в своїй родині, відмовляючи спільно молитви, додавайте бодай Отченаш і Богородице Діво в наміренні християнської школи.

А Господь Бог нехай Вас усіх благословить і сторицею нагородить за поміч у цій моїй справі, яку я собі поставив метою останніх літ мого душпастирства.

Писано у Львові у Неділю Ваїй Р. Б. 1938.

† **АНДРЕЙ**
Митрополит

Ч. 5800/Л.

Передконкурсні іспити.

Митрополичий Ординаріат подає до відома Всч. Духовенству, що на майбутнє не буде нікого звільняти від передконкурсних іспитів і прохання в тій справі не будуть розглядані (20. V. 1928).

Накладом Митр. Ординаріату.

Друк. „Біблос“ Львів, Японська 7.

ЛЬВІВСЬКІ АРХІЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

РІЧНИК LI.

ЛЬВІВ, ЧЕРВЕНЬ — ЛИПЕНЬ 1938 р.

Ч. VI—VII.

СПІЛЬНЕ ПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

ЕПИСКОПАТУ ГАЛИЦЬКОЇ ЦЕРКОВНОЇ ПРОВІНЦІЇ

З НАГОДИ 950-ЛІТ. ЮВІЛЕЮ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ.

АНДРЕЙ ШЕНТИЦЬКИЙ

МИТРОПОЛИТ ГАЛИЦЬКИЙ, АРХІЕПИСКОП ЛЬВІВСЬКИЙ,
ЕПИСКОП КАМ'ЯНЕЦЬКИЙ

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

ЕПИСКОП СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ

ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСЬКИЙ

ЕПИСКОП ПЕРЕМИСЬКИЙ, САМБІРСЬКИЙ І СЯНІЦЬКИЙ

НИКИТА БУДКА

ТИТ. ЕПИСКОП ПАТАРСЬКИЙ

ГРИГОРІЙ ЛАКОТА

ТИТ. ЕПИСКОП ДАНИЙСЬКИЙ І ПОМІЧНИК ПЕРЕМИСЬКИЙ

ЙОАН БУЧКО

ТИТ. ЕПИСКОП КАДОВЕНСЬКИЙ І ПОМІЧНИК ЛЬВІВСЬКИЙ

ЙОАН ЛЯТИШЕВСЬКИЙ

ТИТ. ЕПИСКОП АДАДЕЙСЬКИЙ І ПОМІЧНИК СТАНИСЛ.

ДУХОВЕНСТВУ Й ВІРНИМ

МИР І АРХІЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ

Всевишній Бог, Сотворитель всесенної, що в безконечному Свому милосердію дав нашим предкам перейти з темряви поганства у світло Своєї Євангелії, нехай буде благословенний во віки, а Пресвяте Ім'я Його, Всемогучого, Всемилосерного і Вседоброго, нехай буде хвалене і благословенне во віки.

Св. Письмо, що містить у собі правди Богом обявлені і Богом подавані людству слова молитви, містить у собі слова благодарення, що ввійшли в текст Богослужень і на нашій землі та іменем

нашого народу від 950 літ не перестають висказувати Всевишньому вдячність за ласку хрещення. Покоління, що зо св. Рівноапостольним Володимиром Великим прийняло хрещення і просвітилося світлом Євангелії, перше повторяло на хвалу Богові і благодарні пісні св. Письма і нашого обряду. А за ним 27 поколінь повторяло гимн благодарення, гимн похвали на честь і славу Бога, в Трійці єдиного.

А ми, 28-ме й 29-те покоління по тих перших предках, дивимося на ту найбільшу історичну подію нашої минувшини з віддалі століть, але й з досвідом століть та з тою самою вдячністю, що й усі наші предки, величаємо Всевишнього за дар християнства. Цей дар зробив наш нарід народом Божим, народом святим, народом християнським і культурним та в довгому ряді століть давав нам усе силу поборювати всі труднощі життя й зберігати спадщину дідів та прадідів, передаючи її будучим поколінням. Церква Ісуса Христа виховала наш нарід і зберегла його в численних сумних добах татарських наїздів, руїни й неволі. А виховувала нарід тому, бо є „стовпом і утвердженням правди“ (I Тим. 3, 15), а зберігала нарід у часах руїни, бо її завдання „замість Христа“ (II Кор. 5,20) учить, роздавати людям у Таїнствах Божу благодать. А тими двома речами — правдою і благодаттю — кормиться людина; на правді й благодаті спирається усякий поступ, усяка сила в людстві, бо „правда і благодать Ісусом Христом сталася“ (Йо. 1,17).

Коли цього року торжественно обходимо пам'ятку тієї великої події, то передовсім тому, щоб і самим віддати Всевишньому хвалу, честь і поклін за ту благодать і правду та щоб тебе, Дорогий Наш Народе, заохотити до вдячності й до оцінювання, чим було й чим є для нас християнство, та лучність з Вселенською, Соборною, Католицькою Церквою, в якій св. Володимир і наші предки прийняли хрещення. Бо Русь стала християнська в хвилині, коли ще не існувало нещасне роз'єднання. Ми стали тоді християнами католиками, себто злученими з цілим тодішнім християнським світом, що його найвищим зверхником Римський Папа.

В цю радісну хвилину 950-літнього Ювілею не хочемо пригадувати сумних і болючих подій історії нашого народу. З тих подій найсумніші та найбільш болючі ті нещасні обставини, які розбивали нарід на частини, що між собою завзято боролися, ставляючи в боротьбі брата проти брата. Від міжусобиць у княжих родах аж до теперішнього розбиття на партії і розділу між різними державами, уся наша історія назначена тим сумним знаком браку єдності. Як уже в родині Великого Володимира перше покоління

оплакувало боротьби братів проти братів, так чи не кожне покоління боліло над внутрішніми боротьбами. Боже Провидіння поставило нас поміж Сходом і Заходом, що і в великій частині причинилося до тієї домашньої незгоди, що як чорна нитка тягнеться зі століття в століття. Можна б цю обставину оплакувати кровавими сльозами, якщо б у світлі християнської віри хрест і терпіння не були ознакою і завдатком Божої благодати. Спадщина св. Володимира назначена була від самого початку тяжким, великим хрестом — хрестом браку згоди й єдності. Той брак єдності сам собою спричиняв уже великі терпіння, які в кожному поколінні спливали передовсім на бідних людей. Той брак єдності може був також причиною, що вороги, які оточували наш нарід, не знаходили в ньому такої відпорної сили, що робить народи могутніми й великими державами. Тому мали вони й спромогу завдати нашому народові люті удари, які довели нас до стану розбиття, упадку й пониження, в якому наш нарід тепер знайшовся. Та якщо над тією руїною, що від століть триває, сяє знак хреста, то та недуга не на смерть, але на те, щоб явилася Божя слава в ній або через неї. Тому мимо жалючого положення, в якому наш нарід знаходиться, розбитий і розсіяний по всіх сторонах світа, запрошуючи його сьогодні до торжественного обходження 950-літнього Ювілею хрещення наших предків за св. Володимира, — робимо це не в сумній безнадійності на завтрашню днину, а навпаки у сильному переконанні, що наш нарід може власне через ті обставини, у яких його Боже Провидіння поставило, може, і певно, відповість Божому покликанию в історії людства.

До вдячності за минуле, до покірнього признавання себе до тяжких гріхів, помилок та блудів нашого народу в історії треба нам долучити взнеслу, сильну надію, що Бог, у якого руках життя і розвій народів, дасть і нашому народові достаточний розвій усіх своїх, Богом даних, сил та достаточну єдність і силу, що з єдності виходить, щоб не тільки тішитися моральним і матеріальним добробутом, етичною силою та культурним розвитком у християнській вірі, але й сповнити серед народів світа християнське завдання, яке Боже Провидіння у християнській вірі йому вказує.

Ми, всі Єпископи Галицької Церковної Провінції, запрошуємо передовсім Преосвящених Єпископів нашого обряду й наш нарід Закарпатської Русі, Югославії, Сполучених Держав Північної Америки й Канади, Румунії й Бразилії, щоб з нами злучилися, якщо на те дозволяють обставини, в обходженні цього празника.

Разом усі запрошуємо весь наш нарід, передовсім вірних на-

ших Епархій, а відтак і розпорошених по цілому майже світі емігрантів. Лучімся в цьому році в ювілейних торжествах та обходах там, де вони тільки можуть відбуватися, а в тих торжествах уникаймо всього того, що ділить і розєднює, а шукаймо всюди того, що лучить і єднає. Даймо нашому Батькові у вірі, Великому Рівноапостольському Князеві св. Володимирові, ту потіху, щоб бачив свій нарід переслідуваний і терплячий, а сильний бодай тою силою, що її дає моральна й духовна єдність. Нехай будуть вони одним бодай у тих ювілейних обходах і в торжественному споминанні тієї великої події нашої історії, що й сама була стягом єдності і народові давала напрям єдності.

Діло св. Володимира й історія того діла впродовж близько десятих століть ще не достаточо перестудіовані в самій науці історії. Тому й на першому місці звертаємося до всіх наших істориків з закликом і запрошенням піддати якнайвсестороннішим історичним дослідям не тільки початок християнства за часів св. Володимира, але й історію нашої Церкви від того часу аж до наших. До того самого запрошуємо й нашу студіюючу богословську і світську молодь. Нехай невинно працюють над розясненням багатьох, досі ще невияснених, питань нашої історії. А в історичних студіях усі шукаймо передовсім історичної правди та оминаймо по змозі духа партійної боротьби, що й при наукових студіях шукає противника понизити або побороти.

А що наше положення між Сходом і Заходом уже в минулих століттях змушувало наш нарід неначе в собі самім перетравлювати, переживати й переборювати всі точки церковного загальносвітового розєднання і зєдинення Церков, нехай наша праця в тому напрямку йде до помирєння й примирєння поміж нами самими, щоб тим способом довести до замирєння й примирєння розділені Церкви. А до того помирєння може найуспішнішою дорогою є дорога історичних дослідів, що веде до вислідження цілої правди.

Крім учених істориків прийдеться нам історію нашої Церкви, історію св. Зєдинєння від початку аж до наших часів, так всесторонньо представляти для наших вірних, щоб вони цілком свідомо здавали собі справу з того, що св. Зєдинєння нам принесло. Наше завдання буде наш нарід довести до такої релігійної свідомости, щоб кожний умів здавати справу, як каже св. Петро (І Пет. 3, 15), з нашої віри і з кожної правди, яка входить у визнання нашої віри.

Нашим незєдинним братам виявляймо передовсім любов. Воно є тією силою, що єднає, тією дорогою, що веде до єдності, до

єдності церковної, суспільної і єдності народної і до єдності християнської, яка була метою життя Христа, Його св. науки та Його страждань на хресті. Уникаймо всього того, що могло б наших незєдинених братів зразити або відіпхнути, уникаймо й кожного поступування, що могло б побільшувати все те, що нас розєднює.

Отців місіонарів, проповідників, провідників духовних вправ і отців катихитів не менше від всіх отців душпастирів: парохів, завідателів і сотрудників гаряче взиваємо, щоб їхня праця у цьому році була звернена до того, щоб утвердити наших вірних у вірі й скріпити в них християнське почування любови ближніх. Та любов, хоч з приказу Христа і з природи діла відкуплення мусить обнимати всіх людей цілого світа, повинна бути теж з природи теплішою, щирішою, глибшою для наших братів по крові, себто для нашого народу. Більше цього року, ніж досі, мусимо нашому народові пригадувати, скільки наші брати мусять терпіти в Радянській Україні від комунізму й безбожництва. Коли не можемо нічим допомогти їм, то стараймося бодай нашими молитвами і жертвами випрошувати для них витривання в ласці Божій серед терпінь та увільнення від тих терпінь, що часом переходять усяку міру.

Обнимаючи широким серцем і широкою любовю Батьківщини всіх тих, що над Дніпром терплять, Ми далекі від того, щоб забувати на ті страждання й на ті небезпеки, що спадають з тої самої причини: комунізму й безбожництва на інші народи й на усі народи світа.

Так в історичних студіях, як і в практичному душпастирстві витягнім із забуття ясні й світлі постаті наших Архієреїв: такого Митрополита Ісидора, св. Йосафата, Митрополита Йосифа Рутського та тих багатьох мучеників, що за віру життя своє віддали на Білій Русі, Поліссі, Підляшші й Холмщині.

За Божою благодаттю та за молитвами всіх нас священиків й усіх Вас, Дорогі Брати й Сестри, 950-літній Ювілей принесе без сумніву великий хосен так цілій нашій Церкві, як і поодиноким парохіям та поодиноким душам і відповідь потребі скріплення засад віри й життя з віри нашого народу на всіх ділянках його культурного розвою. А в тому успіху нехай нам Бог дасть передовсім усе те, що наближає нас до єдності, себто до єдності духа, до єдності мира, до єдності любови, до тієї єдності, що її усі, хоча б і до різних віроісповідань та до різних Церков належали, мусять передовсім уважати за найбільше добро християнської віри, спадщини св. Володимира. Щоб дійсно так сталося, щоб Юві-

лей був справді торжеством радості й торжеством любови, випрошуємо у Всевишнього Дателя всіх дібр якнайбільшого благословення на Вас усіх.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога і Отця і причастя Святого Духа хай буде з усіми Вами. Амінь

Дано в день Св. Верховних Апостолів Петра і Павла року Божого тисяча девятьсот тридцять восьмого.

† *АНДРЕЙ, Митрополит*

† *ГРИГОРІЙ, Епископ Станиславівський*

† *ЙОСАФАТ, Епископ Перемиський*

† *НИКИТА, Епископ Патарський*

† *ГРИГОРІЙ, Епископ Данійський, Пом. Перем.*

† *ЙОАН, Епископ Кадоенський, Пом. Львівський*

† *ЙОАН, Епископ Ададейський, Пом. Станисл.*

Ч. 5638/РЕ.

Лісовий Фонд гр.-кат. Львівської Архієпархії.

Отсим канонічно еригуємо Інститут „Лісовий Фонд Греко-Католицької Львівської Архієпархії“ та надаємо йому такий

СТАТУТ

§ 1. Осідком Інституту є місто Львів, а круг його ділання обіймає львівську гр.-кат. Архієпархію.

§ 2. Інститут має повну правну особовість згідно з постановами канонічного права й може зятати у власному імені зобов'язання, набувати права, набувати движимості й нерухомості для себе і т. п.

§ 3. Завдання Інституту: дбати про збереження лісів та про піднесення господарки ерекціональних лісів львівської гр.-катол. Архієпархії через:

а) догляд, ведення безпосередньої управи, уділювання порад, перевірку господарки й стану лісів та тим подібні чинності щодо нагляду і господарки ерекціональних лісів;

б) закладання лісових культур, ведення наукових дослідів, фаховий вишкіл технічного й адміністративного персоналу для кращої й хосеннішої господарки ерекціональними лісами й садами та спеціальними культурами;

в) ведення власної вірцевої лісової господарки у власних лісах Інституту для сповнення повищих завдань;

г) ведення евіденції ерекціонального майна і границь.

§ 4. Управа Інституту. Інститутом управляє „Рада Лісового Інституту“ зложена з трьох осіб, іменованих Митрополитом на три роки. Якщо Митрополит не іменує членів Ради Інституту, тоді Інститутом управляє Архієпархіальна Маєткова Рада.

Раді Лісового Інституту згл. АЕРаді, як управляючій Інститутом, уділяє Ординаріят окремі доручення й повновласті до ведення чи нагляду над господаркою ерекціональних лісів Архієпархії.

Управляюча Інститутом Рада заключає зі службовиками службові договори і контролює їх через свого делегата.

§ 5. Фонди й майно Інституту складаються з:

а) доходів з власного майна Інституту,

б) оплат підприємств Інституту,

в) оплат і чинитьб ерекц. лісів Архієпархії,

г) субвенцій з церковних і публичних фондів,

г) дарів і записів.

§ 6. Призначення доходів Інституту. Весь частий дохід Інституту буде в цілості зужитий на допомоги для зубожілих або немічних священників львівської гр.-кат. Архієпархії. Такі допомоги Рада Лісового Інституту признаватиме кожного року по замкненні рахунків Інституту і їхньому затвердженні Ординарієм.

Від Митрополичого Ординаріату.

У Львові, дня 15 травня 1938.

† *АНДРЕЙ, Митрополит*

Ч. 54/Орд.

Розпорядок Митрополичого Ординаріату про писання прізвищ в урядових метриках і актах.

Маючи згідно з приписами Кодексу Кан. Права (кан. 470 і 1103) право й обов'язок приписувати спосіб, як мають бути ведені метрикальні книги, заряджую таке:

1) При вписах до метрикальних книг належить вписувати імена і прізвища так, як самі сторони подають і вимовляють. Якщо метрикальні книги ведені в латинській мові, належить імена й прізвища переписувати (транскрибувати) на латинський правопис згідно з приписами подаваними в шкільних українських граматиках, коли сторона імя й прізвище подає у звуку української мови, а згідно з приписами подаваними в польській шкільній граматичі, коли сторона своє імя й прізвище вимовляє польською вимовою.

2) Якщо подаване стороною прізвище не відповідає тому спосові, в якому воно записане в давніх метрикальних книгах, нале-

жити на те звернути увагу сторін (пояснюючи, що мають обов'язок вимагати поправки хибно записаного прізвища) та на еventуальні шкідливі наслідки запису прізвища інакше, ніж воно згідно з давніми метрикальними записами мало б звучати. Якщо сторона обстає при вимові, в якій подає своє прізвище до метрикального впису, тоді обов'язана рівночасно зажадати поправки хибно записаного прізвища в давніх метриках. Таке жадання вона має предложити Парохіяльному Урядові усно при двох свідках. Зізнання свідків щодо способу, як прізвище докладно люди вимовляють тепер і давно і як сторона сама себе називає, а також жадання сторони, парох запише до протоу. Священик випитає свідків про те, що знають про прізвище сторони, про вимову прізвища батька й про їхню гадку, щодо давнього впису, про який сторона твердить, що є помилкою. Протокол підпишуть сторона й свідки повним іменем і прізвищем, додаючи до підпису відтиск вказуючого пальця правої руки. Та обставина важна у випадку, коли б мала бути друга людина, що носила б те саме ім'я і прізвище. Якщо сторона або свідки не вміють писати, зроблять власноручно знак хреста і відтиск пальця правої руки, а хтось письмений або сам парох підпише їхнє ім'я й прізвище. Той прокол заховає парох у парохіяльному архіві в окремій теці всіх подібних протоколів, а в метрикальних книгах допише при помилково записанім імені і прізвищу правильно переписане і відкличеться до числа відповідного протоколу.

3) Відпис метрики з метрикальних книг мусить бути до найменшої букви згідний з оригінальним вписом метрик. Незбереження цього припису, себто зроблення відпису, змінюючи щонебудь у транскрипції прізвища, було б каригідним фалшуванням документу. Якщо в метрикальній книзі є прізвище первісно помилково записане, а потім поправлене, належить і первісний запис і поправку переписати у відписі, додаючи перед правильно переписаним прізвищем слово „recte“.

4) Парохів або завідателів, що веде метрики, не вільно в метрикальних книгах робити ніяких інших поправок або додатків, хіба на письмений поручення Ординаріату. Якщо Вовідство чи Староство такого впису вимагає, належить справу відіслати до Ординаріату і ждати на його рішення.

5) Тому, що репрезентує Парохіяльний Уряд, не вільно метрикальних книг нікому видавати й нікому показувати і тільки один прокуратор має право вглядати в метрики або брати за розпискою якусь метрикальну книгу до перегляду. Коли хтось, що не предкладає письма прокуратора і не готов зложити розписки прокуратора на забрання книжки, вимагає видачі метрикальної книги, ре-

презентант Парохіяльного Уряду не має права видати метрики і може тільки уступити силі. Очевидно, силі не може ставити фізичного опору.

6) Якщо приходить імена й прізвища записувати в інших урядових документах, чи вони є писані в українській мові, яка є урядовою мовою наших всіх церковних Урядів, чи в якій іншій, — на жадання і з огляду на потребу сторін, — слід триматися тих самих приписів щодо транскрипції імен і прізвищ сторін.

7) Всі метрики мусять бути пагіновані Деканальним Урядом, сторони повинні бути перечислені, картки перешиті й заосмотрені деканальною печаткою так, щоб не можна було ані одної картки виняти ані картки додати.

Від Митрополичого Ординаріату.

У Львові, дня 17 липня 1938.

† АНДРЕЙ,
Митрополит

Ч. 7265/РЕ.

Парцеляція ерекціональних ґрунтів.

(Розпорядження в справі викінчення II)

Митрополичий Ординаріат пригадує ще раз свої попередні розпорядки в справі викінчення згл. упорядкування парцеляційних справ (АЕВ 1937, ч. IX, ст. 140; ч. X, ст. 149 та АЕВ 1938, ч. II—III, ст. 45).

Всім Парохіяльним Урядам, котрим не потверджено досі заплати цілої ціни купна і не затверджено контрактів купна-продажі, доручається:

1. Виконати попередні розпорядки згл. видані їм Епархіяльною Радою індивідуальні доручення до кінця вересня 1938.

2. Перевірити, чи довжники вплатили Митрополичому Ординаріатові належні рати або відсотки (на основі угоди, вирішення [оречення] Розвмного Уряду або мораторійного закону) від своїх довгів, платні все 1.X і 1.IV кожного року. Ще раз пригадується, що довжники, які покликаються на мораторійний закон, обов'язані згідно з тим законом платити весь час відсотки.

3. Зложити звіт щодо заходів проти довжників, які занедбали платності і проти котрих уже попередньо доручено виступити зі судовими позовами.

4. Використати час зборів і старатися зліквідувати довги через готівкову заплату довжниками.

ОО. Душпастирі, що, не зважаючи на видані в цій справі зарядження й пригадки Епархіальної Ради, не докладають належних старань для зліквідування згл. упорядкування цих справ, будуть притягнені до дисциплінарної відповідальности.

Від Митрополичого Ординаріату

У Львові, дня 23 червня 1938.

† *АНДРЕЙ, Митрополит*

Ч. 48/Орд.

Захоронки й дитячі садки.

Звичайно так буває, що нові часи несуть зі собою нові потреби й вимоги, на які мусимо в особливий спосіб звернути увагу. Одною з таких дуже важних справ з ділянки виховання молодого покоління є опіка над дітьми в дошкільному віці, себто від 2—7 року життя.

Тій справі присвячують тепер усі культурні народи особливо дбайливу увагу, бо знають добре, що від першого зерна, засіяного в невинному серці дитини, буде залежати дуже часто не тільки вартість тієї одиниці, але може навіть ціла її дочасна й вічна доля.

Цю важну ділянку виховання малої дитини сповняють крім родичів також а) дитячі садки, б) захоронки.

Тому то Митрополичий Ординаріат поручає гаряче Духовенству:

1) Організувати при кожній церкві на час літніх місяців т. зв. дитячі садки.

Майже з правила так діється, що мати, зайнята працею поза домом, лишає малі діти в дошкільному віці (2—7 літ) у хаті без усякої опіки, просто на вулиці, а це не тільки спричинює часто по громадах великі нещастя, але й дуже шкідливо впливає на виховання дітей. Такому злу запобігають саме дитячі садки, де малі діти, згуртовані через літо під умілим проводом фахових учительок, не тільки забезпечені перед злими впливами, але також дістають таку науку, якої рідна мати при найкращій волі не може їм дати.

2) Друга конечна в кожній громаді інституція це захоронка (або дошкільня), до якої ходять діти в дошкільному віці впродовж цілого шкільного року, з виїмком вакаційних місяців. Тут вони новими навчальними методами, при допомозі гор і забав, учаться основних відомостей і розвиваються умово, завдяки чому стають пізніше добрим матеріалом до шкільної науки.

Та нехай нікому не здається, що ведення дитячих садків чи захоронок це легка річ, навпаки — це праця дуже трудна, куди

тяжча від праці в школі, бо до неї треба мати багато даних і треба її спеціально вчитись. Такою одинокою у нас школою, що виховує кваліфікованих учительок до ведення захоронок і дитячих садків, була досіль Захоронкарська Семинарія при монастирі СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95), яка від вересня 1938 р., згідно з обов'язуючими державними приписами, буде перемінена на чотиролітню школу під назвою: Семинарія для виховниць дошкіль.

Ця школа має права державних шкіл, дипломи учительок цієї школи признає уряд і вони дають право такій матуристці вести фахово такі інституції, як захоронка й дитячий садок.

Згадані дві інституції — захоронка й дитячий садок — мусять від тепер стати одною з дуже важних ділянок душпастирської дбайливості кожного священика, треба окружити їх щирою й сердечною опікою, бо вони будуть основою до дальшого виховання молодого покоління на свідомих громадян, привязаних до своєї Церкви й народности. У низці проповідей слід пояснити парохіянам вагу тієї справи та що на таку ціль, де йде про душу дитини, не вільно жалувати ні труду ні видатків. Доки нема в громаді окремого будинку й городу для ведення цих інституцій, треба старатись, щоб садок був ведений коло церкви або в городі якого господаря, а захоронка в будинку читальні, або Народного Дому, або кооперативи.

Щоб ця важна справа мала бажаний успіх і розвивалася без труднощів і перешкод, зарядать ОО. Душпастирі в своїх церквах окремі молитви в тому наміренні, напр. до спільно відчитуваних молитов по Сл. Божій і Вечірні додати ще: 1 Отче наш і Богородице Діво за щасливий розвиток захоронки й садка.

Вкінці звертаємо увагу Духовенству, що такі дитячі садки й захоронки є церковними інституціями. Отже про отворення одної чи то другої слід повідомити урядово повітове Староство, що „Парохіяльний Уряд на основі приписів кан. 1489—1493 Код. кан. права і арт. XVI Конкордату буде вести, почавши від дня....., дитячий садок (згл. захоронку) в такому то городі (будинку) під проводом кваліфік. учит. Н. Н., як церковну інституцію“.

Таку церковну інституцію можуть контролювати державні влади тільки в порозумінні з Митрополичим Ординаріатом і при участі нашого відпоручника. Митрополичий Ординаріат надіється, що наше Духовенство розуміє й належно оцінює вагу дошкільного виховання дітей, тому виконає і під цим оглядом як слід свій душпастирський обов'язок (15. VI. 1938).

Ч. 7953/К.

Парохіяльні архіви.

I. Пригадується Всеч. Духовенству великий і важний обов'язок старанного переховування давних актів і парохіяльних документів у відповідних до того призначених огнетривалих шафах чи скринях, щоб забезпечити всяке можливе їхнє знищення або ушкодження, та консервації парохіяльного архіву в усьому згідно з виразними постановами церковн. права й розпорядками Митрополичого Ординаріату.

II. Згідно з постановою 383 канону церковного права вживається Всеч. оо. парохів і завідателів парохій, щоб до дня 1 листопада 1938 р. виготовили й переслали до Митрополичої Консисторії відпис каталогу всіх давних актів і документів, що знаходяться в там. парохіяльному архіві, заподавши при тому короткий зміст і стан, в якому знаходяться поодинокі документи.

Де ще такого каталогу (інвентаря, спису) досі не було б, слід його негайно скласти в двох примірниках і один із них затримати в парохіяльному архіві, а другий переслати до Митрополичої Консисторії. До давних документів слід зачислити теж і старі метрики від року, від котрого парохія їх посідає, інші ж акти реєструвати до 10-ох останніх літ.

III. Митрополичий Ординаріат отвирає при архієпархіальному Архіві депозит для парохій, які схотять для безпеки чи вигоди зложити в ньому свої давні метрики, акти чи документи, а також старинні церковні книги (багато їх нищать миші по стрихах).

IV. Поручається теж дуже Всеч. Духовенству дбайливе ведення парохіяльної хроніки і прохається збирати, де тільки можна, весь матеріал, у книжках чи документах, що міг би послужити чи то до написання історії даної парохії чи то до висвітлення душпастирської й суспільної праці нашого Духовенства (11. VII. 1938).

Ч. 6060/Дя.

Поле відступлене дякам.

Щоб перевести коректуру платень (не вчислюючи поля, якого не уживають) душпастирів, що фактично віддали в уживання певну кількість поля дякам (АЕВ. 1938, ч. II—III, ст. 46, т. 9) Деканальні Уряди пропонують виказ з цілого деканату поля відступленого фактично до вжитку дяків, із зазначенням парцель, їхнього простору і часу, в яким те відступлення наступило (4. VI. 1938).

Ч. 5008/Дя.

Автентичність підписів на свідоцтвах для дяківських кандидатів.

Митрополича Консисторія вияснює, що підписи дяків, які виставляють свідоцтва дяківським кандидатам, мусять бути легалізовані Парохіяльним Урядом місцевости осідку дяка. Свідоцтво без такої легалізації не може мати характеру залучника, вимаганого § 12 г) дяківської прагматики (4. V. 1938).

Ч. 7772/М.

Скоре полагоджування метрикальних справ.

Дійшло до відома Митрополичого Ординаріату, що багато Парохіяльних Урядів не почувається до обов'язку відповісти сторонам у дуже важних і спішних метрикальних справах (де йде навіть про утрату посади), хоч дістали навіть поштовий значок чи картку на відповідь. Таке поступування кидає тінь на священників і тому на майбутнє Ординаріат притягатиме недбалих до відповідальности (5. VII. 1938).

Ч. 1730/К.

Добра Преса.

Митрополичий Ординаріат пригадує, що розпорядження Ч. 14736/АВ в справі „Доброї Преси“ (АЕВ 1932, ч. I, ст. 6—8) об'язує на все, а не тільки на 1932 рік і тому вживає ОО. Деканів, щоб контролювали совісне виконання того розпорядження. При цій нагоді звертається увагу на такі розпорядження й комунікати в справі „Доброї Преси“, поміщені в Архієпархіяльних Відомостях: 1927, ч. III, ст. 2-8, ч. 102/Орд.; 1931, ч. IV, ст. 12—14, ч. 14268/58; 1932, ч. VI, ст. 17—18; 1932, ч. X, ст. 39—42 і додаток „Проповідь за добру й злу пресу“; 1936, ч. V, ст. 60—61.

ОГОЛОШЕННЯ, ВІДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ

Ч. 40/Орд.

КОМУНІКАТ Ч. 2.

ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ „СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ“
з нагоди 950-ліття Хрещення Руси-України.

ОЦІМ ПРОГОЛОШУЄ, ЩО ЮВІЛЕЙНИЙ РІК З НАГОДИ 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ ТРИВАТИМЕ НА ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ВІД ДНЯ 14. СЕРПНЯ 1938 РОКУ, ЯК РІЧНИЦІ ХРЕЩЕННЯ, ДО ДНЯ 14. СЕРПНЯ 1939.

В справі відсвяткування цього Ювілею на місцях видаємо за аprobanteю і з поручення **ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО ГРЕКО-КАТОЛ. ЕПІСКОПАТУ** покищо ось які інструкції:

1) Найпізніше до дня 1. липня 1938 **ОО. Парохи** створять у всіх місцевостях Галицької Церковної Провінції, по змозі при участі місцевих установ, **МІСЦЕВІ ДІЛОВІ КОМІТЕТИ „СВЯТА ХРИСТІАНСЬКОЇ УКРАЇНИ“**. Такі місцеві Комітети, під головуством **ОО. Парохів**, складатимуться, крім голови, з чотирьох членів, а саме: заступника голови, секретаря, організаційно-імпрезового і фінансового референта.

Подрібні інструкції для діяльності цих Комітетів і поодиноких референтів подамо своєчасно в окремому бюлетені Ділового Комітету **С. Х. У.**

2) Відкриття Ювілейного Року допередить відповідне відсвяткування днів св. Ольги і св. Володимира, а саме:

а) В день св. Ольги, в неділю 24. липня 1938, у всіх місцевостях Галицької Церковної Провінції під час Служби Божої будуть виголошені відповідні підготовчі проповіді, а від год. 12 до 12:15 дзвонитимуть дзвони у всіх церквах.

б) В день св. Володимира, в четвер 28. липня 1938, від год. 12 до 12:15 дзвонитимуть усі дзвони у всіх церквах, а вечором всюди відправиться відповідний молебен з проповіддю.

3) В день відкриття Ювілейного Року, в неділю 14. серпня 1938, по всіх парохіях Галицької Церковної Провінції відправиться торжественні Служби Божі так, щоб о год. 12-тій почалося ювілейне Водосвяття з проповіддю. В навечеря, себто дня 13. серпня 1938, від год. 12 до 12:30 дзвонитимуть усі дзвони в усіх церквах.

4) В часі від 14. серпня 1938 до 27. вересня 1938 (Воздвиження Чесного Хреста) по всіх церквах Галицької Церковної Провінції будуть виголошені по три ювілейні проповіді на приписані теми.

Комітет **С. Х. У.** радить виголосити ці три проповіді по змозі в днях 25, 26 і 27. вересня 1938. Всі проповіді на дні 24/7., 28/7., 14/8., і 14/8—27/9. вийдуть окремою книжечкою. Подрібні приписи для **ОО. Парохів** про ювілейний молебен, водосвяття, посвячення хреста і інші обряди будуть подані своєчасно в окремому бюлетені Ділового Комітету **С. Х. У.**

5) На Воздвиження Чесного Хреста, в дні 27. вересня 1938, біля всіх парохіяльних церков Галицької Церковної Провінції будуть посвячені вкопані ювілейні хрести і будуть виголошені відповідні проповіді. В прилучених хрест можна вкопати в чергову неділю, 2. жовтня 1935.

Подрібні приписи про розміри й форму ювілейних христів та про написи на них будуть оголошені своєчасно в окремому бюлетені Ділового Комітету „С.Х.У.“.

6) Впродовж цілого Ювілейного Року (14. VIII. 1938. — 14. VIII. 1939) відбудуться в усіх парохіях Галицької Церковної Про-

вінції місії або реколекції з наміренням поширення Христової Правди по всій Україні. Під час місій чи реколекцій, які всюди будуть закінчені масовою Сповідю і св. Причастям та Благодарственным пісню, щодня відправлятиметься ювілейний молебен.

7) Впродовж цілого Ювілейного Року (14. VIII. 1938 — 14. VIII. 1939) відбудуться в усіх місцевостях Галицької Церковної Провінції ювілейні концерти, академії або святочні сходи з відповідною програмою.

Подрібні програми й матеріали до таких імпрез будуть своєчасно подані в окремому підручнику, що його видасть Діловий Комітет **С. Х. У.**

8) Діловий Комітет **С. Х. У.** підготовляє здвигнення цілокраєвого тривалого пам'ятника Ювілейного Року. Крім того в кожній місцевості Галицької Церковної Провінції Місцевий Комітет проголосить якесь актуальне завдання церковно-релігійного характеру, що його започаткується і по змозі виконається в Ювілейному Році. Може це бути напр. будова церкви, розмалювання церкви, поставлення іконостасу, справлення ювілейного дзвона, збудування захоронки, християнського дому і т. п. — відповідно до місцевих потреб і умовин.

Оці інструкції подаємо до загального відома і звиваємо всіх, кому дорога релігійно-національна справа, щоб негайно бралися під проводом місцевих **ОО. Парохів**, до підготовки й реалізування намісних точок.

* * *

Діловий Комітет „Свята Християнської України“ розіслав на руки Всеч. Отців ювілейні видання до поширення. Поручається Всеч. Дуковенству широко зайнятися підготовою ювілейного свята на місцях згідно з поданою програмою та з цієї нагоди заохотити вірних до активної участі в ювілейних торжествах. Всеч. Дуковенство буде помічне Діловому Комітетові „С. Х. У.“ в поширюванні ювілейних видань. Досі появилися й вислано такі ювілейні видання:

1. Світло з неба в Україні — найкраща й найбагатша змістом книжечка про славу подію хрещення Руси-України. Колірова вінієта, 64 стор. друку, багато ілюстрацій, ціна 50 сот. У великі всенародні роковини вона повинна знаходитись у кожній українській хаті.
2. З нами Бог — матеріали до улаштування ювілейних академій у 950-ліття хрещення Руси-України. 72 стор. друку, ціна 1 зол.
3. Цим знаком переможеш — ювілейні проповіді на торжества зв'язані з 950-літтям хрещення Руси-України. 72 стор. ціна 1'20 зол.
4. Б. Кудрик: Блажен муж, мотет, слова Т. Шевченка; Прищелесті стягів, слова Уляни Кравченко, — ноти на мішані хори, ціна 2 зол.
5. Ювілейний пропагандивний афіш — ціна 10 сот.

6. Нова радість — ювілейний молебен на 950-ліття хрещення України, ціна 10 сот. Образи хрещення, медалики, відзнаки, наліпки і т. п. появляться в найближчих днях. Замовляти: Діловий Комітет „С. У. Х.“, Львів, вул. Новий Світ 22. Гроші за видання слати чеками ПКО 504.314 — Каса Української Католицької Молоді, Львів, Шептицьких 14, яка займається виданнями й фінансовими справами Ділового Комітету.

У Львові, дня 11. червня 1938.

За Діловий Комітет „Свята Християнської України“

о. Юліян Дзерович
урядуючий заст. голови

Роман Данилевич
секретар.

Ч. 4394/К.

Місце для 2-х священників у шпиталі.

Митрополичий Ординаріят подає до відома, що в Українським Шпиталі при вул. Петра Скарги у Львові є два місця для хворих священників Архієпархії, які не були б у стані оплатити коштів лікування. На випадок важкої недуги, що вимагала б шпитального лікування, може хворий священник або член родини бути прийнятий на таке місце. Прохання з лікарським свідоцтвом вносити просто до Митрополичого Ординаріату. (18 IV. 1938.)

Ч. 5644/К.

Митрополича Консисторія оголошує такий

Конкурс Т-ва ОО. Катихитів у Львові.

Щоб піднести рівень наших проповідей і катихиз, Товариство ОО. Катихитів у Львові розписує I конкурс на 5 проповідей або 5 катихиз на таких умовах:

1. Проповіді мають бути призначені для молоді чи то вселюдних чи середніх шкіл.
2. Можуть це бути теж конференції для молоді згуртованої в релігійних організаціях (Марійських Дружинах, Орлах і т. п.).
3. Усі 5 проповідей чи то конференцій повинні становити для себе по змозі одну цілість, свого роду цикл.
4. На особливу увагу заслуговують теж проповіді актуальні (напр. з нагоди хрещення України), літургичні, реколекційні і т. п.
5. Катихизи повинні бути виготовлені згідно з вимогами найновішої педагогіки та теж становити про себе одну цілість.

Конкурс кінчиться з днем 30 вересня 1938. Як першу нагороду призначено 25 зл., другу 15 зл. В конкурсі можуть брати участь священники всіх трьох Епархій. Рукописи, писані на одній

сторінці, слати на адресу: О. Др. Володимир Фіголь, Львів, Сикстуська 39 а. Рукописи звертається тільки на виразне бажання за долученням поштовим значком. Виділ Т-ва подбає, щоб надіслані проповіді й катихизи були напечатані.

Львів, дня 8 травня 1938.

За Виділ Т-ва ОО. Катихитів у Львові:

о. Юліян Дзерович
голова.

о. Др. Володимир Фіголь
секретар.

Конкурс на дяківські посади.

Отсим оголошується конкурс на такі дяківські посади:

1. Грималів. Вимаганий кандидат з кваліфікаціями вищого ступня і знанням гри на ніжній гармонії. Дотація — 12 моргів поля й треби. Прохання до кінця вересня 1938 до Парох. Уряду в Грималові зі значком на відповідь.
2. Демня миколаївського деканату. Дотація — треби. Прохання до кінця серпня 1938 до Парох. Уряду в Демні пч Миколаїв н/Дністром.
3. Опоарець тухлянського деканату. Дотація треби й роківщина. Прохання до кінця серпня 1933 до Парох. Уряду в Опірці пч. Лавочне.
4. Попівці-Нем'яч підкамінського деканату. Вимаганий кандидат з кваліфікаціями вищого ступня, нежонатий. Дотація 1 га поля, город, помешкання на 1 рік і платня по умові. Прохання до кінця серпня 1938 до Парох. Уряду в Немячі пч Підкамін'я к/Бродів.
5. Токи новосільського деканату. Вимаганий кандидат з кваліфікаціями вищого ступня. Дотація — 6 моргів поля і треби, хати нема. Прохання до кінця серпня 1938 до Парох. Уряду в Токах пч Скорики.

Зняття парохій із конкурсу.

Знимається з конкурсу парохії:

1. Сіхів стрийського деканату, розписаний осінню 1937 р. (АЕВ 1937, ч. X, ст. 153).
2. Курники янівського деканату, розписані весною ц. р. (АЕВ 1938, ч. II—III, ст. 54).

Обмеження урядування в Консисторії підчас ферій.

Митрополичий Ординаріят повідомляє, що підчас ферій, себто від 1 липня до 31 вересня 1938 буде обмежене полагоджування справ у Митрополичій Консисторії, тому слід звертатися тільки в дуже пильних і безпроблемних справах. Усякі інші справи полагодиться аж по феріях (Ч. 7475/К. з 28. VI. 1938).

Шематизм і звіт похоронного фонду.

З цим числом Архієпархіальних Відомостей розсилається до всіх парохій Архієпархії Шематизм Духовенства на 1938 рік і звіт з діяльності похоронного фонду від 1932 до половини червня 1938 року.

Пошукування метрик.

Поручається Парохіальним Урядам переглянути метрики й ви-
найти: 1) акт уродин Степана Мільського, сина Петра й Анни
*1786—1790, акт уродин його жінки Анни з Танських *1790—
1800, та акт їхнього вінчання приблизно 1820 р. Степан Мільський
був професором у Тернополі й помер там 1852 (23. V. 1938,
Ч. 4727/М).

2) Акт уродин Олексія Сави *1911—1914, якого батьки,
мабуть, виємігрували на заробіток або були вивезені в війні до Ні-
кольсбурга на Моравії й там померли (15. IX. 1937, Ч. 9565/М).

3) Акт уродин Ігнатія Врублевського, сина Григорія
й Анни Москалюк *1805—1810, вінчаного 1833 р. у костелі в Під-
волочиськах.

Відомості чи метрики з покликом на число до Митрополичої
Консисторії. Акти під 1) і 3) трактувати як дуже пильні.

Парохія до заміни.

Парохія Настащин бурштинського деканату до заміни за рів-
норядну парохію або меншу ближче Львова. Зголошення до Парох.
Уряду в Настащині пч Конюшки Рогатинські (Ч. 6827/Л з 17.
VI. 1938).

|||||||

Х Р О Н І К А

Домовим пралатом Його Святости іменований.

о. Др. Петро Вергун, душпастир для українців-католиків
у Німеччині.

Правом уживання колпака й пояса фіол. краски наділені:

1. Бартків Евстахій, парох Романова й бобрецький декан.
2. Левицький Володимир, виск. парох Чорнушович вин. дек.

Радником Митрополичої Консисторії іменований:

Дурбак Савин, виск. катихит у Львові.

Почесними радниками Митропол. Консисторії іменовані:

1. Брилиський Іван, парох Курян бережанського деканату
2. Коверко Максиміліян, парох Бродків щирецького деканату.

Крилошанськими відзнаками наділені:

1. Бабяк Йосиф Др., сотр. у Синевідську Вижнім скіль. дек.
2. Березюк Іван, парох Поляни щирецького деканату
3. Білик Михайло, парох Скоморох Нових галицького деканату
4. Бурак Микола, парох Кального поморянського деканату
5. Гаврилишин Ілля, парох Стрия
6. Глинський Ярослав, парох Новоселець ходорів. деканату
7. Джулинський Павло, парох Мечишева бережанського декан.
8. Задорожний Олександр, парох Озерянки зборівськ. декан.
9. Землинський Микола, пар. Яричева Старого
10. Коваль Володимир, парох Медині войнилівського деканату
11. Комар Степан, парох Милошович щирецького деканату
12. Левицький Роман, парох Братковець стрийського деканату
13. Лошній Андрій, парох Грабковець зборівського деканату
14. Мацелюх Євген, парох Черниховець збаразького деканату
15. Олійник Павло, парох Августівки зборівського деканату
16. Пинкевич Іван, парох Бенковець стрілицького деканату
17. Пришляк Василь, зав. Підгорець олеського деканату
18. Стадник Василь, парох Гологіч підгаєцького деканату
19. Хомяк Яків, парох Облазниці жидачівського деканату
20. Цимбала Іван, парох Колодіївки скалатського деканату

Рукоположення отримали:

1. Базюк Дмитро, неопресвітер 3. IV. 1938.
2. Бачинський Микола Богдан, неопресвітер 10. IV. 1938.
3. Безручка Володимир Маріян, неопресвітер 26. VI. 1938.
4. Болехівський Євген, неопресвітер 10. IV. 1938.
5. Борис Олексій, неопресвітер 3. IV. 1938.
6. Васильків Ярослав, неопресвітер 3. IV. 1938.
7. Волощак Антін, неопресвітер 3. IV. 1938.
8. Гаврилюк Іван, неопресвітер 3. IV. 1938.
9. Дідич Володимир, неопресвітер 12. VI. 1938.
10. Заяць Андрій, неопресвітер 12. VI. 1938.
11. Карпак Іляріон, неопресвітер 3. IV. 1938.
12. Кісь Володимир, неопресвітер 12. VI. 1938.
13. Козяр Микола, неопресвітер 10. IV. 1938.
14. Котик Степан, неопресвітер 10. IV. 1938.
15. Кручок Павло, неопресвітер 10. IV. 1938.
16. Купина Іван, неопресвітер 12. VI. 1938.
17. Кучма Антін, неопресвітер 10. IV. 1938.
18. Левенець Михайло, неопресвітер 12. VI. 1938.
19. Литвин Роман, неопресвітер 10. IV. 1938.

20. Лозинський Богдан, неопресвітер 3. IV.
21. Михаліха Константин, неопресвітер 3. IV. 1938.
22. Павлюк Роман Юрій, неопресвітер 10. IV. 1938.
23. Ратушинський Михайло, неопресвітер 12. VI. 1938.
24. Рицар Ярослав, неопресвітер 3. IV. 1938.
25. Рудик Володимир, неопресвітер 12. VI. 1938.
26. Семотюк Василь, неопресвітер 3. IV. 1938.
27. Телішевський Роман, неопресвітер 12. VI. 1938.
28. Тиктор Григорій, неопресвітер 3. IV. 1938.
29. Толопка Петро, неопресвітер 3. IV. 1938.
30. Фенин Теодор, неопресвітер 10. IV. 1938.
31. Хашевський Андрій, неопресвітер 3. IV. 1938.
32. Чубатий Йосиф Іларіон, неопресвітер 12. VI. 1938.

Прийняті до зв'язи з клиром АЕпархії:

1. Бурчидький Михайло зі Станиславівської Епархії.
2. Ковалюк Данило з Чина Св. Василя Великого.

Перейшли в стан супочинку:

1. Давидяк Володимир, парох Журова бурштинського деканату.
2. Паук Юліан, завідаєць Лещівки перегінського деканату.
3. Стеблецький Володимир, катихит у Городку й Тербовлі.
4. Степаняк Іван, завідаєць Закомаря олеського деканату.

ДУШПАСТИРСЬКІ ПОСАДИ

Канонічну інституцію на парохів отримали:

1. Бабій Володимир, парох Лдзіного рожнітівського деканату, на Пустомити щирецького деканату (Ч. 3640/Л)
2. Кисілевський Ярослав, завідаєць Гниличок новосільського деканату, на Стільсько миколаївського деканату (Ч. 3636/Л)
3. Пелехатий Петро, парох Дмитрович винницького деканату, на Гаї того ж деканату (Ч. 5250/Л)
4. Скульський Йосиф, завідаєць Чижикова винницького деканату, на Чижикив (Ч. 5251/Л)
5. Цюпка Григорій, завідаєць Білявець брідського деканату, на Берлин того ж деканату (Ч. 3857/Л)
6. Шулим Іван, завідаєць Озірної, на Коропець поморянського деканату (Ч. 5948/Л)

Завідальства отримали:

1. Баран Петро, завідаєць Виткова Нового радехівського деканату, в Труханові любінецького деканату (Ч. 2759/Л)
2. Борис Олексій, неопресвітер, у Смержу тухлянського деканату (Ч. 4005/Л)
3. Гургула Анатоль, сотрудник у Томашівцях войнилівського деканату, в Убнях малятинського деканату (Ч. 3888/Л)

4. Кліма Михайло, завідаєць Гановець галицького деканату, в Хашованю тухлянського деканату (Ч. 4136/Л)
5. Котик Степан, неопресвітер, в Краснім грималівського деканату (Ч. 4811/Л)
6. Кулик Дмитро, завідаєць Чижикова винницького деканату, в Підяркові бобрецького деканату (Ч. 3022/Л)
8. Кучма Антін, неопресвітер, у Перевозці войнилівського деканату (Ч. 4299/Л)
8. Левицький Євген, завідаєць Манаєва оліївського деканату, в Журові бурштинського деканату (3621/Л)
9. Литвин Роман, неопресвітер, у Ледівці перегінського деканату (Ч. 4224/Л)
10. Лозинський Богдан, неопресвітер, у Лозині янівського деканату (Ч. 4636/Л)
11. Миронюк Іван, завідаєць Дмитрия щирецького деканату, в Дмитровичах винницького деканату (Ч. 2755/Л)
12. Михаліха Константин, неопресвітер, у Пійлі калуського деканату (Ч. 4004/Л)
13. Нагаєвський Ісидор, завідаєць Берлина брідського деканату, в Білявцях того ж деканату (Ч. 2652/Л)
14. Нарожняк Зиновій, сотрудник у довгій стрийського деканату, в Конюхові того ж деканату (5512/Л)
15. Павлюк Роман Юрій, неопресвітер, у Томашівцях войнилівського деканату (7480/Л)
16. Рицар Ярослав, неопресвітер, у Хильчицях золочівського деканату (Ч. 4005/Л)
17. Семотюк Василь, неопресвітер, у Ставках янівського деканату (Ч. 5337/Л)
18. Слиж Жигмонт, завідаєць Пустомит щирецького деканату, в Отиневичах ходорівського деканату (Ч. 4636/Л)
19. Соколовський Богдан, завідаєць Пійла калуського деканату, в Гошеві болехівського деканату (Ч. 4004/Л)
20. Стрийський МIRON, сотрудник у Кропивнику калуського деканату, в Лдзіні рожнітівського деканату (Ч. 3557/Л)
21. Теліжин Йосиф, завідаєць Суходолу бобрецького деканату, в Путятинцях рогатинського деканату (Ч. 2755/Л)
22. Тиктор Григорій, неопресвітер, у Тучнім перемишлянського деканату (Ч. 3943/Л)
23. Фанга Михайло, завідаєць Коропця поморянського деканату, в Манаєві оліївського деканату (Ч. 3654/Л)
24. Черниш Семен, завідаєць Побука любінецького деканату, в Вересіці янівського деканату (Ч. 3519/Л)
25. Шостак Климентій завідаєць Станиславчика лопатинського деканату, в Виткові Новім радехівського деканату (Ч. 3383/Л)
26. Штурмай Петро, сотрудник у Хмільні лопатинського деканату, в Станиславчику того ж деканату (Ч. 3384/Л)
27. Яцишин Іван, сотрудник у Терпилівці новосільського деканату, в Гниличках того ж деканату (Ч. 1178/Л).

Сотрудниками назначені:

1. Бачинський Микола Богдан, неопресвітер, у Хмільні лопатинського деканату (Ч. 4240/Л)
2. Болехівський Євген, неопресвітер, у Кунашеві галицького деканату (Ч. 4242/Л)
3. Бялецький Роман, сотрудник у Добриводах збараського деканату, в Острівці з осідком у Застіночу теребовельського деканату (Ч. 4349/Л)
4. Васильків Ярослав, неопресвітер, у Добриводах, збараського деканату (Ч. 4349/Л)
5. Волощак Антін, неопресвітер, у Глібовичах Свірських перемишлянського деканату (Ч. 4010/Л)
6. Гаврилюк Іван, неопресвітер, у Славську тухлянського деканату (Ч. 3944/Л)
7. Давидюк Теодор, завідаєтель Стільська миколаївського деканату, в Голині з осідком у Брошнєві калуського дек. (Ч. 3520/Л)
8. Карп'як Іларіон, неопресвітер, у Пониковиці Малій брідського деканату (Ч. 3945/Л)
9. Ковалюк Данило, після прийняття до звязи Духовенства АЕпархії з ЧСВВ, у Сколім (Ч. 3652/Л)
10. Козяр Микола, неопресвітер, у Мартинові Новім бурштинського деканату (Ч. 4297/Л)
11. Кручок Павло, неопресвітер, у Монастирці журавенського деканату (Ч. 4252/Л)
12. Сидорів Йосиф, Др, б. катихит у Теребовлі, в Тухлі тухлянського деканату (Ч. 4138/Л)
13. Стецюк Володимир, Др, після повороту із закордонних студій, у Терпилівці новосільського деканату (Ч. 1178/Л)
14. Толопка Петро, неопресвітер, у Кропивнику калуського деканату (Ч. 4013/Л)
15. Фенін Теодор, неопресвітер, у Ляховичах Зарічних журавенського деканату (Ч. 4241/Л)

Похвальні грамоти отримали:

Венгер Дмитро й Агрипина та Василь і Катерина, пар. Пустомит.
Вітрова Евдокія і Потурай Михайло, пар. Ілова.
Коперсевич Дмитро і Радковська Текля, пар. Клебанівки
Лобай Йосифа, пар. Залозець Старих залоз. дек.
Мартинюк Марія, пар. Остап'я гримал. дек.
Марчук Василь і Катерина, пар. Сваричева.
Мельник Теодор, пар. Підберезець.
Чорняк Марія, ж. Пилипа, пар. Чех олеск. дек.
та такі парохіяни:
Городища Малого озірнянського деканату: Кошулинський Лука,
Мультан Марія, Стефанишин Іван, Сумик Матрона;
Дубовець збараського деканату: Андрушків Яким, Білик Лев

Висоцька Текля, Гусак Ярослава, Зазуля Дмитро, Івахів Кіндрат,
Ковалів Іван, Олексів Антін.

Малехова в Дублянах яричівського деканату: Гамота Анна
й Марія, Гулянська Катерина, Іванишин Катерина, Козак Анна
й Софія, Малина Юлія, Пасірська Йосифа, Рземиковська Юлія,
Тушницька Марія, Олена й Стефанія, Тушницький Юрій, Шпик Йо-
сиф, Катерина, Михайло і Софія.

Підборець яричівського деканату: Брездєнь Петро, Вер Анна,
Дольницький Іван, Кметь Петро, Кузьма Михайло, Палажій Ми-
хайло, Паробчак Іван с. Андрія, Пиріг Олекса й Олена, Шевчик
Марія та Дівоче Братство, Союз Українок і читальня „Просвіти“.
Рісни Руської львівського деканату: Гнида Агафія ж. Миколи,
Зеленюк Михайло, Лозинська Ксеня ж. Михайла;

Рожанки Нижньої тухлянського деканату: Дронишинець Ми-
хайло, Медуняк Яків, Ренякевич Евстахій і Федорів Катерина.

Рокитна в Бірках Домініканських янівського деканату:
Козопас Ева ж. Михайла, Миколин Марія ж. Степана, Співак Со-
фія ж. Івана, Червінська Катерина ж. Івана.

Терпилівки в Климківцях новосільського деканату: Глушич
Іван, Господарська Марія ж. Павла, Гуцайлюк Теодор, Климчук
Катерина, Попів Михайло, Савич Марія в д. по Павлі, Фурик Олекса.

Ясниск у Бірках Янівських янівського деканату: Бурда
Анна ж. Дмитра, Завалій Степан, Кичма Микола й Варвара, Курка
Йосафат с. Матвія, Курка Катерина ж. Михайла, Маєр Ілля, Па-
раняк Катерина ж. Онуфрія, Свищ Дмитро, Фляйшер Анна, Ця-
пала Дамян і Софія, Чапай Параскева ж. Івана.

Звільнені від конкурсних іспитів:

1. Дикий Йосиф, парох Мартинова Нового бурштинського дека-
нату, на 6 літ (Ч. 6361/Л)
2. Ільницький Юстин, парох Семигинова любінецького деканату,
на 3 роки (Ч. 5019/Л)
3. Кіналь Андрій, парох Кадлубиск брідського деканату, на 6
літ (Ч. 4066/Л)
4. Коритко Мирон, парох Холоєва струмило-камінецького дека-
нату, на 6 літ (Ч. 6727/Л)
5. Паламар Степан, парох Куропатник бурштинського деканату,
на 3 роки (Ч. 5293/Л)
6. Панчак Антін, парох Красова ширецького деканату, на 3
роки (Ч. 5257/Л)
7. Прийма Мирон, завідаєтель Левандівки львівського деканату,
на 3 роки (Ч. 4980/Л)
8. Прихідко Василь, парох Оплицька лопатинського деканату,
на 3 роки (Ч. 5539/Л)
9. Пясецький Микола, парох Жукова бережанського деканату,
на 6 літ (Ч. 4410/Л)

10. Сеньківський Дмитро, парох Красноселець збаразького деканату, на 6 літ (Ч. 5531/Л)
 10. Шафранський Омелян, завідатель Вишнівчика унівського деканату, на 3 роки (Ч. 5309/Л).

ПОМЕРЛИ

- ГУРГУЛА Ярослав, довголітній парох Томашевець войнилівського деканату і член посмертного фонду, помер дня 26. червня на 65-му році життя й 40-му священства.
 ДОМБЧЕВСЬКИЙ Кипріян, завідатель Гошева болехівського деканату і член посмертного фонду, помер дня 5 квітня на 58-му році життя й 31-му священства.
 КРВАВИЧ Омелян, парох Отиневич ходорівського деканату і член посмертного фонду, помер дня 8. квітня на 58-му році життя й 32-му священства.
 КУПЧИНСЬКИЙ Іван, парох Ператина радехівського деканату і член посмертного фонду, помер 4. травня на 63-му році життя й 37-му священства.
 ПЕТРУШЕВИЧ Константин, парох Конохова стрийського деканату, помер 27. квітня на 71-му році життя й 43-му священства.

Їхні душі поручається молитвам Духовенства Архієпархії.

ЛЬВІВСЬКІ АРХІЄПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТІ

РІЧНИК LI.

ЛЬВІВ, СЕРПЕНЬ — ВЕРЕСЕНЬ 1938 р.

Ч. VIII—IX.

Осудження теорії расизму.

Митрополичий Ординаріат подає Всеч. Духовенству до відома письмо свщ. Конгрегації Семінарій і Університетів з дня 13.IV. 1938, вислане до всіх ректорів католицьких університетів на світі: Ваша Магніфіценціє!

Минулого року в навечеря свята Різдва Господнього Найвищий наш Пастир і щасливо нами управляючий Папа говорив до всесвітньої Колегії Кардиналів і Пралатів Римської Курії у сумних словах про переслідування, які — як це кожний знає — вдаряють у католицьку Церкву в Німеччині. А вже найбільше і найбоlesніше діткнув серце нашого Св. Отця той факт, що для виправдання себе наводиться при тому безсоромні очорнювання та, поширюючи довкруги дуже погубні погляди, представляється їх як наукові (хоч неслухно вони носять таку назву), щоб викривляти уми та з душ усувати правдиву релігію.

Тому свщ. Конгрегація заохочує Університети й Католицькі Факультети, щоб ужили всяких трудів і зусиль для оборони правди перед поширюваними помилками.

З тією метою мусять професори зачерпнути по змозі оружжя з біології, історії, філософії, апологетики та науки права й моральності, щоб міцно й річево опрокинути такі зовсім фальшиві твердження:

1. Людські раси своєю вродженою і невідмінною природою так далеко різняться між собою, що найнижчу з людських рас ділить більший переділ від вищої раси, ніж різниця з вищим родом звірят.

2. Сила раси й чистість крові мусять бути збережені і плекані в усякий можливий спосіб; усе, що змагає до тієї мети, вже через те одне є єдино добре й дозволене.

3. З крові, в котрій міститься суть раси, випливають усі духові й моральні прикмети людини, як з найсовершенішого джерела.

4. Найголовніша мета виховання це розвивати суть раси і розпалювати душі, щоб горіли любов'ю для власної раси, яка є найвищим добром.

5. Релігія є підпорядкована праву раси й мусить до нього пристосуватися.

6. Перше джерело й найвища міра всього правного ладу це расовий інстинкт.

7. Немає нічого крім одного космоса або одного всесвіта, одного живого буття; всі речі, включно з людиною, це ніщо інше, як тільки різноманітні форми проявлювання себе того живого всесвіта, — явища, які розвиваються впродовж довгих періодів.

8. Людські одиниці існують тільки через державу і для держави; всяке право, яке вони мають, виводиться виключно з факту, що те право дала держава.

Кожний до тих небезпечних теорій може долучити легко інші. Наш Св. Отець, префект свщ. Конгрегації, переконаний, що Ваша Магніфіценція нічого не занедбає, щоб те, що свщ. Конгрегація приписала в цьому листі, було доведене до повного успіху.

*З належною пошаною відданий у Христі
ЕРНЕСТО Кард. РУФФІНІ, Секретар.*

Ч. 6822/с

Таблиці і списи мануальних і фундаційних Служб Божих.

Згідно з рішенням свщ. Конгрегації Собору, оголошеним в АЕВ 1905, ч. I, ст. 1, Митрополичий Ординаріат поручає і заряджує, щоб у всіх парохіях, де є фундаційні Служби, находилася пропам'ятна таблиця фундаційних Служб Божих, уміщена в церкві на видному місці, щоб так пригадувала обов'язок відправляти в означеному речинці Службу Божу згідно з наміренням фундаторів. Також пригадує Митрополичий Ординаріат священникам обов'язок, щоб вели спис мануальних Служб Божих, отриманих і відправлених. ОО. Декани й Завідателі деканатів обов'язані при деканальних візитаціях перевірювати точно й совісно, чи повище зарядження виконано та в звітах подавати, чи є такі таблиці фундаційних Служб Божих, чи є книга, в якій вписується їх відправу, а також чи священники ведуть спис прийнятих і відправлених мануальних Служб Божих (14. VI. 1938).

Ч. 9711/К.

Контроль парохіяльних канцелярій.

Митрополичий Ординаріат поручає ОО. Деканам і Завідателям деканатів перевірювати точно й совісно парохіяльні канцелярії, а саме: протокол дійств, парохіяльний інвентар, (спис) парохіяльну бібліотеку, а передовсім Архієпархіяльні Відомости, давні в оправі, а біжучі в порядку, щоб можна було кожного часу знайти потрібні оголошення. Всякі браки Архієпархіяльних Відомостей Митрополича Консistorія доповнятиме коштом ОО. Деканів і Завідателів деканатів (13. IX. 1938).

Заняття приміщень церковних і культурно-освітніх установ на перехідні квартири для війська.

Митрополича Консistorія подає до відома Всеч. Духовенству вияснення Міністерства Військ. Справ ч. 5368—12/286/W. KW 1 з дня 14. VIII. 1937, дане Команді Корпусної Округи в Гродні,

а оголошене в Урядовому Деннику Мін. Внутр. Справ з 1937 р. (ч. 23, поз. 173): Вияснюю, що арт. 27 закону з дня 15. VII. 1925 про заквартирування війська в мирному часі (Dz. U. № 97, роз. 681) виразно означає в точці е), що тільки церкви, святині й льокалі призначені на постійні дома молитви, а належать до признаних у Державі віроісповідань, вільні від зайняття на перехідне заквартирування війська, отже та заборона не торкається мешкальних і господарських забудовань, які займає духовенство, й ті будинки можуть бути в потребі обернені на перехідне заквартирування війська в межах, передбачених у точці m) арт. 27 вище згаданого закону. В випадку, якби духовенство квестіонувало таку інтерпретацію закону про заквартирування війська в мирний час, прошу звертатись до Воевідських Урядів за властивим залагодженням справи.

Точка і) того ж артикулу передбачує, що приміщення зайняті фаховими, кооперативними й культурно-освітніми товариствами й спілками є вільні від зайняття на перехідні квартири. Отже ця заборона торкається приміщень дійсно і стало зайнятих культурно-освітніми товариствами, а саме бюра й льокалі призначені до тяглої праці в зв'язку з характером інституції. Забавові салі й світлиці, як льокалі для розваги, можуть бути з браку інших приміщень обернені на перехідне заквартирування війська, бо ж нормальна діяльність інституції на тому не потерпить.

Ч. 6664К.

Людяне обходження й охорона звірят.

Буває, що дорослі люди обходяться часом з німою твариною в найвищій мірі нелюдяно й знущаються над нею, не дбають про добре приміщення для неї та за корисну працю тварини для себе (коров, коней) відплачуються їм нераз вирафінованими тортурами. Буває ще частіше, що малі діти без належної опіки, зовсім несвідомо вже від першого дитинства, знущаються над комашнею й пташиною та так розбуджуються й ростуть у них правдиво звірячі інстинкти. Митрополичий Ординаріат взиває Духовенство використовувати всяку нагоду, включно до проповідальниці, для поуки людей, що всяка тварина є ділом рук Творця і тому з нею слід поступати людяно. Зокрема використати всяку нагоду у приставанні з малими дітьми в школі, щоб у них впоювати попри любов ближнього-людини теж і любов до тварини, щоб виховувати дітей на правдивих опікунів і приятелів тварин. Спеціально частіше звертати увагу й пригадувати це там, де душпастирі завважують у цій справі великі й часті неодомагання й надужиття (24. VI. 1938).

Зміни віроісповідань.

В найновішому часі адміністр. влада І інст. у повідомленнях до Парох. Урядів про зміну віроісповідання покликуються не на австр. закон з 25. V. 1868, але на обіжник Міністерства Внутр. Справ з дня 8. II. 1938 ч. АС. 52—5—1. Митрополита Консисторія подає до відома, що згаданий обіжник не приносить нічого нового в цій справі; він тільки вичисляє правні норми на поодиноких територіях давньої державної приналежності, при чому при обговоренні постанов закон для земель, що входили в склад б. Австрії, вживає назви „właściwy urzędnik stanu cywilnego ze względu na miejsce sporządzenia aktu urodzenia“, замість Парохіальний Уряд місця народження змінюючого віроісповідання. Головне в обіжнику це розпорядження для громадських бюр евіденції про ведення статистики таких, що змінюють віроісповідання.

Зміна розпорядження про похорон мерців (про цвинтарі).

Подається до відома Всеч. Духовенства розпорядження Міністра Суспільної Опіки з дня 9. V. 1938 (Dz. U. R. P. 1938, roz. 320):

§ 1. В § 20 розпорядження Міністра Суспільної Опіки з дня 30. XI. 1933 про хоронення мерців і ствердження причини смерті, виданого в порозумінні з Міністром Внутрішніх Справ і Віроісповідань та Просвіти (Dz. U. R. P. з 1934 Nr 13, roz. 103), точка 1) має звучати так:

„1. Віддаль новозакладаного цвинтаря від мешкальних забудовань і криниць, джерел і річок, що служать до черпання води до пиття, повинно бути щонайменше 150 м, а в місцевостях або їхніх частинах, що мають або закладають громадські або інші публичні водотяги, та віддаль може бути зменшена до 50 м.“

Закон з дня 25 березня 1938 р.

про витворювання й торгівлю деволюціоналіями й предметами релігійного культу.

Ст. 1. (1) Витворюванням і торгівлею деволюціоналіями й предметами культу релігій: християнської, Мойсеевої й музулманської можуть займатися фізичні особи виключно тієї релігії, якої дані витвори торкаються, а також правні особи, в яких управа, надзвірна рада та всі інші органи влади виконувані особами даної релігії.

(2) Про причислення до релігії рішає стан, який дається доказати з книг цивільного стану (себто метрикальних).

Ст. 2. Тільки особи даної релігії можуть бути зайняті при витворюванні й торгівлі деволюціоналіями й предметами релігійного культу. Затрунення інших осіб заборонене.

Ст. 3. (1) До деволюціоналій і предметів релігійного культу в розумінні цього закону зараховується витвори й предмети, яких

вживають святині, духовенство й вірні при виконуванні релігійних практик.

(2) Подрібну лісту деволюціоналій і предметів релігійного культу устійнить розпорядження Міністра Торговлі і Промислу в порозумінні з Міністром Віроісповідань і Просвіти.

Ст. 4. Вирібні й заведення продажі деволюціоналій і предметів релігійного культу, які ділають на засадах, що суперечать зі ст. 1 і ст. 2 цього закону, підлягають ліквідації впродовж 2 літ від входу життя цього закону, оскільки не пристосуються до вимог ст. 1 і ст. 2.

Ст. 5. Ті, що ведуть промисл з порушенням приписів отсього закону і приписів, виданих у виконанні цього ж закону, оскільки чин не є загрожений карою в загальних карних законах — підлягають карі арешту до трьох місяців і гривни до 3.000 зл. або одній із цих кар.

Ст. 6. Предмети, що походять із промахів зі ст. 5, підлягають конфіскації.

Ст. 7. До вирішувиння в справах про промахи, означені в отсьому законі, покликані влади загальної адміністрації.

Ст. 8. Виконання отсього закону доручається Міністрові Промислу і Торговлі в порозумінні з зацікавленими міністрами.

9. Цей закон входить у життя з днем оголошення.

„Українське Дошкілля“.

Дослідники психологи стверджують, що дошкільний рік (від 3—7 року) це найважливіша доба людського життя; рука, що запише перші знаки на чистій карті дитячої душі, залишить на ній на все нестертий слід.

Тому треба радити, що ідея дошкільного виховання в релігійно-національному дусі охоплює й у нас чимраз ширші круги громадянства, що повстають зразкові дошкілля, ведені фаховими виховницями, повстають по селах захоронки й сезонні заведення, т. зв. дитячі садки.

Щоб прийти всім інтересованим кругам з допомогою у тій важній виховній праці, приступило заслужене Товариство „Українська Захоронка“ у Львові до видавання, почавши від березня 1938 р., окремого місячника п. з. „Українське Дошкілля“, присвяченого вихованню дітей дошкільного віку.

Перших шість чисел цього журналу представляються дуже корисно, подають багатий і повчальний матеріал, потрібний не тільки для виховниць у заведеннях, але й для родин, що мають дітей. Тому цей місячник повинен знайти обов'язково в захистах, захоронках і читальнях, а також у приватних домах, про що подбають священники-душпастирі. Річна передплата 5 зл. Адреса: Львів, вул. Руська ч. 3.

Сотрудниками назначені:

1. Гураль Михайло, сотрудник у Конюхах поморянського деканату, у Нараєві (Ч. 7173/Л)
2. Дідич Володимир, неопресвитер, у Городку
3. Купина Іван, неопресвитер, у Сороках Львівських ярівського деканату (Ч. 8350/Л)
4. Мацієвич Іван, завідаель Старих Бродів, і Мацієвич Микола, завідаель Гаїв Старобірдських, оба в Конюхові поморянського деканату (Ч. 8743/Л)
5. Ратушинський Михайло, неопресвитер, у Мартинові Новім бурштинського деканату (Ч. 7526/Л)
6. Рудик Володимир, неопресвитер, у Дичкові тернопільського деканату (Ч. 7112/Л)
7. Телішевський Роман, неопресвитер, у Стрілічах Нових стрілицького деканату (Ч. 8601/Л)
8. Чубатий Йосиф, неопресвитер, у Добрянах стрийського деканату (Ч. 7295/Л).

ПОМЕРЛИ

КУПЧИНСЬКИЙ Євген, довголітній парох Сороцька скалатського деканату і член посмертного фонду, помер 28 серпня на 71-му році життя й 48-му священства.

ЧУБАТИЙ Олександр, парох Дитковець бідського деканату і член посмертного фонду, помер 10 вересня на 69-му році життя й 42-му священства.

ЮХНОВИЧ Ігнатій, висл. декан і довголітній парох Тухлі, ювілят і член посмертного фонду, помер 2 серпня на 80-му році життя й 56-му священства.

Їхні душі поручається молитвам Духовенства Архієпархії.

ЛВІВСЬКІ АРХІЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

РІЧНИК LI.

ЛВІВ, ЖОВТЕНЬ 1938 р.

Ч. X.

Ч. 11157/К.

Ювілейні Молебні підчас свята Христа Царя.

Митрополичий Ординаріат заряджує по всіх парохіях Архієпархії відправу в часі сьогорічного свята Христа Царя триденних Ювілейних Молебнів у днях 30 й 31 жовтня та 1 листопада, з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України. Молебні „Нова радість“ та до св. Володимира видав Ювілейний Комітет „Свята Християнської України“ та розіслав уже всім Парохіальним Урядам.

Ч. 10937/К.

Літургії в дні полиелейних Святих.

Митрополичий Ординаріат пригадує і взиває Духовенство цілої Архієпархії, а передовсім Львова й більших міст, придержуватися совісно й точно розпоряджень Львівського Собору 1891 р. в справі відправи Служб Божих у празники полиелейних Святих, а саме: приватні Літургії за усопших заборонені кожного недільного дня, в празники з Всенощним і полиелейних Святих, як також у три дні смерті Ісуса Христа в чорних ризах, навіть якби в згадані дні припала річниця смерті або похорон помершого. Службу за усопших у чорних ризах треба тоді відправити в інший день наперед або в пізніший звичайний.

При цій нагоді взивається усе Духовенство познайомитися з розпорядженнями Льв. Собору, поданих у Додатку до рішень Льв. Пров. Собору 1891 р. тит. VI. гл. I—IV і тит. IV, гл. II—V (11. X. 1938).

Ч. 9934/Л.

Інституції на парохії — устійнення речинця.

Митрополича Консисторія подає Всеч. Духовенству до відома, що канонічні інституції на парохії відбуваються з правила весною кожного року. В осені можуть вони відбуватися тоді, коли Митрополичий Консисторії буде предложена письмenna обопільна умова між будучим парохом і завідаелем даної парохії щодо розподілу pro rata temporis (13. X. 1938).

Парцеляція ерекціональних ґрунтів.

Пригадується комунікат ч. 2058/РЕ з дня 25. II. 1938. (див. АЕВ ч. II—III, ст. 45—46). З огляду на його вагу повторюється його щераз:

В наслідок попередніх розпоряджень Митрополичого Ординаріату (АЕВ 1937 ч. IX, ст. 140 і ч. X, ст. 149) дуже багато Парохіяльних Урядів подбало або про цілковите зліквідування довгів або принайменше про дійсне упорядкування задовження набувців. Все ж таки цілий ряд Парохіяльних Урядів не виконав досі як слід вище згаданих заряджень. Багато Парохіяльних Урядів звертається раз-у-раз за виясненнями, на які попередні комунікати дають ясну відповідь, або надсилає тут такі пропозиції полагоди справи, які загалом не можна брати під увагу. Тому доручується:

1. Парохіяльним Урядам, що ще досі не виконали зарядження Митрополичого Ординаріату з 1 липня 1937 (АЕВ 1937, ч. IX, ст. 140), виконати його до кінця квітня 1938.

2. Всім Парохіяльним Урядам перевірити, чи всі довжники, які, чи то згідно з осудом Роземного Уряду, чи на основі добровільної угоди, мали платити в осені 1937 року якінебудь рати або відсотки, — вже вирівняли ті належності. Довжників, що не заплатили таких уже платних квот, слід упізнати й завітати до заплати протягом 14-ох днів, а коли не заплатять, в імені парохії завітати до Суду.

Про виконання цього зарядження складають звіт Митрополичому Ординаріатові Уряди тільки тих парохій, де довжники не виплатили всіх належностей платних по день 1 березня 1938.

3. Всім Парохіяльним Урядам старатися зліквідувати в цілості довги з парцеляції на основі попередніх заряджень (заплата готівкою цілого капіталу, без відсотків проволочки за весь час), згл., в виїмкових випадках, на умовах, окремо затверджених Митрополичим Ординаріатом.

4. Всім Парохіяльним Урядам передавати згл. пересилати негайно всі заінкасовані квоти до каси Митрополичої Консистоїї, при точному заподаванні усіх тих, що вплачують. Брак такого виказу є часто причиною зайвих підозрін у набувців, що особисто тут перевірюють висоту такого довгу, а Рахунковий Відділ не може, з браку поіменного виказу, узгляднити dokonаних влат.

Канонічні приписи про священничу ношу.

Заходить наглядна конечність звернути увагу Всеч. Духовенства на приписи церковного права про канонічний обов'язок священничої ноші, тому що деякі священники, без дозволу і згоди Ординаріату, із незбагнутої причини — чи то тому, що цураються тієї одежі, чи, може, щоб оминати публичну контролю — одіваються й ходять зовсім по світськи, а тим самим підривають по-вагу до священника в нашому народі.

Обов'язок ношення священничої одежі означений ясно і стисло церковними канонами, так Східньої як і Західньої Католицької Церкви, приписами Львівського Провінц. Собору з 1891 р., вкінці нашим місцевим звичаєм, що його так вірно зберігали цілі генералії священників.

Приписова священнича ноша це довга чорна ряса, так у церкві, як і поза церквою. Крім цього в нас прийнято, що священники вживають т. зв. папістикowego одіння зі стоячим ковніром та приписовим обойчиком і кольораткою. У світському одінні, до того ж без обойчика й кольоратки, священникам не вільно ніде появлятися й публично виступати.

Львівський Провінц. Собор з 1891 р. говорить про це так: „Тому, що з зовнішнього вбрання показується внутрішнє розположення духа, має кожний священник уживати відмінної одежі від тої, якої звичайно вживають селяни, а саме чорної і довгої“ (за Трид. Соб., сес. 14, гл. 6 de Ref. — Додаток до рішень Руск. Пров. Соб. з 1891 р. тит. X про парохів, ст. 246) та „хоч одіж не творить священника, ані святість життя не лежить у зверхньому одінні, то все ж, щоб блиском одежі й пустими приборами не соблазнити очей споглядаючих, для котрих повинні бути прикладом, належить уникати всякого виду й укршення в одінні, котрі заносять пустотою світською“ (за Нік. Соб. II, кан. 16 — там само стор. 431).

Кодекс Кан. Права каже: Can. 136 § 1: Omnes clerici decentem habitum ecclesiasticum, secundum legitimas locorum consuetudines et Ordinarii loci praescripta, deferant... Can. 188, n. 7: Ob tacitam renuntiationem ab ipso iure admissam quaelibet officia vacant ipso facto et sine ulla declaratione, si clericus habitum ecclesiasticum propria auctoritate sine iusta causa deposuerit, nec illum ab Ordinario monitus, intra mensem a monitione recepta resumpserit.

Карні санкції: Can. 2379: Clerici, contra praescriptum can.

136 habitum ecclesiasticum et tonsuram clericalem non gestantes, graviter moneantur, transacto inutiliter mense a monitione, salvo praescripto can. 188 n. 7., ab ordinibus receptis suspendantur, et si ad vitae genus a statu clericali alienum notorie transierint, nec rursus moniti, resipuerint, post tres menses ab hac ultima monitione, deponantur.

Маючи все це на увазі, Митрополичий Ординаріят вживає Всеч. Духовенство до вірного зберігання церковних приписів; забороняє під канонічним послухом священникам ходити публично у світському одінні без дозволу церковної Влади, в противному випадку винних притягне до строгої відповідальності (20. IX. 1938).

Центральний Уряд Католицької Акції.

Св. Отець установив Центральний Уряд Католицької Акції (Officio Centrale per Azione Cattolica) й керму його доручив кард. Йосифові Піццардо.

Завданням Центрального Уряду Католицької Акції є вияснювання й залагоджування різних питань, предкладаних Єпископами різних епархій у зв'язку з діяльністю Католицької Акції. Це тим важніше, що Католицька Акція, яку виразно означається як співпрацю мирян у єрархічному апостольстві Церкви, не може ніколи тратити характеру своєї залежності від Єпископів.

Осідок нового Уряду міститиметься в будинку Римських Конгрегацій. Керму його доручено кардиналові Піццардо, бо ж він від початку є близьким співробітником Папи в діяльності Католицької Акції і знаменито обізнаний з усею дотеперішньою її діяльністю. Ч. 10377/К.

День Ощадности.

Митрополичий Ординаріят поручає Всеч. Духовенству справу ощадности вірних і в цьому році, а саме в неділю 30. жовтня заохотять ОО. Душпастирі в проповіді до ощадности, яка причиноюється до покращання матеріального існування й хоронить дуже часто вірних від гріхів, що доводять не раз до цілковитого упадку одиниць, родин і цілих народів (29. IX. 1938).

Ч. 5437/Б.

Обезпечення церков і парохіяльних будинків від огню.

Митрополича Консисторія подає до відома Всечесному Духовенству виїмки з письма Львівського Вовівдського Інспекторату Загального Заведення Взаїмних Обезпечень (P. Z. U. W.), які на-

світлюють приписи й практики в цій справі та поручає доложити всіх старань, щоб ні церкви ні парохіяльні будинки на випадок пожежі не були наражені на ніякі страти.

„Підписаний Вовівдський Інспекторат З. З. В. О. ствердив у цілій низці випадків, дуже поважні залежності в складах обезпечення від вогню церковних і парохіяльних будинків. Дуже багато Всеч. Отців Парохів і Завідателів парохій вважають за невідповідне займатися цією справою та заявляють, що це належить до церковної конкуренції і парохіяльних комітетів, а знову вони зовсім нечинні, про потрібні фонди не стараються, в наслідок чого залягають у поважних сумах за ряд літ обезпечення.

„Згідно з опінією, виданою Генеральною Прокураторією в Варшаві нашої Централі за посередництвом Міністерства Скарбу (Держ. Уряд Контр. Обезп.), представником так церковного як і бенефіціального майна є виключно парох, як управитель того майна, й тому то Заведення не має основи звертатись у тих справах до парохіяльних комітетів, а виключно повинно звертатись до о. парохів, які з закону повинні журитись церковним і бенефіціальним майном і які у власному обсязі, дбаючи про цілість довіреного майна, повинні б полагоджувати ті справи, в порозумінні з Комітетами дбати про фонди, регулювати щорічно складки і не допускати до залежностей і ексекційних кроків, яких ми дуже бажаємо б оминати.

„З тої причини Інспекторат дозволяє собі предкласти цю справу Всесвітлішій Консисторії і звернути увагу на те, що згідно з арт. 41 р.зп. През. з 27. V. 1927 Ч. 46/410 та розп. з дня 10. XII. 1935 Ч. 90/576 Dz. U. R. P., якщо власник будинку залягає з заплатаю складок по дні 1. I. 1937, зокрема залягає з більше ніж двома ратами, які запали по тому речинці, то на випадок пожежі Заведення має право зменшити припадаюче відшкодування в межах до 25% суми відшкодування. Такий припис виходить з засади, що вправді Заведення мимо того, що обезпечений не платить складок, лишається по закону відповідальне за відшкодування, але в зменшеній висоті при розложенні на 3 піврічні рати.

„З тієї причини, предкладаючи справу Всесвітлішій Консисторії, Вовівдський Інспекторат З. З. В. О. дозволяє собі просити о звернення на неї уваги оо. парохів і завідателів у формі відповідного обіжника з поінформуванням про вище згаданий припис закону і з дорученням точного і термінового складання влат складок, а то теж з уваги на некорисні наслідки, які можуть доторкнути церковні інституції на випадок пожежі“ (1. VI. 1938).

3. Кладочний Йосиф, Др, акад. душпастир, у Львові на Клепарові (Ч. 7875/Л)
4. Купчинський Антін, сотрудник у Сороцку скалатського деканату, в Сороцку (Ч. 9425/Л)
5. Сембай Тимотей, катихит у Тернополі, в Білій тернопільського деканату (Ч. 10995/Л)
6. Сопуляк Михайло, Др, сотрудник у Стинаві Вишній любінецького деканату, робітничим душпастирем у Львові (Ч. 9597/Л)
7. Харина Мирослав, сотрудник при церкві св. Пятниць у Львові, на Замарстинові у Львові (Ч. 11032/Л)
8. Цибран Степан, сотрудник у Стриганцях нараївського деканату, в Якимові милятинського деканату (Ч. 9933/Л).

Сотрудниками назначені:

1. Алиськевич Евген, завістель Білої тернопільського деканату, в Білій (Ч. 10995/Л)
2. Данько Володимир, сотрудник у Берездівцях миколаївського деканату, в Терпилівці новосільського деканату (Ч. 10895/Л)
3. Дурбак Всеволод, робітничий душпастир у Львові, архикадральним сотрудником (Ч. 9596/Л)
4. Козяр Микола, сотрудник у Ясенівцях золочівського деканату, у Стриганцях нараївського деканату (Ч. 8953/Л)
5. Малий Юрій, завістель Якимова милятинського деканату, в Ясенівцях золочівського деканату (Ч. 8953/Л)
6. Мармаш Василь, сотрудник у Стрию, в Зашкові яричівського деканату (Ч. 9314/Л)
7. Семен Володимир, сотрудник у Вербилівцях рогатинського деканату, в Краснім буського деканату (Ч. 10991/Л)
8. Совяк Ярослав, архикатедр. сотрудник, у Стрию (Ч. 9994/Л)
9. Троян Роман, сотрудник у Сороках Львівських яричівського деканату, у Стинаві Вишній любінецького деканату (Ч. 10401/Л).

Звільнені від конкурсних іспитів:

1. Алиськевич Григорій, парох Стегниковець збаразького деканату, на 6 літ (Ч. 8318/Л)
2. Кедринський Василь, парох Жулич золочівського деканату, на 6 літ (Ч. 7244/Л)
3. Костек Йосиф, парох Бережниці Королівської жидачівського деканату, на 6 літ (Ч. 9192/Л)
4. Подолянчук Василь, парох Чернилова Руського тернопільського деканату, на 1 рік (Ч. 10679/Л).

ЛВІВСЬКІ АРХІЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

РІЧНИК LI.

ЛВІВ, ЛИСТОПАД 1938 р.

Ч. XI.

Ч. 12807/К.

Ювілейні Богослуження.

Митрополичий Ординаріат заряджує в цьому році в дні 10, 11 і 12 грудня триденні Богослуження з нагоди Ювілею 950-ліття хрещення Руси-України. Богослуження — це молебні до св. Володимира видані на 950-ліття хрещення за апробатою церковної Влади — мають бути відправлявані ввечері по щоденних роботах, до того коротка проповідь відповідна до хвили часу. В день св. Андрея 13 грудня: відправити торжественну співану Службу Божу з проповіддю. Від 11—18 грудня ОО. Душпастирі зарядять прикрашення вікон мешкань парохіян виданими для цієї мети ювілейними наліпками (24. XI. 1938).

Ч. 12189/К.

Заборона вживати молитвослов „Слава во вишних.“

Митрополичий Ординаріат забороняє вірним уживати молитвослов п. з. „Слава во вишних“ виданий у друкарні Т. Нагловського у Ченстохові задля блудів і похибок у ньому, через що й апробата неважна, бо була досягнена нелегально (22. XI. 1938).

Ч. 12246/Шк.

Письма в шкільних справах, які мала б Консисторія передати до вирішення шкільній владі, мусять бути точно уаргументовані.

В останніх часах вплинула до Митрополичого Ординаріату ціла низка писем з жалобами, що управи шкіл чи інспекторати призначили замало годин на навчання гр.-кат. релігії з початком біжучого шкільного року. Кожне з тих писем кінчиться проханням, щоб Митрополичий Ординаріат інтервеніював у Кураторії.

У кожному випадку, а було їх досі 6, мусів Митрополичий Ординаріат ще раз звертатися до ОО. Парохів чи Катихитів з вимогою додаткових вияснень. Таким чином справа протягалася, а часто не можна було її рушити з місця, бо ОО. потім не відповідали на час.

У зв'язку з цим звертається увагу, що такі письма з проханням о інтервенцію мусять бути так стилізовані, щоб на їх підставі можна було або виготовити представлення до вищої влади з докладною мотивацією, або інтервеніювати устно. Одне й друге без достаточних аргументів, або безуспішне або взагалі неможливе. Тому ОО. Парохи повинні додавати до своїх писем: точну кількість дітей обох обрядів (для порівняння), їх розміщення по клясах, число годин релігії обох обрядів, як відбивається на навчанні й вичерпанні матеріялу релігії переповнення кляс, брак місця і т. п. Нпр. такий аргумент одного з ОО.: „Інспектор відповів, що наколи на уділювання релігії в латинським обряді вистарчає меншої кількості годин, то на науку гр.-кат. релігії повинно вистарчити 4 години“ — є безвартісний, коли не подано одночасно, скільки є дітей одного й другого обряду. Тимчасом дані, якими розпоряджає Митрополичий Ординаріят з минулого року, не вистачають, бо фреквенція в біжучому шкільному році є звичайно інша ніж була в минулому, так під оглядом кількості дітей, як під оглядом відношення тієї кількості дітей обох обрядів між собою.

Також і в інших справах ОО. Душпастирі надсилають при проханнях о інтервенції дуже часто неточні, поверховні, а навіть і неправдиві дані. У власному інтересі повинні Отці зрозуміти, що ті дані повинні бути найточніші. Найкраще стилізувати свої письма так, щоб їх з малими стилістичними змінами можна було зараз вислати до відповідного уряду, куди має бути спрямована інтервенція (11. XI. 1938).

Ч. 12190/К.

Прислані до апробати рукописи не будуть звертані.

Митрополичий Ординаріят додає до відома, що рукописи предлажені до церковної апробати, не будуть звертані авторам після уділення апробати, а задержані в реєстратурі Митрополичої Консисторії як документ видання апробати й змісту рукопису. Тому треба предкладати рукописи бодай у двох примірниках, коли маєтсья уділити апробату (22. XI. 1938).

|||||||

ОГОЛОШЕННЯ, ВІДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ

Ч. 12826/П.

Звільнення Духовенства від плачення комун. додатків.

Пригадується, що історія над питанням: платити чи не платити комунальні додатки до державного ґрунтового податку тягнеться ще від 1925 року, і так:

1. Що згадані комунальні додатки від 1925 до 1930 р. Скарбові Уряди приписували й побирали незаконно — це вже відомо нашому Духовенству. 2. Також відоме й те, що скарбові власті від 1931 р. поручили Скарбовим Урядам не вимірювати вже комунальних додатків по думці § 83 громадського закону з дня 12. VIII. 1866 (Д. Кр. З. ч. 19). 3.] Але вже в 1935 р. Скарбові Уряди дістали розпорядження знову вимірювати і стягати згадані комунальні додатки від парох. Духовенства, мотивуючи тим, що припис § 83 згаданого закону не обов'язує, бо мабуть він є суперечний з арт. XV і XXV Конкордату. Також, опираючись на тих самих мотивах, Громадські Уряди накладають на наше Духовенство надмірні чиньтби в натурі, себто т. зв. шарварки.

Для оборони нашому Духовенству подається до відома таке:

В 1936 році, на основі уділених Митрополичою Консисторією вказівок, о. парох з Лапшина вніс скаргу до Найв. Адм. Трибуналу, що Скарб. Уряд у Бережанах при вимірі ґрунтового податку за 1935 р. вимірів і приписав йому заплатити комунальні додатки, від плачення яких парох. Духовенство на основі згаданого § 83 ґром. закону з дня 12. VIII. 1866 звільнене.

Тут треба пояснити, що скарбова влада відповіла на скаргу тим, що на основі арт. XV Конкордату духовні особи нарівні з світськими обов'язані платити усі податки й додатки та що арт. XXV згаданого Конкордату відхилено всі суперечні з ним приписи й закони, отже знесено теж і припис § 83 згаданого вище закону, як суперечного.

На це Найв. Адм. Трибунал рішенням з дня 24. VI. 1938 р. L. Rej. 1308/36 висказав правну засаду, що якщо священики або церковне майно користали в Польщі перед оголошенням Конкордату із звільнення від декотрих державних податків або комунальних додатків, то те звільнення не можна вважати за суперечне з арт. XV Конкордату, а тимсамим воно не відхилене арт. XXV Конкордату, який має в собі дерогаційну клявзулю тільки для приписів суперечних із постановами Конкордату.

На основі повищого Найв. Адм. Трибунал вирішив, що скарбова влада станула на помилковому становищі, що приписи арт. XV і XXV Конкордату відхилили постанову § 83 громадського закону з дня 12. VIII. 1866 р., який звільняє парох. Духовенство від плачення комунальних додатків до ґрунтового податку і тим самим відалив оречення скарбової влади як незгідне з законом та зарядив зворот оплати від внесеної до Найв. Адм. Трибуналу скарги.

Притім завважується, що також шарварки опираються на тому самому приписі § 83 громадського закону, — отже парох. Духовенство звільнене теж і від плачення шарварків.

У випадку внесення скарги податковий референт Митрополічій Консисторії уділить ближчих інформацій.

Отже на основі цього найновішого вирішення Найв. Адм. Трибуналу з дня 24. VI. 1938 ч. реєстр. 1308/36 парох. Духовенство необов'язане платити ані комунальних додатків до державного ґрунтового податку, ані шарварків (23. XI. 1938).

Хто відповідає за зобов'язання поодиноких церков?

Подається до відома Всч. Духовенству вирішення Найвищого Суду у справі відповідальності за зобов'язання поодиноких церков згл. за невиконання обов'язків, які на них тяжать (до справи N. Са. 1295/38, сигн. акт. СІ. 1093/37):

В імені Річипосполитої Польської. Найвищий Суд у складі: Предсідник суду Найв. Суду — В. Лукасевич, судді Найв. Суду Й. Дембіцький, А. Коніц, при участі протоколянта суд. апліканта Г. Чернякова на явному засіданні дня 15 березня 1938 року в справі Йосифа С. і інших проти Виленської Митрополічій Консисторії о інвалідську ренту, після розглянення касаційної скарги Виленської Митрополічій Консисторії на присуд Окружного Суду в Вильні з дня 17 лютого 1937 р. Ч. акт. Са. 1478/36 і вислухання голосу речника позовника, відхиляє заскаржений присуд Окружного Суду в Вильні й відсилає справу до нового розгляду тому Судові та постановляє зворот касаційної кавції позиваючій Виленській Митрополічій Консисторії.

Обоснування.

Позовник, виступаючи з позовом проти Митрополічій Консисторії перед Суд Праці в Вильні, вимагав, щоб пізвану засуджено виплачувати йому доживотно по 52'30 зл. місячно, починаючи від 1 травня 1925 року, з тієї причини, що парох церкви в Великій Ржеші, де позовник служив як органіст, занедбав його зголосити в законному речинці до забезпечення, внаслідок чого Суспільна Обезпечальня відмовила позовникові виплачувати інвалідську ренту у згаданій висоті.

Пізвана сторона закинула, що позов слід було скермувати проти парохіальної церкви в Великій Ржеші, але Окружний Суд згідно з присудом Суду Праці та покликуючись на рішення Найвищого Суду Ч. 328/1936 і на справу між тими особами Ч. Срг.

121/35, в якій Митрополіча Консисторія не підносила подібного закиду, узгледив позов.

Митрополіча Консисторія закидає справедливо в касаційній скаргі, що виводи Окружного Суду необосновані.

По думці вирішення Найвищого Суду Ч. 328/1936 р., на яке покликується Окружний Суд, а також на рішення Ч. 274/1937 р. католицькі парохії не є правними особами, але в цій справі це питання не повстає; зате слід було Судові розважити, чи Митрополіча Консисторія відповідає за зобов'язання поодиноких церков, згл. за невиконання тих обов'язків, що на них тяжать. У вирішеннях Ч. 481/1934 р., 274/1937 р. Найвищий Суд вияснив, що за зобов'язання поодиноких церков відповідає Єпископ Ординарій; послідовно це торкається теж невиконання обов'язку зі сторони поодиноких церков; тимбільше не може бути відповідальною в такому випадку Митрополіча Консисторія, що згідно з вирішенням Найвищого Суду Ч. 346/1935 р. є тільки урядом. Понадто слід щодо випадку зазначити, що згідно з кан. 1185 канонічного кодексу церковна служба, а між іншими й органіст, залежить виключно від настоятеля даної церкви, отже ж церква, як правна особа, відповідальна за всякі належності тій службі. Супроти цих засад засудження спірної претенсії від Митрополічій Консисторії є суперечне з правом.

Не оправдує внеску Суду поклик на іншу справу, в якій пізвана Консисторія будімото не підносила подібного закиду щодо своєї пасивної легітимації. Цю обставину міг би Окружний Суд розважати тільки під кутом погляду признання Консисторією відповідальності, тимчасом, як виходить із вище вилжених висновків, брак відповідальності Консисторії впливає з приписів права, а успішність признання по думці арт. 246. к. ц. п. може торкатися тих фактів.

Хто є представником маєткових прав Церкви перед Судом? (Єпископ Ординарій)

(Вирішено з дня 22 грудня 1933 Ч. С. І. 1925/33)

Хоч поодинокі церкви мають правну особовість, а парох згідно з кан. 1182 канонічного кодексу є теж завідателем деяких церковних маєтків, то все ж по думці кан. 1526 і 1653 кан. код. парох із самого права не є представником перед Судом маєткових прав Церкви й тому не може починати ніяких процесових чинностей в імені Церкви без отримання писемної повновасти від Єпископа Ординарія; якщо ж справа не терпить проволочи, повинен дістати таку повновасть бодай від місцевого декана, який

має зараз повідомити Ординарія про виданий дозвіл; це право об'язує теж бенефіціятів, коли йде про виступ перед Судом в імені бенефіції. — Предсідник суддя В. Мішевський, судді В. Лукасевич (звітовець), Й. Наміткевич. — Найвищий Суд розглядав касаційну справу пароха парохії Гончиці о. Степана Н., на рішення Окружного Суду в Сільцях з 24 березня 1933 року в справі проти Казимира Р. о 800 зл. після вислухання звіту судді й голосу повновласника парохії Гончиці — зваживши:

що парох парохії Гончиці в гарволінському повіті виступив перед Городським Судом, щоб засудити для парохії згл. католицької церкви в Гончицях в особі пароха відсоток від легату, який обтяжує земельну посілість власності пізаного Казимира Р.;

що Городський Суд узгляднув позов, але Окружний Суд, в наслідок апеляції пізаного й покликуючись на XVI арт. конкордату та на кан. 1519 кан. кодексу, відхилив той присуд та уморив поступування в справі з засади, що маєткові права Церкви репрезентує Епископ Ординарій, як управитель епархії, зате парох не має права виступати в імені Церкви;

що в касаційній жалобі позовник, закидаючи образу XVI арт. конкордату, кан. 99 і 1495 кан. кодексу та арт. 129 і 142 к. ц. п. доказує, що поодинокі церкви є правними особами й посідають право оборони своїх маєткових інтересів, а парох, як представник парохіяльної церкви, має право виступати перед Судом в імені церкви;

що правна особовість поодиноких церков не є в випадку заперечувана, то й не має місця образа згаданих у касаційній скарзі приписів конкордату й канонічного кодексу, які стверджують ту особовість;

що, навпаки, слід признати за справедливе становище Окружного Суду, що парох по думці приписів канонічного кодексу не є з самого права представником перед Судом маєткових прав Церкви; бо хоч згідно з кан. 1182 парох є теж завідателем деяких церковних дібр, що все ж, коли йде про процесові чинності, що торкаються всяких церковних маєтків, мають пристосування приписи кан. 1653 і 1526; по думці кан. 1526 завідателі не можуть починати таких процесових чинностей в імені церкви без отримання від Ординарія повновласти на письмі, а якщо справа не терпить проволочи, то має таку повновласть дістати бодай від місцевого декана, який зараз має повідомити про видану повновласть Ординарія: це правило об'язує теж бенефіціятів, коли йде про виступ перед Судом в імені бенефіції, як про це виразно постановляє кан. 1653 в § 2, покликуючись на кан. 1526 — отже якщо

позовник не склав вимагаючої повновласти, то остаточний внесок Окружного Суду слід признати за згідний з правом.

З цих принципів Найвищий Суд скаргу віддалив.

Ч. 1842/К.

Ювілейні таблиці о. Маркіяна Шашкевича.

Товариство ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві продовжило ювілейний рік 100-ліття появи „Русалки Дністрової“ на 1938 рік, даючи тим змогу кожній українській місцевості відсвяткувати в себе згаданий Ювілей. Для більшого піднесення культу о. Маркіяна й закріплення його пам'яті по наших місцевостях — Товариство ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві рішило видати пропам'ятні таблиці о. М. Шашкевичеві.

Пропам'ятні таблиці вже є в розпродажі. Проект і різьбу пропам'ятних таблиць виконав молодий, надійний артист-маляр п. Василь Конаш. Вимір таблиці 38 × 52 см. Ціна бронзової таблиці 100 зл.

Акція розповсюдження пропам'ятних таблиць о. М. Шашкевичеві вже розпочата й іде про те, щоб згадані таблиці якнайбільше умасовити по наших місцевостях. Тому звертаємося до Всеч. Духовенства, щоб цю акцію прихильно повитало на місцях. Від такого чи іншого наставлення Всеч. Духовенства залежатиме, чи пам'ять першого Пробудителя Галицької Землі знайде в українській суспільності належну пошану, чи ні.

Таблиці можна набувати в фірмі „Мемор“ Львів, Рутовського 7/II пов. (18. XI. 1938).

Парохія до заміни.

Бережниця Королівська жидачівського деканату до заміни за іншу рівнорядну або меншу, але положену близько більшого міста і по змозі з залізничною станцією в місці. Зголошення до Парохіяльного Уряду в Бережниці Королівській.

Парохії зняті з конкурсу.

Знимається з конкурсу парохії, виставлені весною ц. р.:

1. Верчани-Підгірці стрийського деканату
2. Голдовичі стрілицького деканату
3. Перепельники олівського деканату.

Ч. 12495/Дя.

Конкурс на дяківську посаду

Жулин (дочерна) Семигинова любінецького деканату. Дотація: роківщина по 1'20 зл. від числа дому й треби. Помешкання

й поля нема. Прохання до Парох. Уряду в Семигонові, на відповідь долучити поштовий значок.

ХРОНІКА

Прийняті до звязи з клиром Архієпархії:

1. Лободич Роман, зі станиславівської єпархії
2. Якимів Михайло, з крижівської єпархії.

Рукоположення отримали:

1. Борецький Ісидор, неопресвітер 17. VII. 1938
2. Котів Іван, неопресвітер 21. IX. 1938
3. Любачівський Мирослав Іван, неопресвітер 21. IX. 1938
4. Петришин Євген, неопресвітер 21. IX. 1938
5. Ришак Антін, неопресвітер 16. X. 1938
6. Шпитковський Ігор Юрій, неопресвітер 16. X. 1938.

Відпущений із звязи з клиром Архієпархії

Кузь Василь, завідаєль Пальчинець новосільського деканату, до станиславівської єпархії.

Іменування крилошанські.

1. Ковальський Олександр, крилошанин Митр. Капітули, пралатом канцлером тієї ж Капітули.
2. Куніцький Леонтій, пралат-канцлер Митр. Капітули, пралатом-кустосом тієї ж Капітули.
3. Лободич Роман, крилошанин станиславівської Еписк. Капітули крилошанином Митр. Капітули.
4. Томович Василь, крилошанин Митр. Капітули, пралатом-схолястиком тієї ж Капітули.

Іменування деканські:

1. Івантишин Софрон, парох Дубовиці войнилівського деканату, завідаєлем войнилівського деканату (Ч. 10670/Л)
2. Левицький Роман, парох Братковець стрийського деканату, завідаєлем любінецького деканату (Ч. 9202/Л).

ЛВІВСЬКІ АРХІЄПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТІ

РІЧНИК LI.

ЛВІВ, ГРУДЕНЬ 1938 р.

Ч. XII.

С Л О В О

Апостольського Нунція Й. Е. Кортезія

(з нагоди побуту у Львові, 13. XII. 1938)

Sin dal principio della mia missione in Polonia, avevo formato il proposito di visitare questa illustre Città, che mi attraeva singolarmente per la sua storia, la sua cultura e per la sua privilegiata condizione di essere sede di tre Arcivescovati, che nella splendida varietà di riti venerandi mostrano la ecumenicità della Chiesa Romana, madre e maestra di tutte le Chiese.

Nel compiere ora questo proposito, la mia letizia è più grande, perchè S.S. Pio XI mi ha affidato il venerato incarico di esprimere a tutti popoli fedeli la paterna benevolenza con la quale Egli non lascia mai di guardare a questa eletta porzione del gregge di Gesù Cristo, che un giorno visitò personalmente e ne conobbe i bisogni.

Nel sentimento profondo della sua paternità universale attinta al Cuore di Gesù, di cui è Vicario in terra, l'Augusto Pontefice non può non vedere con trepida ansietà le divisioni, gli antagonismi e le lotte che travagliano i figli di questa terra che hanno già causato tanti mali ed altri più gravi ne minacciano.

Si comprende così come il Papa che tutti: individui e nazioni, senza distinzione, abbraccia nella carità di Cristo, rivolga la più sollecita cura a questo popolo per esortarlo istantemente a deporre odi e rancori sull'ara del bene comune, a ritornare a miti consigli di reciproca comprensione.

Raccomanda perciò la pratica fedele del precetto evangelico: „Amatevi gli uni e gli altri“ che avvolgendo i popoli in una atmosfera di amore fraterno, apre le vie al regno della giustizia nell'accordo dei diritti di ciascuno e li spinge a cercare la soluzione di tutti i problemi „per arma lucis, caritatis et iustitiae“.

Il S. Padre molto spera per l'anelata pacificazione degli animi, nel ministero del clero secolare e regolare, che è essenzialmente ministero di pace e di amore. I sacerdoti della Religione cattolica vedono tutti gli uomini a qualunque nazionalità classe e partito appartengano come anime riscattate dal Sangue preziosissimo di

Gesù Cristo, che devono salvare e santificare. Ed essi collocati come in un piano superiore sono chiamati a svolgere una azione disinteressata di bontà e di conciliazione altamente meritoria per la Chiesa e per la propria Patria.

Від самого початку моєї місії у Польщі я постановив собі відвідати це славне місто, що притягало мене своєю історією, своєю культурою та тією упривілеженою обставиною, що є осідком трьох архієпископств, що у величавій різноманітності обрядів унагледнюють соборність Римської Церкви, Матери й Учительки всіх Церков.

Виконуючи ту постанову, радію тим більше, що Його Святість Пій XI повірив мені почесний обов'язок бути речником Його батьківської ласкавости для всіх вірних народів, тієї ласкавости, що з нею Він ніколи не перестає глядіти на цю вибрану частину Христового стада, що її колись особисто відвідав та пізнав її потреби.

У глибокому почутті загального батьківства, що має джерело у Серці Христа, Якого Намісником є на землі, Святіший Отець з великою тривогою дивиться на ті поділи, антагонізми та борні, до яких втягнені сьми цієї землі, що вже спричинили стільки лиха і загрожують ще більшими.

Тимто і зрозуміле, чому Папа, що всіх, одиниці і народи, без різниці обіймає у любові Христа, з найбільшою журбою звертається до цих народів, упominючи їх, щоб негайно понехали ненависть та гнів і зложили їх на жертівнику спільного добра та знайшли дорогу до взаємного порозуміння.

Св. Отець поручає лише перевести в діло євангельський закон: „Любіть себе взаємно“; цей закон, об'єднуючи народи в атмосфері братньої любови, відкриває дорогу до справедливости при рівночасному пошануванні прав кожного зокрема та заохочує їх шукати розвязки всіх проблем „зброєю світла, любови і справедливости“.

Св. Отець багато надій для успокоєння настроїв покладає на працю і світського і чернечого клиру, що в особливий спосіб є служителями мира і любови.

Католицькі священники у своїх людях, до якої вони нації, кляси чи партії не належали б, бачать лише душі, скроплені найціннішою кров'ю Ісуса Христа, що їх мають спасати й освячувати. І тому вони, що неначе поставлені у вищій площині, покликані до того, щоб розвинути безкорисну акцію доброти і поєднання, бо це діло великої заслуги і для Церкви, і для власної Батьківщини.

|||||||

Ч. 87/Орд.

Тиждень молитов за св. Зєдинення.

Митрополичий Ординаріат пригадує Всеч. Духовенству розпорядження ч. 7 Орд з 1937 року (АЕВ 1937 Ч. I, ст. 6) в справі

тижня молитов за св. Зєдинення та зиває доложити всіх старань, щоб ця практика запустила серед вірних якнайглибше коріння та приносила якнайясніші плоди.

Від Митрополичого Ординаріату

Львів, дня 17 грудня 1938

+ АНДРЕЙ Митрополит.

Ч. 12562/Л.

Одномісячна делегація для благословлення вінчань при переносенні душпастирів на нові парохії.

Бувають випадки, що душпастирі, які канонічно інститувалися на одержану парохію, не перенеслися туди, але через якийсь час залишаються і сповнюють душпастирські обов'язки у їхній дотеперішній парохії. Митрополичий Ординаріат уділює всім тим душпастирям Архієпархії загальним способом на протяз одного місяця окрему делегацію благословити вінчання в дотеперішній парохії з правом субделегатії та з застереженням, що через те не будуть ніяк порушені права їхніх назначених наслідників.

При цій нагоді Митрополичий Ординаріат пригадує, що інституція сама собою гасне, коли інституований не перенесеться на парохію через піврік від дня інституції.

Від Митрополичого Ординаріату

Львів, дня 29. листопада 1938

+ АНДРЕЙ Митрополит

Ч. 13489 М.

Метрикальні справи — відповідати зараз на закордонні запити.

Пригадується Парохіяльним Урядам в останнє, щоб справи прислані зза кордону поладжували відворотно. Невідповідання зараз на такі кореспонденції зза кордону, ба навіть на такі, де оплачено відповідь, не лиують з повагою Парохіяльних Урядів. Якщо дійде до відома Ординаріату ще який випадок невиконання цього розпорядження, винні будуть притягнені до відповідальности (3. XII. 1933).

Парохія до заміни

Помоняти ходорівського деканату до заміни на рівнорядну, найрадше в підгірській околиці.

|||||||

Х Р О Н І К А

Радником Митрополичої Консисторії іменований
Дудкевич Євген, парох ц. св. Ап. Петра й Павла у Львові.

Правом уживання фіол. колп. і пояса наділені:

Сосенко Ксенофонт, парох Конюх поморянського деканату.
Хавалка Іван, парох Хмільна лопатинського деканату.

Членами Митр. Шк. Ради іменовані:

(на 3 роки, до кінця 1941 р., Ч. 12561/Шк)

з духовенства

Дзерович Юліян,
Залеський Михайло, Др.
Лициняк Василь
Хмільовський Микола

з мирян

Копач Іван, Др.
Кузьмович Володимир
Левицький Володимир
[Др.

душпастирські посади

Канонічну інституцію на пароха отримав

Плашовецький Володимир, парох Курович глинянського деканату, на Золочів (Ч. 12422/Л).

Завідательства отримали:

1. Боднарчук Михайло, сотрудник у Турі Великій долинського деканату, в Турі Великій (Ч. 13584/Л)
2. Дубицький Микола, завідатель Розгірча любінецького деканату, в Любінцях (Ч. 12813/Л)
3. Зварич Василь, парох Кривого грималівського деканату, в Грималові (Ч. 12331/Л)
4. Коник Василь, парох Лолина долинського деканату, в Кунашеві галицького деканату (Ч. 12819/Л)
5. Косановський Едвард, парох Кунашева галицького деканату, в Лолині долинського деканату (Ч. 12819/Л)
6. Оришкевич Іван, сотрудник у Пітричах олеського деканату, в Куровичах глинянського деканату (11112/Л)
7. Процик Петро, парох Грималова, в Кривім грималівського деканату (Ч. 11491/Л)
8. Ратич Степан, сотр. у Тернополі, в Тернополі (Ч. 13007/Л)
9. Фарміга Маріян, капелян СС. Василіянок у Підлютому-Кам'янці, в Підмихайлівцях бурштинського деканату (Ч. 10892/Л)
10. Фурикевич Володимир, архівар Митр. Консисторії, у Скнилові львівського деканату (Ч. 13112/Л)

11. Якимів Михайло, після прийняття до зв'язи АЕпархії з крижівської Епархії, в Пальчинцях новосільського деканату (Ч. 11633/Л).

Сотрудниками назначені:

1. Болахівський Євген, сотрудник у Кунашеві галицького деканату, в Славську тухлянського деканату (Ч. 12518/Л)
2. Любович Іван, після повороту зі студій за кордоном, у Кравові щирецького деканату (Ч. 13375/Л)
3. Ржондзістий Євген, сотрудник у Підбережжі болахівського деканату, в Берездівцях миколаївського деканату (Ч. 11575/Л)
4. Толопка Петро, сотрудник у Кропивнику калуського деканату, в Пітричах олеського деканату (Ч. 13112/Л)
5. Хашевський Андрій, неопресвітер, у Підбережжі болахівського деканату (Ч. 11575/Л)
6. Шараневич Омелян, сотрудник у Городку, в Тернополі (Ч. 11635/Л).

Похвальні грамоти отримали:

з духовенства

Дзера Михайло, сотрудник у Юнашкові буршт. дек.

з мирян

Андрейків Микола, церк. пров. у Підгородцях скіль. дек.
Артех Олена і Степан, парох. Підкаменя підкам. дек.
Баран Теодор, парох. Рісни Руської льв. дек.
Ваврик Петронеля, парох. Підкаменя підкам. дек.
Войчак Лев і Ольга, учит. в Подусільній нар. дек.
Ганущак Микола, парох. Литвинова підг. дек.
Гуменюк Йосиф, парох. Бродів
Гунька Анна, парох. Чорнушович вин. дек.
Голяш Іван, парох. Бишок у Потоці помор. дек.
Гура Марія, парох. Богданівки новос. дек.
Демкович Михайло, церк. пров. у Болотні нар. дек.
Джуфер Степан, дяк у Підгородцях скіль. дек.
Зарицький Дмитро, парох. Підборець ярнич. дек.
Івашків Евдокія ж. Олекси, парох. Бубнища болах. дек.
Кужіль Марія д. Олександра, парох. Рожиськ скал. дек.
Кузів Роман Др., парох. Підкаменя підкам. дек.
„ Семен, парох. Бортник стріл. дек.
Левицький Максим, парох. Бишок у Потоці помор. дек.
Лотоцька Наталія, парох. Болотні нар. дек.

Мартинюк Марія, парох. Остапів. дек.
 Мельник Теодор, парох. Підборець ярів. дек.
 Онуферко Стефанія, парох. Скалата
 Павловський Дмитро, церк. пров. у Підгородцях скіль. дек.
 Павлюк Іван, дяк у Домажирі янів. дек.
 Сірко Іван, церк. пров. у Бродах
 Стахурський Іван с. Дамяна, парох. Богатковець зарв. дек.
 Сущинська Анна, учит. у Бродах
 Таратувська Юстина, парох. Скалата
 Цимбала Микола, церк. пров. у Бубнищу болех. дек.
 Шевчук Анна д. Онуфрія, парох. Соколівки у Ходерківцях
 бобр. дек.
 Якимець Анна ж. Василя й Текля ж. Михайла, парох. Бо-
 гатковець зарв. дек. та такі парохіяни:
 Жидачева: Давидчак Стефанія, Плютога Михайло дяк, Сли-
 винський Микола, Стасина Ольга;
 Лежанівки грим. дек.: Гудз Варгара й Теодор, Мостецька
 Анна, Мохнацький Ілля, Субтельний Василь;
 Печенії глиня. дек.: Бучко Кирило й Текля, Василів Катє-
 рина ж. Пилипа й Тетяна ж. Василя, Гасяк Анастасія
 ж. Григорія, Крет Катєрина ж. Михайла, Марія ж. Ан-
 дрія, Параскева та Пелагія ж. Івана.

Звільнені від конкурсних іспитів:

1. Бойко Григорій, парох Підгайчик глинянського деканату, на 6 літ (Ч. 11722/Л)
2. Волинець Михайло, парох Вовкова винницького деканату, на 6 літ (Ч. 12810 Л)
3. Жовнірчук Михайло, парох Голоска Великого львівського деканату, на 6 літ (Ч. 13201/Л)
4. Каблак Петро, парох Бокова підгаєцького деканату, на 6 літ (Ч. 13632/Л)
5. Романчукевич Іван, парох Підборець ярівського дека-
нату, на 6 літ (12334 Л)
6. Рудницький Омелян, парох Конюшок рогатинського дека-
нату, на 6 літ (Ч. 13190, Л).

ПОМЕРЛИ

БОРДУН Іван, парох Турі Великої долиньського деканату
 й член посмертного фонду, помер дня 29 листопада на
 71-му році життя й на 46-му священства.
 ВОЗНЯК Андрій, катихит у Львові, помер дня 18 листопада
 на 66-му році життя й 40-му священства.
 ГРОМНИЦЬКИЙ Володимир, поч. крил. Митр. Кап., парох
 Тернополя, ювілят, помер дня 25 листопада на 76-му
 році життя й 53-му священства.
 СЕНЬЧУК Онуфрій, парох Куликова радеківського деканату
 й член посмертного фонду, помер 3 грудня на 49-му році
 життя й 21-му священства.
 ЯЦЕНКІВ Володимир, б. завідаєль Клепарова львівського
 деканату і член посмертного фонду, помер 1 грудня на
 40-му році життя й 13-му священства.
 Їх душі поручається молитвам Духовенства Архієпархії.

Wydawca: Ordynariat Metropol. obrz. gr. Druk. „Biblos,” Lwów, Japońska 7
 Redaktor: Ks. Wasyl Belej

Накладом Митроп. Ординариату. Друк. „Біблос”, Львів, Японська 7.
 Ред. о. Василь Белей.

ПОКАЖЧИК ІМЕН

Алиськевич Григорій о. 120
 " Євген о. 120
 Андрейків Микола 133
 Андрушків Яким 102
 Артех Олена 133
 " Степан 133
 Бабій Володимир о. 100
 Бабяк Йосиф о. Др. 99
 Базюк Дмитро о. 99
 " Олексій о. 56
 Бандура Анна 61
 Баран Петро о. 100
 " Теодор 133
 Бартків Евстахій о. 98
 Бачинський Микола о. 99, 102
 Безручка Володимир о. 99, 111
 Березюк Іван о. 99
 Білик Лев 102
 " Михайло о. 99
 Бобак Макарій 61
 Боднарчук Михайло о. 132
 Бойко Григорій о. 134
 Бойчук Іван 62
 Болехівський Євген о. 99, 102, 133
 Бордун Григорій 61
 Борецький Ісидор о. 128
 Бордун Іван о. † 135
 Борис Олексій о. 99, 100
 Бородайко Евстахій о. 59
 Брездєнь Андрій 61
 " Петро 103
 Брилиський Іван о. 99
 Будка Нікіта єп. 56
 Бурак Микола о. 99
 Бурда Анна 103
 Бурчицький Михайло о. 100, 111
 Буць Олександр о. 60
 Бучинський Йосиф о. 119
 Бучко Іоан єп. 56
 " Кирило 134
 " Теодор 134
 Бялєцький Роман о. 102
 Ваврик Петровеля 133
 Васидаів Катерина 134
 " Тетяна 134
 Васильків Ярослав о. 99, 102
 Венгер Агніппа 102
 " Василь 102

Венгер Дмитро 102
 " Катерина 102
 Вер Анна 103
 Вергун Іван о. 58
 " Микола о. 58
 " Петро о. Др. 98
 Весна Константин о. 59
 Виницький Іван 61
 Винярський Володимир о. 59
 Висоцька Текля 103
 Височанський Степан о. † 63
 Вітрова Евдоія 102
 Восяк Андрій о. † 135
 Войнаровський Тит о. † 63
 Войчук Лев 133
 " Ольга 133
 Волинєць Михайло о. 134
 Волощак Антін о. 99, 102
 Воскрес Григорій о. 59
 Вуйцик Дмитро 62
 Гаврилишин Ілля о. 60, 99
 Гаврилюк Іван о. 99, 102, 119
 Галапа Іван 61
 Галькевич Тадей о. 59
 Ганас Роман о. 119
 Ганущак Микола 133
 Герух Петро о. 58
 Гасяк Анастасія 134
 Гіряк Григорій о. 59
 Глинка Лев о. Др. 56
 Глинський Ярослав о. 99
 Глуцук Іван 103
 Гнида Атафія 103
 Головінський Василь о. 58
 Господарська Марія 103
 Гриньок Іван о. Др. 111
 Грицей Володимир о. 60
 Громницький Володимир о. † 135
 Гуглевич Аркадій о. 59
 " Орест о. 60
 Гулей Микола о. 59
 Гуменюк Йосиф 133
 Гунєвич Ігнатій о. 61
 Гунька Анна 133
 Гусак Ярослава 103
 Гудайлюк Теодор 103
 Гамота Анна 103
 " Марія 103

Голяш Іван 133
 Горчинський Михайло о. † 63
 " Ростислав о. 60
 Гудз Варвара 134
 " Теодор 134
 Гулянська Катерина 103
 Гура Марія 133
 Гурадь Іван о. 58
 " Михайло о. 112
 Гургула Анатоль о. 100
 " Ярослав о. † 104
 Гурська Евдокія 61

Давидович Євген о. 59
 Давидчук Стефанія 134
 Давидюк Теодор о. 102
 Давидяк Володимир о. 100
 Данилюк Микола о. 58
 Данько Володимир о. 120
 Демкович Михайло 133
 Джулинський Павло о. 99
 Джуфер Степан 133
 Дзера Михайло о. 133
 Дзерович Юлія о. 56
 Дикий Йосиф о. 103
 Дідич Володимир о. 99, 112
 Добрянський Михайло о. 60
 Долик Василь о. 60
 Долгий Яків о. 59
 Дольницький Іван 103
 Домбчевський Кипріяно о. † 104
 Дрошишєць Михайло 103
 Дубицький Андрій о. 62
 " Василь о. 57
 " Микола о. 132
 Дудкевич Євген о. 56, 57, 132
 Дурбак Всеволод о. 120
 " Савин о. 98
 Дурдела Омелян о. 60
 Дякон Григорій о. 59
 " Роман о. 62

Жовнірчук Михайло о. 134

Завалій Степан 103
 Задорожний Олександр о. 99
 Зауля Дмитро 103
 Залєський Михайло о. Др. 132
 Зарицький Дмитро 133
 " Роман о. 57
 Заяць Андрій о. 99
 Заячківський Володимир о. 60
 Зварич Василь о. 132
 Зеленьок Михайло 103
 Землинський Микола о. 59, 99
 Зубаль Микола 119

Іванишин Катерина 103
 Івантишин Софрон о. 58, 128
 Івахів Кіндрат 103
 " Павло о. 58

Івашків Евдокія 133
 Іжиковська Анна 61
 " -ий Станислав 61
 Ільницький Юстин о. 103

Йосифович Дмитро о. 59

Каблак Петро о. 134
 Калинєвич Сильвестер о. 58
 Кароль Євген о. 58
 Карпо Андрій 62
 Карпак Іларіон о. 99, 102
 Каспрук Іван о. 58
 Качмарик Михайло 61
 Качеровський Михайло о. 58
 Кедринський Василь о. 120
 Киндій Микола о. 58
 Кисілевський Ярослав о. 100
 Кичма Варвара 103
 " Микола 103
 Кіналь Андрій о. 103
 Кісь Володимир о. 99, 111
 Кладочний Йосиф о. Др. 120
 Климчук Катерина 103
 Кліма Михайло о. 101
 Кметь Петро 103
 Кміцикевич Йосиф о. 60
 Ковалів Іван 103
 Ковалюк Данило о. 100, 102
 " Тимотей о. 56
 Коваль Володимир о. 99
 Ковальський Володимир о. 59
 " Микола о. 58
 " Олександр о. 56, 128
 " Теофан 61
 Ковальчук Михайло о. 111
 Коверко Максиміліан о. 59, 99
 Кожушко Юлія 61
 Козак Анна 103
 " Софія 103
 Козопас Ева 103
 Козяр Микола о. 99, 102, 120
 Комар Степан о. 99
 Коник Василь о. 60, 132
 Конрад Микола о. Др. 57
 Копач Іван Др. 132
 Коперсевич Дмитро 102
 Копистянський Теофіл о. 59
 Коритко Мирон о. 103
 Косановський Едвард о. 132
 Костек Йосиф о. 120
 Костельник Гавриїл о. Др. 57
 Костюк Василь о. 58
 Котик Степан о. 99, 101
 Котів Іван о. 128
 Кочут Ярослав о. 60
 Кошулинський Лука 102
 Кравич Омелян о. † 104
 Кременецький Степан о. 60
 Крет Катерина 134
 " Марія 134

Крет Параскева 134
 " Пелагія 134
 Крук Іван о. 57
 Кручок Павло о. 99, 102
 Кудрик Теодосій о. 58
 Кузьма Марія 133
 Кузів Роман Др. 133
 " Степан 133
 Кузь Василь о. 128
 Кузьма Михайло 103
 Кузьмович Володимир 132
 Кулик Василь о. 119
 " Дмитро о. 101
 Куніцький Корнело о. 62
 " Леонтій о. 56, 128
 Купецька Анастасія 61
 " -ий Олексій 61
 Купина Іван о. 99, 112
 Купчинський Антін о. 120
 " Євген о. † 112
 " Іван о. † 104
 Курилас Василь о. 59
 Курка Йосафат 103
 " Катерина 103
 Кучабський Володимир о. 119
 Кучма Антін о. 99, 101
 Кушнір Василь о. 59
 Лаба Василь о. Др. 56
 Лапак Ксенія 61
 Ланька Юліянна 62
 Левенець Михайло о. 99, 111
 Левицький Богдан о. 60
 " Володимир о. 58, 60, 98
 " Володимир Др. 132
 " Євген о. 101
 " Максим 133
 " Олександр о. 59
 " Петро о. 59
 " Роман о. 99, 128
 " Ярослав о. Др. 56
 Легка Марія 61
 Лиско Володимир о. 57
 Литвин Роман о. 99, 101
 Лициняк Василь о. 56, 132
 Лобай Йосифа 102
 Лободич Роман о. 128
 Лозинська Ксенія 103
 " -ий Богдан о. 100, 101
 Лопатинський Дамян о. 56
 " Степан о. † 63
 Лосик Варвара 61
 Лотоцька Наталія 133
 Лошній Андрій о. 99, 110
 Лушницький Леонід о. 56, 57
 Лукешевич Євген о. † 63
 Лушнінський Олександр 57
 Любачівський Мирослав о. 128
 Любич Іван о. 133
 Ляхович Гавриїл о. 59
 Малий Юрій о. 120

Малина Юлія 103
 Малуца Анна 61
 Манишевський Михайло о. 60
 Маркевич Олександр о. 60
 Мармаш Василь о. 120
 " Володимир о. 57, 58
 Мартинюк Марія 102, 134
 Марчук Василь 102
 " Катерина 102
 Мацелюх Євген о. 99
 Мацієвич Іван о. 112
 " Микола о. 112
 Мащак Іван о. 59
 Маєр Ілля 103
 Медуняк Яків 103
 Мельник Іван 62
 " Теодор 102, 134
 Мельничин Микола о. 58
 Микитюк Олена 62
 Миколин Марія 103
 Мироноук Іван о. 101
 Михаліха Константин о. 100, 101
 Мичка Лука 62
 Мишка Анна 62
 Мишковський Тит о. Др. 56, 57
 Міхур Данило о. 57
 Москва Анна 62
 " Василь 62
 Мосора Михайло о. 59
 Мостецька Анна 134
 Мохнацький Ілля 134
 Мулярчук Микола о. 60
 Мульта Марія 102
 Навроцький Василь о. 57
 Нагаєвський Ісидор о. 101
 Нарепека Дмитро 62
 " Катерина 62
 Нарожняк Зиновій о. 101
 Наумик Катерина 62
 Ништа Анна 62
 Новак Кліментина 62
 " Петро 62
 Олексів Антін 103
 Олійник Михайло о. 58
 " Павло о. 57, 99
 Онуферко Стефанія 134
 Оришкевич Іван о. 132
 Осташевський Йосиф о. 56, 57
 Охримович Богдан о. 59
 Павловський Дмитро 134
 Павлюк Іван 134
 " Роман о. 100, 101
 Палажій Михайло 103
 Паламар Степан о. 58, 103
 Панасюк Максим о. 60
 Панчак Антін о. 103
 Парапак Катерина 103
 Паробчак Іван 103

Пасірецька Йосифа 103
 Паук Юлія о. 100
 Пашковський Володимир о. 59
 Пелехатий Петро о. 100
 Петришин Євген о. 128
 Петрушевич Константин о. † 104
 Пинкевич Іван о. 99
 Пиріг Олекса 103
 " Олена 103
 Плашовецький Володимир о. 57, 132
 Плятога Михайло 134
 Подляха Володислав Др. 57
 Подолянчук Василь о. 120
 Познаківський Володимир о. 62
 Попів Михайло 103
 Потурай Михайло 102
 Прийма Мiron о. 103
 Прихідко Василь о. 103
 Пришляк Василь о. 58, 99
 Процик Петро о. 132
 Процишин Володимир о. 61
 Пясецький Микола о. 103
 Радковська Текля 102
 Ратич Володимир о. 58
 " Степан о. 132
 Ратушинський Михайло о. 100, 112
 Ренякевич Евстахій 103
 Ржондзістий Євген о. 133
 Раємиковська Юлія 103
 Рибак Кліментина 62
 " Марія 62
 Рицар Ярослав о. 100, 101
 Ришак Антін о. 128
 Розумний Іван о. 61
 Романів Татіянна 62
 Романчук Іван о. 134
 Рудик Володимир о. 100, 112
 Рудкевич Юлія о. 58
 Рудницький Омелян о. 134
 Савич Марія 103
 Савчук Павло о. 58
 Садовський Домет о. 56
 Сайкевич Василь о. 111
 Салій Микола о. 62
 Сампара Степан о. Др. 56
 Сахно Емануїл о. 61
 Свищ Дмитро 103
 Свенціцький Іларіон Др. 57
 Сембай Тимотей о. 120
 Семен Володимир о. 120
 Семків Володимир о. 56; 57
 Семютюк Василь о. 100, 101
 Семчишин Дмитро о. 56
 Сендецький Іван о. 59
 Сеньківський Дмитро о. 104
 Сеньчук Онуфрій о. † 135
 Серкез Степан о. 58
 Сидорів Йосиф о. Др. 100, 111
 Синяк Іван о. 61

Сірко Іван 134
 Скаків Григорій о. 59
 Склепович Володимир о. 57
 Скоробогатий Іван 62
 " Йосиф 62
 Скульський Йосиф о. 61, 100
 Сливинський Микола 134
 Сляж Жигмонт о. 101
 Сліпий Йосиф о. Др. 56, 57
 Слободян Прокіп о. 62
 Сmacher Степан о. 58
 Снітинська Анна 62
 " Катерина
 " -ий Йосиф 62
 Сояк Ярослав о. 120
 Соколовський Богдан о. 61, 101
 Соловій Василь о. 62
 Соловій Петро о. 57
 Сопуляк Михайло о. Др. 120
 Співак Софія 103
 Стадник Василь о. 99
 Стасина Ольга 134
 Сташинин Юлія 62
 Стахів Олександр 62
 Стахурський Іван 134
 Стеблецький Володимир о. 100
 Степаняк Іван о. 100
 Стефанишин Іван 102
 Стецюк Володимир о. Др. 102
 Стрийський Мiron о. 101
 Стрільбицький Микола о. † 62
 Субтельний Василь 134
 Сумик Матрона 102
 Сушинська Анна 134
 Танчак Василь о. 59
 Таратущка Юстина 133
 Тарнавський Захарій о. † 63
 Теліжин Йосиф о. 101
 Телішевський Роман о. 100, 112
 Тиктор Григорій о. 100, 101
 Толопка Петро о. 100, 102, 133
 Томович Василь о. 56, 128
 Топорницька Катерина 62
 " -ий Онуфрій 62
 Трач Андрій о. 61
 Троян Роман о. 120
 Тушицька Марія 103
 " Олена 103
 " Стефанія 103
 " -ий Юрій 103
 Фанга Михайло о. 101
 Фарміга Марія о. 132
 Федорів Катерина 103
 Федорович Йосиф 62
 Фенін Теодор о. 100, 102
 Фляйшер Анна 103
 Фурик Олена 103
 Фурикевич Володимир о. 132
 Хабурський Степан о. 59

Хавалка Іван о. 132
Харина Мирослав о. 120
Хашевський Андрій о. 100, 133
Хмільовський Микола о. 132
Хома Максим о. 58
Хомяк Яків о. 99

Цегельський Євген о. 59
" Ігнатій о. Др. 58, 119
" Микола о. 58

Целевич Іван о. 62
Цибран Степан о. 120
Цимбала Іван о. 59, 99
" Микола 134
Цурковський Богдан о. 58
Цюпка Григорій о. 100
Цяпала Дамян 103
" Софія 103

Чайковський Роман о. 58
Чапай Параскева 103
Чепіль Семен о. 59
Червінська Катерина 103
Черниш Семен о. 101
Чикета Іван о. 58
Чорнега Михайло о. 58
Чорняк Марія 102
Чубата Бронислава 62
" -ий Йосиф о. 100, 112
" -ий Олександр о. † 112
Чудяк Кирило 62

Шанковський Петро о. 59

Шараневич Омелян о. 133
Шафранський Омелян о. 104
Шевчик Марія 103
Шевчук Анна 134
" Гонората 62
Шкварок Петро о. 61
Шостак Климентій о. 101, 119
Шпитковський Ігор о. 128
Шпик Йосиф 103
" Катерина 103
" Михайло 103
" Софія 103
Штурмай Петро о. 101
Шулим Іван о. 100

Щербатий Антін 62

Юркевич Марія о. 58
Юхнович Ігнатій о. † 112

Яворський Йосиф о. 59
Якимець Анна 134
" Текаля 134
Якимів Михайло о. 128, 133
Ямнюк Яків 62
Янишин Микола 62
Януш Марія 62
Ярема Анна 62
Яремак Василь о. 57
Яценків Володимир о. † 135
Яцишин Іван о. 101
Яцків Іван 62

ПОКАЖЧИК МІСЦЕВОСТЕЙ

Августівка 57, 99
Антонівка 60
Баківці 59
Балучин 62
Банюнин 61
Батьків 118
Бенківці 99
Бережниця Кор. 120, 127
Берездівці 120, 133
Берлин 100, 101
Бишки 133
Біла 120
Білівці 62
Білівці 100, 101
Бірки Домініканські 103
" Янівські 103
Богатківці 134
Богданівка 133
Боків 134
Болотня 133
Бортники 133
Боршів 62
Братківці 99, 128
Броди 133, 134
Бродки 59, 99
Броннів 102
Бряза 62
Бубнище 133, 134
Будилів 62
Букачівці 62
Буськ 58
Буцки 60
Буцнів 59
Васючин 111
Вербилівці 120
Вербів 59
Вербівчик 118
Вересниця 60, 101
Верчани 111, 127
Винники 59
Витків Новий 100, 101, 119
Вишнівчик 104
Вікно 57
Вовків 134
Водники 58
Володимирці 58
Вулька 61
Гаї 100
" Старобр. 111, 112

Ганівці 61, 101, 111
Глібовичі Свірські 102
Гнилиці 58
Гнилички 100, 101
Голгочі 99
Голдовичі 127
Голинь 59, 61, 102
Голоско Велике 134
Городище Мале 102
Городища 61
Городок 100, 112, 133
Гошів 101, 104, 118
Гравківці 99, 111
Гребенів 58
Грималів 132

Дитківці 112, 118
Дичків 112
Дібринів 59
Дмитрів 59
Дмитровичі 100, 101
Дмитре 101
Добриводи 102
Добротвір 59
Добрянці 112
Довге 101
Долина 58
Домажир 62, 134
Драганівка 59, 118
Дубинці 102
Дубляни 103
Дубовиця 58, 128

Желехів Великий 59
Жидачів 134
Жидовичі 62
Жулин 127
Жуличі 120
Журів 100, 101, 103

Завадів 58
Закомаре 100, 111, 118
Залаве 60
ЗалізціСтарі 57, 62, 102
Замарстинів 120
Зарванівка 58
Зарудці 60, 63
Заруде 58
Застіноче 102
Зашків 58, 120
Збоїська 119

Зборів 119
Золотники 59, 61
Золочів 132

Іванівка 59
Івачів Горішній 62
Ігровиця 60
Ілів 102
Іщків 57

Кадалубиська 103
Кальне 99
Камінь 61
Кам'янки 58
Керниця 57
Клебанівка 59, 102
Клепарів 120, 135
Климківці 103
Кожичі 62
Кокошинці 61
Колодівка 59, 99
Конюхи 112, 132
Конюхів 101, 104, 118
Конюшки 134
Коропець 100, 101
Корчин 59
Красів 103, 133
Красне 57, 61, 63, 101, 120
Красносілля 104
Криве 61, 132
Кропивник 101, 102, 133
Крушельниця 118
Кудинівці 59
Куликів 135
Кунашів 102, 132, 133
Куровичі 57, 118, 132
Куропатники 58, 103
Куряни 61, 99

Лавочне 62
Лазіне 100, 101
Левандівка 103
Лежанівка 134
Лецівка 100, 101
Лешнів 58
Липиця Горішня 61
Липівка 61
Литвинів 61, 133
Лозина 60, 101
Лозин 60, 132
Лоні 60, 61

Лопатин 111
 Лучинці 59
 Любінці 57, 118, 132
 Любінський Великий 58, 119
 Ляховичі Зарічні 102
 Ляцьке Велике 60, 63
 Львів 98, 120, 132, 135

Малехів 103
 Манаїв 101
 Маркопіль 58
 Мартинів Нов. 102, 103, 112
 Махнівці 118
 Медина 99
 Межиріччя 58
 Мечишів 99
 Миколаїв 58
 Микулинці 58
 Мишовичі 99
 Мишковичі 119
 Млиниці 118
 Мозолівка 60, 61
 Молотів 58
 Монастирець 102
 Мостище 60, 61
 Мшана 60, 63

Нараїв 58, 112
 Новиця 57
 Новосілля 99

Облавиця 99
 Оброшин 59
 Ожидів 59, 62
 Озерянка 99
 Озірна 100
 Олесько 59
 Опілля 103
 Остапів 102, 134
 Островець 102
 Отиневичі 101, 104, 118

Пальчинці 128, 133
 Ператин 104, 111, 118
 Перевозець 101
 Перегноїв 60, 63
 Перепельники 127
 Петриків 118, 119
 Печенія 134
 Підбереж 133
 Підберізі 56, 57, 102
 Підбірки 61, 62, 103, 133, 134
 Підвисоке 61
 Підгайчики 134
 Підгірці 58, 99, 111, 127
 Підгородці 133, 134
 Підкамін 133
 Підлюте 132
 Підмихайлівці 132

Підяркив 60, 101
 Пійло 61, 101
 Пітричі 132, 133
 Плаве 58
 Плетеничі 60
 Плотичі 62
 Побук 60, 101
 Подуєв 60
 Подусільна 133
 Полюхів Великий 60, 61
 Помонята 60, 61, 131
 Поморяни 119
 Пониківці 102
 Потік 133
 Присівці 58
 Пуків 62
 Пустомити 100, 101, 102
 Путятинці 60, 101

Ратиці 111
 Різдяни 62
 Рісна Руска 103, 133
 Рогатин 58
 Рожанка Вишня 59
 " Нижня 103
 Рожиська 62, 133
 Рожнітів 58
 Розвадів 58
 Розгірччя 132
 Розтічки 58
 Рокитно 103
 Романів 98
 Русилів 62

Сасів 57
 Сваричів 102
 Семигинів 103, 127, 128
 Сервири 59
 Синевідське Вишне 99
 Скалат 134
 Скнилів 56, 57, 132
 Сколе 59, 102
 Скоморохи 61, 62
 " Нові 99

Славське 102, 119, 133
 Смільно 57
 Смороже 100
 Соколівка 134
 Солуків 119
 Сороска 58
 Сороски Львівські 112, 120
 Сороско 112, 118, 120
 Ставки 101
 Станиславчик 101, 118
 Старі Броди 111
 Стегниківці 118, 120
 Стинава Вишня 120
 Стільське 100, 102

Стриганці 120
 Стрий 60, 99, 120
 Стрілячі Нові 112
 Стрілків 118
 Стулки 58
 Суходіл 60, 101, 119
 Суходоли 62, 119
 Сухоріччя 62
 Сушно 58

Теребовля 100, 102, 120
 Тернопіль 132, 133, 135
 Терпилівка 101, 103, 120
 Томашівці 100, 104, 119
 Труханів 100
 Тура Велика 132, 135
 Тухля 61, 102, 111, 112, 113
 Тучне 61, 101

Убині 60, 100, 119
 Утківичі 59, 62
 Ушківичі 60

Фирлеїв 60, 63

Хашоване 111
 Хильчичі 61, 101
 Хітар 59
 Хмільно 101, 102, 132
 Ходерківці 134
 Ходорів 59
 Холоїв 103
 Хотинь 58

Цінева 59

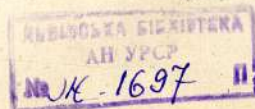
Чепелі 119
 Чернилів Руський 127
 Чернихівці 99
 Чехи 102
 Чижиків 61, 100, 101
 Чолгани 119
 Чорнушовичі 98, 119, 133

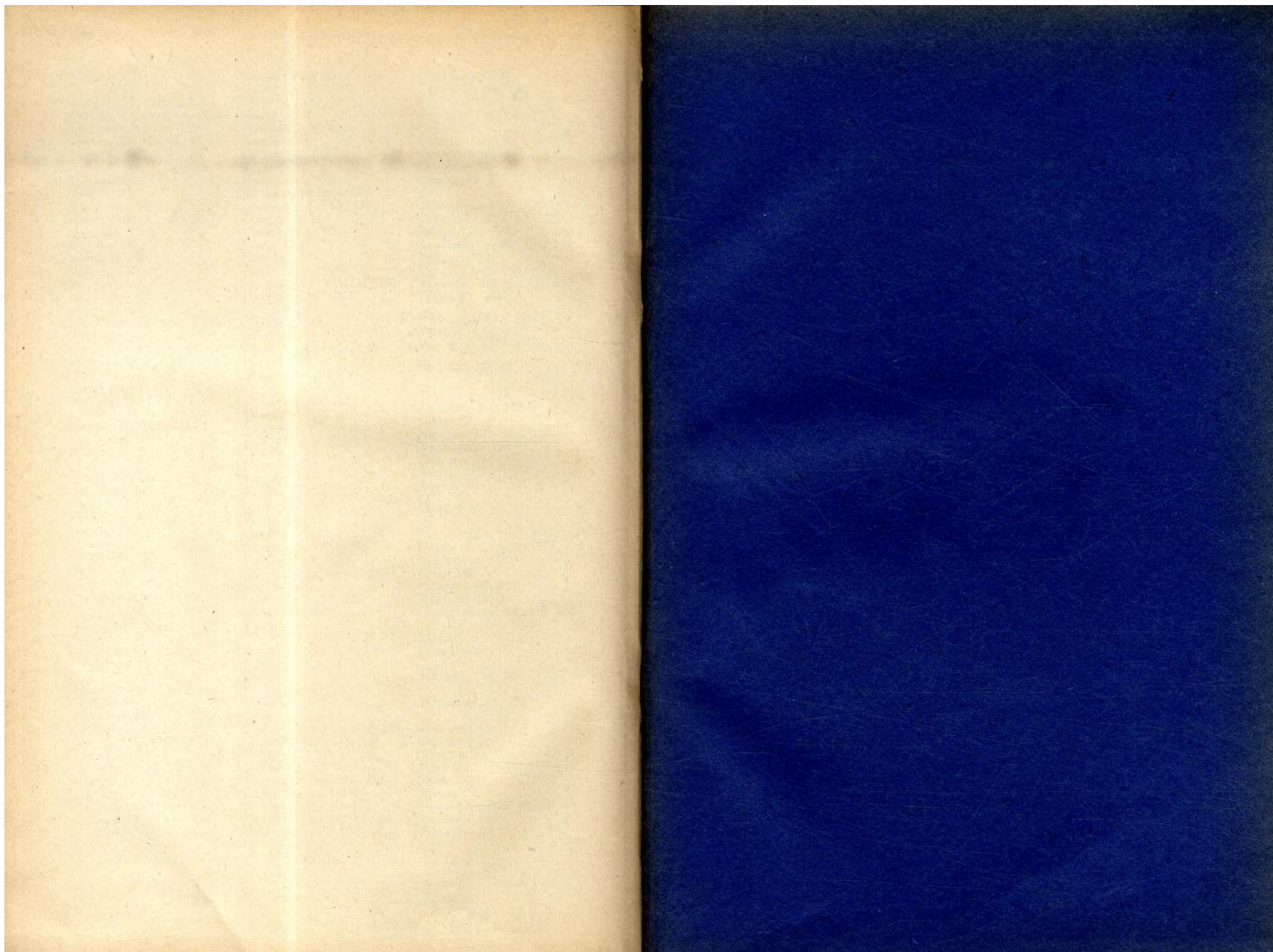
Шили 59
 Шнирів 60

Щирець 56, 57

Юнашків 62, 133

Яблонів 58
 Якимів 120
 Якторів 59
 Янів 59
 Янівка 59
 Яничин 59
 Яричів Старий 59, 99
 Ясенівці 120
 Ясеника 103

ИП 21593
Р.51 1938 г. 1-12

ИП

1938